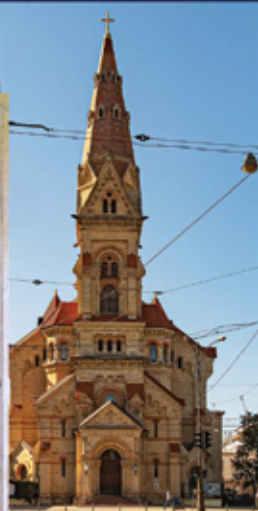

Autorenausstellung / Виставка / Exhibition

Deutsches Erbe der Steppenukraine Німецька спадщина Степової України German heritage of Steppe Ukraine

Oleksandr Surilov / Олександр Сурилов / Oleksandr Surilov

Zunächst in Odesa und nun in Regensburg werden umfangreiche Materialien zur historischen Beziehung zwischen dem deutschen und dem ukrainischen Volk präsentiert, die in den Grundlagenforschungen des Wissenschaftlers und Lokalhistorikers Oleksandr Surilov aufgedeckt wurden. Deutsche Kolonisten leisteten ab Ende des 18. Jahrhunderts einen großen Beitrag zur Entwicklung von Odesa und der Region, was Oleksandr Surilov in seiner Forschung ausführlich beschreibt. Alle Industriezweige, die Landwirtschaft und sogar der Städtebau entwickelten sich damals unter dem aktiven Einfluss hart arbeitender Einwanderer. Kultur, Wissenschaft und religiöse Institutionen entstanden im damals jungen Odesa unter anderem dank dem Geschick und des Fleißes der Deutschen. Es ist bekannt, dass sich unsere Region historisch gesehen als eine Verschmelzung vieler Kulturen und Nationalitäten entwickelte, was zur Entstehung eines hellen und multikulturellen Phänomens führte — der Stadt Odesa.

Спочатку в Одесі, а тепер і в Регенсбурзі представлені об'ємні матеріали про історичний взаємозв'язок німецького та українського народів, розкриті у фундаментальному дослідженні історика та краєзнавця Олександра Сурілова. Німецькі колоністи зробили великий внесок у розвиток Одеси та області, починаючи з кінця 18 століття, про що докладно розповідає Олександр у своїх дослідженнях. Усі галузі промисловості, сільського господарства, і навіть міське будівництво розвивалися тоді під активним впливом працьовитих переселенців. Культура, наука та релігійні інституції в молодій тоді ще Одесі формувалися в тому числі завдяки талантам і старанності німців. Загальновідомо, що історично наш регіон розвивався як сплав багатьох культур та народностей, що призвело до появи яскравого та мультикультурного феномену — міста Одеси.

First in Odesa, and now in Regensburg, voluminous materials on the historical relationship between German and Ukrainian peoples, revealed in the fundamental research by the historian and local historian Oleksandr Surilov, are presented. German colonists made a great contribution to the development of Odesa and its region, starting from the end of the 18th century, which Oleksandr describes in detail in his research. All branches of industry, agriculture, and even urban construction developed then under the active influence of hardworking immigrants. Culture, science, and religious institutions in then young Odesa were formed, among other things, thanks to the talents and diligence of the Germans. It is well known that historically our region developed as a fusion of many cultures and nationalities, which led to the appearance of a bright and multicultural phenomenon — the city of Odesa.

Inhalt

Зміст

Contents

Grüße vom Bürgermeister von Odesa	Вітання від мера Одеси	Greetings from the Mayor of Odesa	4
Oleksandr Surilov	Олександр Сурилов	Oleksandr Surilov	5
Die historische Heimat der Deutschen der Steppenukraine	Історична батьківщина німців Степової України	The historical homeland of the Germans of Steppe Ukraine	8
Die Steppenukraine im Laufe der Jahrhunderte	Степова Україна через століття	Steppe Ukraine through the centuries	10
Deutsche gehörten zu den ersten Siedlern von Odesa	Німці — одні з перших поселенців Одеси	Germans among the first settlers of Odesa	16
Vertretung der Deutschen in der Wirtschaft	Представництво німців у діловому світі	Representation of Germans in the business world	22
Odesa-Erbe der lutherischen Germanica	Одеське надбання лютеранської Германіки	Odesa heritage of Lutheran Germanica	30
Odesa-Erbe der katholischen Germanica	Одеське надбання католицької Германіки	Odesa heritage of Catholic Germanica	36
Deutscher Pflug der Steppenukraine	Німецький плуг Степової України	German plow of Steppe Ukraine	48
Protestanten aus Odesa. Evangelische Bildung und Nächstenliebe.	Одеські протестанти. Євангелічна освіта та благодійність.	Odesa Protestants. Evangelical education and charity.	40
Kolonie Lustdorf	Колонія Люстдорф	Lustdorf colony	52
Deutsche Beteiligung an der Schifffahrt	Участь німців у пароплаванні	Participation of Germans in shipping	60
Die Welt der Kunst, Bildung und Architektur	Світ мистецтва, освіти та архітектури	The world of art, education, and architecture	66
Wissenschaftler und Pädagogen	Вчені та просвітителі	Scientists and educators	74
Erste Autos und Flieger von Odesa	Перші автомобілісти та авіатори Одеси	First cars and aviators of Odesa	84
Odesaer Bierkönige und Winzer	Одеські пивні королі та винороби	Odesa beer kings and winemakers	90
Unsere Zeitgenossen	Наші сучасники	Our contemporaries	96

Grüße vom Bürgermeister von Odesa

Вітання від мера Одеси

Greetings from the Mayor of Odesa

Ich freue mich, die Gäste und Teilnehmer der Ausstellung „Deutsches Erbe der Steppen-ukraine“ begrüßen zu dürfen!

Odesa ist die multikulturelle Hauptstadt der Ukraine, der Einfluss der Deutschen auf ihre Entstehung und Entwicklung war enorm. Der Beitrag der Deutschen zur Kultur und Kunst Odesas kann kaum überschätzt werden, und wir kümmern uns um dieses Erbe und bewahren es für zukünftige Generationen.

Wir kennen die Geschichte der Deutschen in Odesa und schätzen auch die Unterstützung und Zusammenarbeit mit Deutschland heute, insbesondere unter den Bedingungen eines umfassenden Krieges.

Wir bedanken uns besonders bei unserer Partnerstadt Regensburg für die Hilfe, die sie Odesa und seinen Menschen leistet. Dies ist die wahre Freundschaft zwischen den beiden Städten, und wir hoffen auf die weitere Entwicklung dieser langfristigen Partnerschaft.

Ich hoffe, dass die Ausstellung ein weiterer wichtiger Schritt im Rahmen des kulturellen Austauschs und der Entwicklung der Zusammenarbeit im Bereich Kultur- und Denkmalschutz wird und es uns auch ermöglicht, mehr über die Geschichte unserer Völker zu erfahren.

Mit Respekt und Dankbarkeit
З повагою та вдячністю
With respect and gratitude

Bürgermeister von Odesa, Gennadiy Trukhanov
Одеський міський голова Геннадій Труханов
Mayor of the City of Odesa Gennadiy Trukhanov

Радий вітати гостей та учасників виставки «Німецька спадщина Степової України»!

Odesa — це мультикультурна столиця України, вплив німців на становлення та розбудову якої був величезним. Важко переоцінити внесок німців в культуру та мистецтво Одеси, і ми дбаємо про цю спадщину, зберігаючи її для наступних поколінь.

Ми знаємо історію німців в Одесі, а також цінуємо підтримку та співпрацю з Германією сьогодні, особливо в умовах повномасштабної війни.

Ми висловлюємо особливу подяку нашому порідненому місту Регенсбург за допомогу, яку він надає Одесі та одеситам. Це справжня дружба двох міст, і ми сподіваємося на подальший розвиток цього багаторічного партнерства.

Сподіваюся, що виставка стане ще одним важливим кроком в контексті культурного обміну, розвитку співпраці в сфері культури та охорони спадщини, а також дозволить дізнатись більше про історію наших народів.

I am glad to welcome the guests and participants of "German heritage of Steppe Ukraine" exhibition!

Odesa is the multicultural capital of Ukraine, the influence of the Germans on its formation and development was enormous. It is hard to overestimate the contribution of Germans to the culture and art of Odesa, and we take care of this heritage, preserving it for future generations.

We know the history of the Germans in Odesa, and we also appreciate the support and cooperation with Germany today, especially under the conditions of full-scale war.

We express our special thanks to our sister city of Regensburg for the help it provides to Odesa and its people. This is the true friendship between the two cities, and we hope for the further development of this long-term partnership.

I hope that the exhibition will become another important step in the context of cultural exchange, the development of cooperation in the field of culture and heritage protection, and will also allow us to learn more about the history of our peoples.

Oleksandr Surilov

Олександр Сурилов

Oleksandr Surilov

Oleksandr Oleksiyovych Surilov, in der 8. Generation in Odesa ansässig, Schriftsteller, Mitglied des Nationalen Journalistenverbandes der Ukraine, wurde 1948 in einer Wissenschaftlerfamilie geboren. 1971 schloss er seine Ausbildung am Medizinischen Institut Odesa ab. 1978 schloss er sein Studium an der juristischen Fakultät der Universität Odesa ab.

Als Schiffsarzt diente er im Schwarzen Meer und anschließend bei den Donauschiffahrtsgesellschaften, wo er sich als Journalist etablierte. Im Mai 1986 beteiligte er sich an der Beseitigung der Folgen des Unfalls im Kernkraftwerk Tschornobyl.

Von den späten 70er Jahren bis heute ist er als Autor von Zeitungsartikeln, Essays und Geschichten über die Vergangenheit Odesas, seine frühere Wirtschafts-, Militär- und Seefahrtsgeschichte sowie die Traditionen der Odesaer Medizin bekannt.

Er befasste sich insbesondere in dem Thema des Odesaer Kapitalismus in populärwissenschaftlichen Büchern wie „Zwei Jahrhunderte wirtschaftlicher Gerechtigkeit von Odesa“, „Zenith von Vorontsov Odesa“, „Essays über die Geschichte des Odesaer Finanzministeriums“ und „Geschichte der Seeversicherung“, während des Goldenen Zeitalters von Odesa“.

In der Belletristik war er an der Entstehung der Romane „Admiral de Ribas“, „Herzog Richelieu“ und „Feldmarschall Woronzow“ beteiligt — einer historischen Trilogie, die den Gründern und Organisatoren der Schwarzmeerregion und ihrer ehemaligen Hauptstadt Odesa gewidmet ist.

Er ist ein Biograph bedeutender Bürger Odesas aus Vergangenheit und Gegenwart.

Seit Ende der 1980er Jahre war er zusammen mit seinem Vater, Professor Oleksii Surilov, und den Professoren der Universität Regensburg — Hermann Zool und Erwin Wedel — an der Rettung und Restaurierung des Europafriedhofs in Odesa beteiligt, auf dem sich die meisten Gräber befinden Bestattungen deutscher Kriegsgefangener.

2018 wurde ihm das Österreichische Schwarze Kreuz für die Restaurierung des österreichisch-deutschen Soldatendenkmals von 1918 und die Rettung des Grabes des österreichischen Feldmarschalls Eduard von Belz auf dem katholischen Friedhof Odesa verliehen.

Derzeit beschäftigt er sich mit der Geschichte der Völker des Schwarzen Meeres und der Bessarabiendeutschen sowie dem Schicksal deutscher Kriegsgefangener und Kolonisten, die in den 1940er Jahren auf einem vergessenen Friedhof in der Nähe der Kracken-Anlage in Odesa ruhten...

Oleksandr Oleksiyovych Surilov, одесит у 8 поколінні, літератор, член Національної Спілки журналістів України, народився 1948 року у сім'ї науковців. 1971 року завершив освіту в Одеському медичному інституті. 1978 року — він випускник юридичного факультету Одеського університету.

На посаді суднового лікаря служив у Чорноморському, а потім і на Дунайському пароплавстві, де відбувся як журналіст. У травні 1986 року взяв участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

З кінця 70-х років і до наших днів відомий як автор газетних статей, нарисів та розповідей про минуле Одеси, її колишню економіку, військову та морську історію, а також традиції одеської медицини.

До теми одеського капіталізму звертався, зокрема, до таких своїх науково-популярних книг, як «Два століття господарського правосуддя Одеси», «Зеніт Воронцовської Одеси», «Нариси історії Одеського казначейства», «Історія морського страхування за часів Золотого віку Одеси».

У художній літературі брав участь у створенні романів «Адмірал де-Рібас», «Дюк Рішельє», «Фельдмаршал Воронцов» — історичної трилогії, присвяченій засновникам та організаторам Чорноморського краю та його колишній столиці — Одесі.

Є біографом відомих у минулому та теперішньому іменитих одеських громадян.

З кінця 1980-х з батьком, професором Олександром Суриловим та професорами Регенсбурзького університету — Германом Зоолом та Ервіном Веделем бере участь у порятунку та відновленні європейського цвинтаря в Одесі, де більшість могил належить до поховань німецьких військовополонених.

У 2018 році був нагороджений Австрійським чорним хрестом за відновлення австро-німецького, 1918 року, солдатського меморіалу та порятунку могили австрійського фельдмаршала Едварда фон Бельца на католицькому кладовищі Одеси.

В даний час займається історією народів Чорноморських і Бессарабських німців, а також долями німецьких військовополонених і колоністів, що упокоїлися в 1940-х роках на забутому цвинтарі біля Крекінг-заводу Одеси.

Oleksandr Oleksiyovych Surilov, an 8th generation Odesa resident, writer, member of the National Union of Journalists of Ukraine, was born in 1948 in a family of scientists. In 1971 he completed his education at the Odesa Medical Institute. In 1978, he graduated from the Law Faculty of Odesa University.

As a ship's doctor, he served in the Black Sea Company and then in the Danube Shipping one, where he established himself as a journalist. In May 1986, he participated in the liquidation of the consequences of the Chernobyl NPP accident.

From the late 70s to the present day, he is known as the author of newspaper articles, essays and stories about the past of Odesa, its former economic, military and naval history, as well as the traditions of Odesa medicine.

He addressed the topic of Odesa capitalism, in particular, in his popular science books such as "Two Centuries of Economic Justice in Odesa", "The Zenith of Vorontsov's Odesa", "Essays on the History of the Odesa Treasury", "The History of Marine Insurance during the Golden Age of Odesa."

In fiction, he participated in the creation of the novels "Admiral de Ribas", "Duke Richelieu", "Field Marshal Vorontsov" — the historical trilogy dedicated to the founders and organizers of the Black Sea region and its former capital — Odesa.

He is a biographer of famous Odesa citizens of the past and present.

Since the late 1980s, together with his father, Professor Oleksii Surilov and professors of the University of Regensburg — Hermann Zool and Erwin Wedel, he was involved in the rescue and restoration of the European cemetery in Odesa, where most of the graves belong to the burials of German prisoners of war.

In 2018, he was awarded with the Austrian Black Cross for the restoration of the Austro-German 1918 soldier's memorial and the rescue of the grave of Austrian Field Marshal Eduard von Belz at the Odesa Catholic cemetery.

Currently, he is engaged in the history of the peoples of the Black Sea and Bessarabian Germans, as well as the fates of German prisoners of war and colonists who were laid to rest in the 1940s in a forgotten cemetery near Odesa Cracking Plant.

Die staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Die erste Siedlung der Deutschen an den Orten ihres neuen Wohnsitzes — die Kolonie Groß-Liebenthal, heute das Dorf Velyko-Dolinske, Bezirk Ovidiopol'skyi, Region Odesa — entstand 1803. Mit diesem bedeutenden Ereignis begann die deutsche Kolonisierung in der Region Odesa und die Bildung einer Gemeinschaft von Schwarzmeerdeutschen. Ihre Arbeit, Initiative und Geschäftstätigkeit führten zur wirtschaftlichen Umwandlung einer riesigen Region, die in Europa jahrhundertlang als „Wilde Felder“ bekannt war, in die Steppenukraine, die damals wichtigste Kornkammer Europas und der Levante.

Dank des besten Weizens der Welt — dem ukrainischen — war der Hafen von Odesa mit seinen Privilegien als Freihafen hinsichtlich des Getreidehandelsumsatzes im 19. Jahrhundert sowohl in der Alten als auch Neuen Welt konkurrenzlos führend.

Die massive Umsiedlung von Deutschen aus Baden, Württemberg, dem Elsass und Rhein-Pfalz führte im Laufe eines Jahrzehnts zur Entstehung von mehr als dreißig Kolonien rund um Odesa. Und im Jahr 1897 lebten allein in der Stadt Odesa bereits 10.248 Deutsche.

Deutsche Kolonisten — hart arbeitende Landbesitzer — brachten Harmonie und Ordnung in das urzeitliche Chaos der unberührten Steppe. Mit beneidenswertem Unternehmerteil und großer Sorgfalt in ihrer Arbeit begannen die Deutschen mit ihrer unermüdlichen Arbeit und ihrem Kapital, die Wirtschaft der Region energisch zu entwickeln.

So konnte das ehemalige „Wilde Felder“ vor allem Dank der deutschen Siedler in nur einer Generation — in etwa 25 Jahren — von einem einfachen Acker in der Schwarzmeersteppe in die damals reichste Kornkammer Europas und der Levante verwandelt werden.

Es ist bekannt, dass die Landwirtschaft der deutschen Kolonisten vor dem Oktoberputsch, dem so genannten „Kriegskommunismus“ und der anschließenden Kollektivierung und Hungersnot eine vorbildliche bäuerliche Wirtschaft mit hohen Erträgen, Produktivität und Rentabilität war. Diese Merkmale der Wirtschaft der deutschen Kolonien sicherten mehr als ein Jahrhundert lang die aktive Handelsbilanz der Steppenukraine im ausländischen Getreideexport-Seehandel, ihre wirtschaftliche Integration in den Welt handelsmarkt sowie das Wachstum und den Wohlstand der Schwarzmeerstädte.

Der Beitrag der Schwarzmeerdeutschen an der Entstehung des Phänomens Odesa kann

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

Der Staatliche Niederlassung von Einwandern aus Deutschland in den leeren Gebieten der nördlichen Schwarzmeerregion begann zu Beginn des 19. Jahrhunderts. Zum Zwecke der wirtschaftlichen Entwicklung der Schwarzmeersteppen zwischen Bug und Dnjestr, die 1791 wieder in den Schoß der europäischen Zivilisation übergingen, wurden den deutschen Kolonisten auf Einladung besonders günstige Bedingungen für die Ansiedlung an einem neuen Ort garantiert.

The state arrangement of immigrants from Germany on the empty lands of the Northern Black Sea region begins at the beginning of the 19th century. Then, for the purpose of economic development of the Black Sea steppes between the Bug and the Dniester rivers, which returned to the bosom of European civilization in 1791, along with an invitation, the German colonists were guaranteed especially favorable conditions for settlement in a new place.

The first settlement of Germans in their new residence — Gross-Liebenthal colony, now the village of Velyko-Dolinske in Ovidiopol'skyi district of Odesa region, arose in 1803. This significant event marked the beginning of German colonization in Odesa region, the formation of the Black Sea German community. Their work, initiative and business activity led to the economic transformation of a huge region, known for centuries in Europe as the "Wild Fields" — into Steppe Ukraine, the main granary of Europe and the Levant at that time.

Thanks to the best Ukrainian wheat in the world, Odesa port with its porto-franco privilege had the grain trade turnover in the 19th century higher than any other ports in the Old or New World.

The mass migration of Germans from Baden, Württemberg, Alsace, Rhine-Palatinate led to the fact that over the course of a decade more than thirty colonies arose around Odesa. And in 1897, 10248 Germans already lived in the city of Odesa alone.

The German colonists, hardworking owners, brought harmony and order to the primordial chaos of the virgin steppe lands. Showing enviable enterprise and rare diligence in work, the Germans began to vigorously develop the economy of the region with their tireless labor and capital.

Thus, to a large extent, due to German labor, the former Wild Fields, during the life of just one generation, and that's in some 25 years! were transformed into a grain field of the Black Sea steppes — the most abundant granary of Europe and the Levant at that time.

It is well known that before the October Coup, the so-called "war communism", and then collectivization and holodomor, the agriculture of German colonists was an exemplary farm-type economy, with high yields, productivity, and profitability. These features of the economy of German colonies ensured for more than a century an active trade balance of Steppe Ukraine in foreign, grain-export sea trade, its economic integration into the world trade market, the growth and prosperity of the Black Sea cities.

It is difficult to overestimate the contribution of the labor of the Black Sea Germans to the creation of the phenomenon of Odesa, which, 50 years after its foundation, became the third city in the country of that time in terms of population, wealth of capital and cultural centers. Manufacturers and bankers, stockbrokers and factory owners, engineers, artisans, scientists, doctors, gardeners, and botanists of German

gar nicht hoch genug eingeschätzt werden: bereits 50 Jahre nach seiner Gründung wurde Odesa zur drittgrößten Stadt des damaligen Landes und zum Zentrum für Handel und Kultur. Fabrikbesitzer und Bankiers, Börsenmakler und Fabrikbesitzer, Ingenieure und Handwerker, Wissenschaftler, Ärzte, Gärtner und Botaniker deutscher Herkunft leisteten ihren entscheidenden Beitrag zum industriellen Fortschritt, insbesondere in Städten wie Odesa, Mykolaiv und Sewastopol.

Wir möchten in Erinnerung rufen, dass die freundschaftlichen Beziehungen zwischen dem ukrainischen und dem deutschen Volk tiefe historische Wurzeln haben. Die Geschichte der deutschen Kolonialsiedlungen in der Ukraine beweist dies: Konflikte zwischen Deutschen und Ukrainern auf ethnischer Basis waren in der Vergangenheit praktisch unbekannt. Der Grund dafür war, dass sich beide Völker in ihrer Mentalität als ländliche Eigentümer der Steppenukraine in der Vergangenheit sehr nahe standen.

Daher lebten unsere Völker in Wolhynien, in der Schwarzmeersteppe und in Bessarabien friedlich zusammen und bauten ihre Beziehungen auf einer für beide Seiten vorteilhaften Grundlage auf. Es wäre keine Übertreibung zu bemerken, dass alle erfolgreichen ukrainischen Landbesitzer die Schule des korrekten, rationalen Ackerbaus ihrer deutschen Nachbarn durchlaufen haben.

All dies trug zur wirtschaftlichen und spirituellen Entwicklung der Ukraine bei. Der Erste Weltkrieg und der Oktoberputsch wirkten sich jedoch äußerst negativ auf die Haltung der kommunistischen Behörden in Russland und der Ukraine gegenüber den Deutschen aus. Das ukrainische Volk selbst, das in den Jahren der Sowjetmacht, dem Holodomor und den harten Kriegszeitungen Opfer verschiedener sozialer und politischer Experimente der Kommunisten wurde, ist nicht für die tragischen politischen Metamorphosen des 20. Jahrhunderts.

Diese Ausstellung bildet die Grundlage des Museums der Schwarzmeerdeutschen, das am Weihnachten 2022 im Pfarrhaus der Kirche von Odesa eröffnet wurde.

Es ist ein Ausdruck unserer Dankbarkeit gegenüber dem deutschen Volk für den herausragenden Beitrag seiner Landsleute zum kommerziellen, industriellen, finanziellen, sozialen und kulturellen Wohlstand sowohl von Odesa als auch der gesamten Ukraine...

— Oleksandr Surilov

прогресу, особливо в таких містах як Одеса, Миколаїв та Севастополь, внесли фабрики та банки, біржові маклери та заводчики, інженери та ремісники, вчені, лікарі, садівники та ботаніки німецького походження.

Нагадаємо, дружні відносини між українським і німецьким народами мають глибоке історичне коріння, про що свідчить історія німецьких поселень-колоній України. У минулі часи практично невідомі конфлікти між німцями та українцями на етнічній основі. Причина цього полягала в тому, що обидва народи були в минулому дуже близькі за своїм менталітетом як сільські господарі Степової України.

Тому і на Волині, у Чорноморських степах та Бессарабії наші народи мирно сусідили і будували свої відносини на взаємовигідній основі. Не буде перебільшенням зауважити, що всі успішні сільські господарі українці пройшли школу правильного, раціонального хліборобства у своїх сусідів німців-колоністів.

Все це сприяло економічному та духовному розвитку України. Однак Перша світова війна і Жовтневий переворот вплинули на ставлення до німців з боку комуністичної влади як в Росії, так і в Україні. Сам український народ, який став у роки радянської влади, голодомору, військового лихоліття жертвою різного роду соціально-політичних експериментів комуністів, не несе відповідальності за трагічні політичні метаморфози 20 століття.

Справжня виставка складає основу музею Чорноморських німців, відкритого на Лютеранське різдво 2022 року у Пасторському будинку Одеської кірхи.

Вона є висловленням нашої вдячності Німецькому народу за видатний внесок їхніх співвітчизників у торговельно-промислове, фінансове, громадське та культурне процвітання як Одеси, так і всієї України...

— Олександр Сурілов

origin made their decisive contribution to the cause of industrial progress, especially in such cities as Odesa, Mykolaiv and Sevastopol.

Let us remember that friendly relations between Ukrainian and German peoples have deep historical roots, as evidenced by the history of German settlements-colonies in Ukraine. In the past, conflicts between Germans and Ukrainians on an ethnic basis are practically unknown. The reason for this was that both peoples were very close in their mentality in the past as farmers of Steppe Ukraine.

Therefore, in Volyn, in the Black Sea steppes and Bessarabia, our peoples peacefully co-existed and built their relations on a mutually beneficial basis. It would not be an exaggeration to note that all successful Ukrainian farmers went through the school of correct, rational arable farming from their neighbors, the German colonists.

All this contributed to the economic and spiritual development of Ukraine. However, the World War I and the October coup had an extremely negative impact on the attitude of the communist authorities towards the Germans both in Russia and in Ukraine. Being victims of various kinds of socio-political experiments by communists during the years of Soviet power, Holodomor, and military hard times, Ukrainian people themselves were not responsible for the tragic political metamorphoses of the 20th century.

This exhibition forms the basis of the Black Sea Germans Museum, opened on Lutheran Christmas 2022 in the rectory of Odesa Kirche.

It is the expression of our gratitude to German people for the outstanding contribution by their compatriots to the commercial, industrial, financial, social, and cultural prosperity of both Odesa and the whole of Ukraine...

— Oleksandr Surilov

Die historische Heimat der Deutschen der Steppenukraine

Історична батьківщина німців Степової України

The historical homeland of the Germans of Steppe Ukraine

Lithografien aus der Sicht eines Zeitgenossen — der berühmte Künstler und Malereiprofessor Albert Kretschmer schildert in „Ereignisse und Personen“ das provinzielle Deutschland der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. So sahen die Kolonisten der Steppenukraine in ihrem Alltag aus.

Літографії очима сучасника — відомого художника професора живопису Альберта Кречмера відображена провінційна Німеччина першої половини XIX сторіччя у «подіях та особах». Саме так виглядали у повсякденному житті колоністи Степової України.

Lithographs through the eyes of a contemporary — the famous artist and professor of painting Albert Kretschmer depict provincial Germany of the first half of the 19th century in "events and persons." This is what the colonists of Steppe Ukraine looked like in their everyday life.

Wappen deutscher Länder und Städte, aus denen die ersten Siedler kamen

Герби німецьких земель і міст, звідки походили перші поселенці

Coats of arms of German lands and cities, where the first settlers came from

Alsace
Elsass
Elsass

Hamburg
Гамбург
Hamburg

Rheinland-Pfalz
Рейнланд-Пфальц
Rhineland-Palatinate

Passau
Пассоу
Passau

Hessen
Гессен
Hesse

Bayern
Баварія
Bavaria

Baden-Württemberg
Баден-Вюртемберг
Baden-Württemberg

Die Steppenukraine im Laufe der Jahrhunderte

Степова Україна через століття

Steppe Ukraine through the centuries

Zum ersten Mal besuchten im 10. Jahrhundert deutsche Missionare und Reisende, gefolgt von Kaufleuten, die Rus. Später wurden in den Städten Kyjiw, Luzk und Wolodymyr die ersten Handelsbüros der Hanse — eines großen politischen und wirtschaftlichen Zusammenschlusses deutscher Kaufleute — gegründet. Sie wurde Mitte des 12. Jahrhunderts von den Handelsstädten Nordwesteuropas gegründet und blieb eine der einflussreichsten Wirtschaftsvereinigungen in der Geschichte. Die Ausweitung deutscher Siedlungen wurde durch dynastische Ehen erleichtert. Im 11. Jahrhundert sind drei Ehen von Kyjiwer Fürsten mit deutschen Dynastien bekannt. Eine davon ist die Hochzeit zwischen der Enkelin des Fürsten Jaroslaw des Weisen, Eupraxia, und dem deutschen Kaiser Heinrich IV. So wurde Eupraxia Wsewolodivna nicht nur Königin von Deutschland, sondern auch die 7. Kaiserin des Heiligen Römischen Reiches Deutscher Nation.

Вперше німецькі місіонери, мадрівники, а за ними торговці, відвідали Русь ще в X столітті. Згодом, у містах Київ, Луцьк та Володимир було засновано перші торгові представництва Ганзейської унії — великого політичного та економічного союзу німецьких купців. Він був заснований в середині XII століття тор-

For the first time, German missionaries, travelers, followed by merchants, visited Rus in the 10th century. Later, in the cities of Kyiv, Lutsk, and Volodymyr, the first trade offices of the Hanseatic Union — a large political and economic union of German merchants — were founded. It was founded in the middle of the 12th

говими містами Північно-Західної Європи, і залишився в історії, як одне з найвпливовіших економічних об'єднань. Розширенню німецьких поселень сприяли династичні шлюби. У XI столітті відомі три шлюбні союзи Київських князів з німецькими династіями. Один із них — це шлюб між онукою князя Ярослава Мудрого — Євпраксією та німецьким імператором Генріхом IV. Так Євпраксія Київська стала не лише королевою Німеччини, а й 7-ю імператрицею Священної Римської імперії німецької нації.

century by the trading cities of North-Western Europe, and remained in history as one of the most influential economic associations. The expansion of German settlements was facilitated by dynastic marriages. In the 11th century, three marriage unions of Kyiv princes with German dynasties are known. One of them is the marriage between the granddaughter of Prince Yaroslav the Wise, Eupraxia, and the German Emperor Henry IV. Thus, Eupraxia of Kyiv became not only the queen of Germany, but also the 7th empress of the Holy Roman Empire of the German nation.

Historische Ereignisse und Persönlichkeiten des ausgehenden 18. Jahrhunderts in der nördlichen Schwarzmeerregion
Історичні події та персоналії кінця 18-го століття у Північному Причорномор'ї
Historical events and personalities of the end of the 18th century in the Northern Black Sea region

Kosak Mamai. Archetypisches Bild eines Steppenkriegers.
Козак Мамай. Архетипне зображення степового воїна.
Kosak Mamai. Archetypisches zebrazheniya stepovogo voyna.

Kosakenarmee im Kampf.
Козацьке військо у бою.
Cossack army in battle.

Zakhary Chepega ist der zweite Häuptling der Schwarzmeer-Kosakenarmee.
Захарій Чепега — другий отаман Чорноморського козацтва.
Zakhary Chepega is the second ataman of the Black Sea Cossack army.

Antin Holovaty ist der Korbhäuptling der Schwarzmeer-Kosakenarmee.
Антін Головатий — кошовий отаман Чорноморського козацтва.
Antin Holovaty is the Kish ataman of the Black Sea Cossack army.

Ivan Hudovych — der ukrainischen Kosaken-Unteroffizier-Familie, Graf, Generalfeldmarschall der Armee.
Іван Гудович — українського козацько-старшинського роду, граф, генерал-фельдмаршал армії.
Ivan Hudovych — of the Ukrainian Cossack Foreman family, count, general-field marshal of the army.

Siege auf den Schlachtfeldern des 18. Jahrhunderts, die unter dem Kommando von Feldmarschall Christoph Münchhausen wurden, markierten den Beginn der Rückkehr der Schwarzmeesteppen in den Schoß der europäischen Zivilisation.
Перемоги на полях битв 18 століття, здобуті під командуванням фельдмаршала Христора Мініха, започаткували повернення чорноморських степів у лоно європейської цивілізації.
The victories on the battlefields of the 18th century, won under the command of Field Marshal Christoph Münchhausen, marked the beginning of the return of the Black Sea steppes to the bosom of European civilization.

Karl Friedrich Hieronymus von Münchhausen — deutscher Baron, Hauptmann der Münchner Armee, Geschichtenerzähler und Schriftsteller, der zu einer berühmten literarischen Figur wurde.
Карл Фрідріх Ієронім фон Мюнхаузен — німецький барон, ротмістр в армії Мініха, оповідач-видавець, який став знаменитим літературним персонажем.
Karl Friedrich Hieronymus von Munchhausen was a German baron, captain in Münch's army, and a storyteller who became a famous literary character.

Chadibey-Festung Yeni-Dunya an der Grenze der christlichen und muslimischen Welt.
Хаджибейська фортеця Єні-Дунья на рубежі християнського та мусульманського світів.
The Hadjibey fortress of Yeni-Dunya on the border of Christian and Muslim worlds.

Die Grenadiere greifen die Festung an.
На приступ фортеці йдуть гренадери.
Grenadiers are going to attack the fortress.

Im Herbst 1789 stürmte eine Abteilung von Generalmajor Joseph de Ribas die türkische Burg Yenidunya in der Biegung der Chadjibey-Bucht. Восени 1789 року загonom Генерал-майора Йосипа де Рібаса був узятий штурмом турецький замок Ені-Дунья в закруті Хаджибейської затоки. In the autumn of 1789, the detachment of Major General Joseph de Ribas stormed the Turkish castle of Yenidunya in the bend of Hadjibey Gulf.

Josep de Ribas, Admiral, erster Bürgermeister von Odesa. Йосип де Рібас, адмірал, перший градоначальник Одеси. Josep de Ribas, admiral, the first mayor of Odesa.

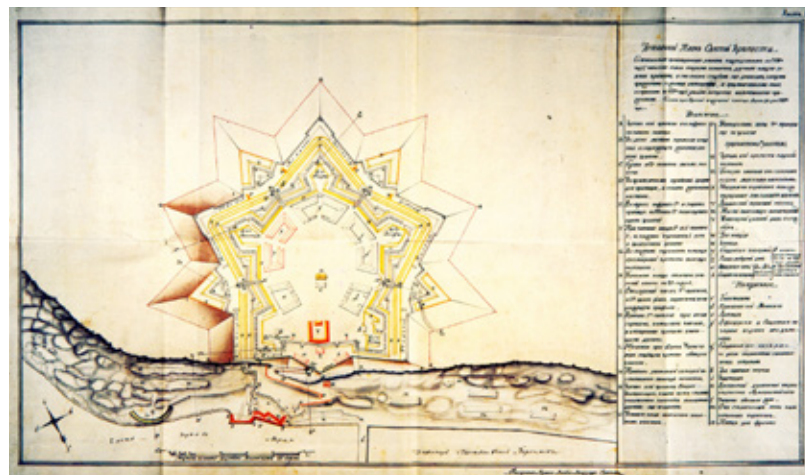
Karte aus einem Atlas aus dem Jahr 1772. Карта з атласу, складеного у 1772 р. Map from an atlas compiled in 1772.

Panorama der Chadjibey-Bucht mit der türkischen Festung Yenidunya und der tatarischen Mahala. Панорама Хаджибейської бухти з турецькою фортецею Ені-Дунья та татарською магалом. Panorama of Hadjibey Bay with the Turkish fortress Yenidunya and Tatar mahala.

Hafen, Beginn des Hafenbaus. Гавань. Початок будівництва порту. Harbor, Beginning of the port construction.

Detaillierter Plan der Festung Odesa. Детальний план Одеської фортеці. Detailed plan of the Odesa fortress.

Das Grab von Egor Förster, dem Erbauer des Hafens von Odesa. Могила Егора Фёрстера, строителя одесского порта. The grave of Egor Förster, a builder of Odesa port.

Doch die Uhr der Geschichte erreichte das letzte Viertel des 18. Jahrhunderts und das Jahr 1789 schlug. Er ist der gesamten Menschheit als Beginn der Großen Französischen Bürgerlichen Revolution in Erinnerung, die in Europa große Umwälzungen auslöste, die den Verlauf der internationalen Angelegenheiten für viele, viele Jahrzehnte bestimmten.

Das zweite Ereignis, das bereits aus der lokalen Geschichte stammt, ist die Eroberung der türkischen Burg Yenidunya oder der Neuen Welt am 14. September 1789, am Tag der Errichtung des lebensspendenden Kreuzes des Herrn die Biegung der Chadjibey-Bucht durch die Abteilung von Generalmajor de Ribas. Was im zweiten Krieg geschah, den die Europäer „Türkischer Krieg“ nannten, gehörte selbst der Zeitgenossen nicht zu den herausragenden militärischen Leistungen. Dennoch wird diese Kampfepisode in naher Zukunft sowohl die nationale als auch die europäische Wirtschafts- und Politikgeschichte der Neuzeit beeinflussen.

In den Chroniken von Odesa sind die Namen deutscher Offiziere aufgeführt, die im Korps von General Anchef Hudovych gedient haben — die Majors Sanders und Merkel, Kapitän Luberkh und Quartiermeister Ertman, die sich beim Sturm auf die Festungen Yenidunya und Forstadt-Magala hervorgetan haben.

Schließlich wurden am 22. August oder 2. September 1794 nach einem allgemeinen Gebet und der Weihe der für den Bau vorgesehenen Orte durch Metropolit Gavriil die ersten Pfähle im Küstenteil des Hafens gerammt und mit einem Pflug wurden Furchen in der Küstensteppe gezogen, die die künftigen Städte markierten. So wurden der Hafen und die Stadt Odesa gegründet.

Die Verteilung der Grundstücke und die Ausstellung offener Besitzbriefe oblag dem Ingenieurkapitän Fjodor Keyser, der im Namen von de Ribas für „Gartenbauangelegenheiten“ zuständig war.

Im Jahr 1801 war einer der Organisatoren der Stadt Yehor Khristyanovych Ferster, der zum Leiter des Ingenieurteams für den Bau des Hafens, der Festung und der Ingenieurbauwerke ernannt wurde und später der Schöpfer des militärisch-strategischen Plans von Odesa war die ersten Gärtner der Stadt.

Ale na godinniku istorii nastala ostannaya cherty stolit'ya XVIII, i grimnuv rik 1789-y. Vin pam'yatnyi vs'moju lyudstvu pchatkom Velikoi frantsuzskoi burzhuaznoi revolyutsii, sho vyklikala veliki potrasynnia yevropei, sho viznachili khid mizhnarodnih sprav na bogato, i bogato desyatylit' vpered.

Druha podia, v zhe z miscevoi istorii, — ze vzyattia 14 veresnia 1789 roku, v den' zvedennia Zhivotvornogo Khresta Gospodnogo, shтурмом турецького замку Ені-Дунья, або Новий Світ, у закруті Хаджибейської бухти загonom генерал-майора де-Рібаса. Те, що сталося в другу, звану європейцями «турецьку війну», воно навіть сучасниками ніяк не належало до видатних військових подвигів. Тим не менш, і цей бойовий епізод вже в найближчому майбутньому вплине як на вітчизняну, так і на європейську економічну і політичну історію Нового часу.

У хроніках Одеси збереглися імена німецьких офіцерів, які перебували на службі в корпусі генерал-аншефа Гудовича — майорів Сандерса та Меркеля, капітана Люберха та квартирмейстера Ертмана, які відзначилися під час штурму фортеці Ені-Дунья та форштадта-магали.

Нарешті, в день 22 серпня, або 2 вересня 1794 року за новим стилем, після загального молебню та освячення митрополитом Гавриїлом місць, розмічених під будівництво, у прибережній частині гавані забили перші палі, а в приморському степу плугом провели борозни, що позначили майбутні міста. Так було започатковано порту та місту Одеси.

Роздачею ділянок та видачею відкритих листів на володіння займався, за дорученням де-Рібаса, керуючий «городницькими справами» інженер-капітан Федір Кейсер.

Одним із організаторів міста був призначений у 1801 році начальником інженерної команди з будівництва гавані, фортеці та інженерних споруд Єгор Християнович Ферстер, надалі творець військово-стратегічного плану Одеси, один із перших садівників міста.

But the clock of history reached the last quarter of the 18th century, and the year 1789 struck. He is remembered by all mankind as the beginning of the Great French Bourgeois Revolution, which caused great upheavals in Europe, which determined the course of international affairs for many, many decades to come.

The second event, already from local history, is the capture on September 14, 1789, on the day of the erection of the Life-giving Cross of the Lord, by storming the Turkish castle of Yenidunya, or the New World, in the bend of Hadjibey Bay by the detachment of Major General de Ribas. What happened in the second, called the "Turkish war" by Europeans, it did not belong to outstanding military feats even by contemporaries. Nevertheless, this combat episode will influence both domestic and European economic and political history of modern times in the near future.

In the chronicles of Odesa, the names of German officers who served in the corps of General Anchef Hudovych — Majors Sanders and Merkel, Captain Luberkh and Quartermaster Ertman, who distinguished themselves during the storming of the Eni-Dunya fortress and Forstadt-Magala, have been preserved.

Finally, on the day of August 22, or September 2, 1794 according to the new style, after a general prayer and the consecration of the places marked for construction by Metropolitan Gavriil, the first piles were driven in the coastal part of the harbor, and furrows were made with a plow in the coastal steppe, which marked the future cities. This is how the port and city of Odesa were founded.

The distribution of plots and the issuance of open letters for possession was handled by the engineer-captain Fyodor Keyser, who was in charge of "horticultural affairs" on behalf of de Ribas.

In 1801, one of the organizers of the city was Yehor Khristyanovych Ferster, who was appointed as the head of the engineering team for the construction of the harbor, fortress and engineering structures, later the creator of the military strategic plan of Odesa, one of the first gardeners of the city.

Ukrainische Dorfbewohner des 19. Jahrhunderts; die ersten deutschen Kolonisten trafen sie. Die Tschumaztwo ist das ursprüngliche Gewerbe der Ukrainer.

Українські селяни XIX століття, з ними зустрілися перші німці-колоністи. Чумацтво — споконвічний промисел народу українського.

Ukrainian peasants of the 19th century, the first German colonists met them. Chumatsvo is the original trade of the Ukrainian people.

Deutsche gehörten zu den ersten Siedlern von Odesa

Німці — одні з перших поселенців Одеси

Germans among the first settlers of Odesa

Die massenhafte Besiedlung Odesas durch deutsche Kolonisten, darunter nicht nur Bauern, sondern auch Zimmerleute, Maurer, Möbelmacher, Weber, Schuhmacher, Schneider, Hutmacher, Kutschenmacher und andere Handwerker, begann im Jahr 1803. Gründeten 200 Familien aus Deutschland in Odesa zwei deutsche Kolonien: Ober, wo im Laufe der Zeit, im Jahr 1827, eine evangelische Kirche gebaut wurde, und Unter. Lutheraner ließen sich in der Oberkolonie nieder. In Nischnjaja, wo 1801 in der Nähe eine römisch-katholische Kirche errichtet wurde, ließen sich Katholiken nieder. Seit 1816 galten Handwerker nicht mehr als Kolonisten, da sie auf Anordnung der Regierung aus der Unterstellung des Treuhandausschusses entfernt und als Bürger in die Abteilung der Stadt eingegliedert wurden.

Масове заселення Одеси німецькими колоністами, серед яких були не тільки землероби, а й теслярі, муляри, меблярі, ткачі, шевці, кравці, капелюшники, каретні майстри та інші ремесла умільці, розпочалося 1803 року. Тоді 200 сімей з Німеччини заснували в Одесі дві німецькі колонії: Верхню, де згодом, у 1827 році, була побудована євангелічна кірха, та Нижню. У верхній колонії селилися лютерани. У Нижній, де поблизу було зведено 1801 року Римо-католицька церква, селилися католики. З 1816 року ремісники вже не вважалися колоністами, оскільки за розпорядженням уряду були виведені з підпорядкування Опікунського комітету і, зараховані до міщан-бюргерів, надійшли до відомства міста.

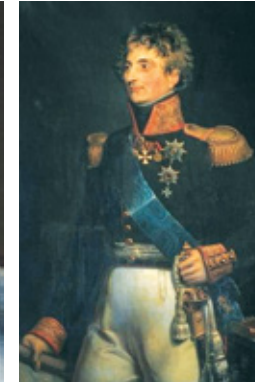
The mass settlement of Odesa by German colonists, among whom were not only farmers, but also carpenters, masons, furniture makers, weavers, shoemakers, tailors, hat makers, carriage makers and other craftsmen, began in 1803. Then 200 families from Germany founded two German colonies in Odesa: the Upper, where eventually, in 1827, an evangelical church was built, and the Lower. Lutherans settled in the Upper colony. Catholics settled in the Lower one, where a Roman Catholic church was built nearby in 1801. Since 1816, artisans were no longer considered colonists, since by order of the government they were removed from the subordination of the Trusteeship Committee and, classified as petty bourgeois, entered the city department.

Kurvenwagen, von den Bewohnern Odesas „bindyugas“ genannt, waren das Transportmittel der ersten Kolonisten
Бенд-вагени, названі одеситами «біндіюгами» — транспорт перших колоністів
Bend-wagens, called "bindyugas" by Odesites — transport of the first colonists

Kaiser des Römischen Reiches (Kaiser) Franz II
Імператор Римської імперії (Кайзер) Франц II
Roman Emperor (Kaiser) Francis II

Herzog von Richelieu
Герцог де Рішельє
Duke de Richelieu

Samuel Contenius (1748–1830) — Oberster Richter des Committee of Guardians of Foreign Settlers
Самуїл Контеніус (1748–1830) — Головний суддя опікунського комітету іноземних поселенців
Samuel Contenius (1748–1830) — Chief Judge of the Guardians of Foreign Settlers Committee

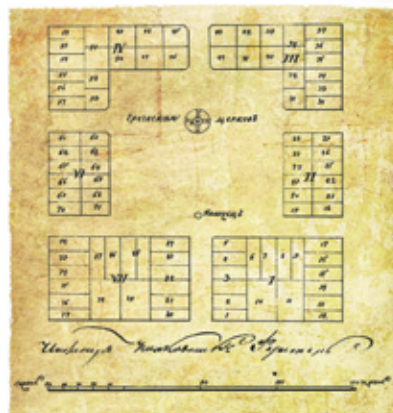
Bronzereliefs der Patronen der Landwirtschaft, des Handels und der Justiz
Бронзові барельєфи покровителів землеробства, торгівлі та юстиції
Bronze bas-reliefs of the patrons of agriculture, trade, and justice

Karte der Gründung der ersten Steppenkolonien der Schwarzmeerregion
 Мапа заснування перших степових колоній Причорномор'я
 Map of the foundation of the first steppe colonies of the Black Sea region

Grundrissplan der ersten deutschen Kolonie der Stadt Odessa
 План розташування першої німецької колонії міста Одеси
 The location plan of the first German colony in Odessa

Der Beginn der Remisnycha (heute Odesa) St. steht auf dem Plan, der von Ingenieur-Oberst Ferster erstellt wurde
 Початок вулиці Ремісничої (зараз — Осипова) на плані, складеному інженером-полковником Ферстером
 The beginning of Remisnycha (now Odesa) St on the plan by engineer Colonel Ferster

Blick auf die Unterdeutsche Kolonie vor der Kulisse der Stadt Odessa
 Вид на Нижню німецьку колонію на фоні міста Одеси
 View of the Lower German colony with the city of Odessa in the background

Ausschuss für ausländische Siedler
 Комітет іноземних поселенців
 Foreign Settlers Committee

Das Erscheinen der ersten Odesaer Bürger — städtische Kolonisten
 Зовнішність перших одеських бюргерів — колоністів городян
 The appearance of the first Odesa burghers — colonist townspeople

Die ersten ländlichen Kolonisten.
 Lithographie des Künstlers Kreichmer.
 Перші сільські колоністи.
 Літографія художника Крейчмера.
 First rural colonists.
 Lithograph by the artist Kreichmer.

Haus des Vormundschaftsausschusses ausländischer Siedler in der Stadt Odesa. Rekonstruktion von E. Zaporozhchenko und G. Garmider.
Будинок опікунського комітету іноземних поселенців у місті Одесі.
Реконструкція Є. Запорожченка та Г. Гармідера.
House of the Guardianship Committee of Foreign Settlers in Odesa.
Reconstruction by E. Zaporozhchenko and G. Garmider.

Die erste Generation ländlicher Kolonisten. — Holzstich „Abend nach der Ernte“ nach einem Gemälde von Ernst Hensler
Перше покоління сільських колоністів — «Вечір після збирання врожаю» гравюра по дереву з картини Ернста Хенслера
The first generation of rural colonists. — "Evening after the Harvest" wood engraving from painting by Ernst Hensler

Deutscher Kolonist und seine Frau
Німецький колоніст та його жінка
German colonist and his wife

Am 8. Oktober 1802 wurde Generalleutnant Herzog de Richelieu zum Bürgermeister von Odesa ernannt. Dies bedeutete, dass die Stadtverwaltung und die Wirtschaft seiner Autorität anvertraut wurden.

Die von Richelieu vorgegebenen Hauptregeln für die Verwaltung der Stadt wurden in einem an ihn gerichteten Regierungsreskript vom 30. Januar 1803 festgelegt und bestanden insbesondere darin, „die Anziehungskraft neuer Einwohner für Odesa auf jede erdenkliche Weise zu fördern“, insbesondere Ausländer, die wirtschaftlich nützlich sind. Somit wurde das Problem der Besiedlung der Stadt und der gesamten Schwarzmeerregion durch die Ansiedlung ausländischer Kolonisten gelöst, die zu Vorzugskonditionen eingeladen wurden. Ihnen wurden kompakte Siedlungen, Religionsfreiheit, Befreiung vom Militärdienst, zinslose Kredite für die Gründung eines Haushalts, Steuererleichterungen und Selbstverwaltung garantiert. Bereits vor der organisierten Umsiedlung ließen sich mehrere Familien deutscher Handwerker in der Stadt nieder. Dies waren Johann Ackermann, Gotthard Braun und Johann Gernerle — Schmiede; Andreas Beck — Tischler; Karl Bokarius — Konditor; Jacob Roth und Gottlieb Trost — Zimmerleute; Friedrich Widmann und Christian Nuding — Kutschenbauer.

Визначаючи 8 жовтня 1802 року генерал-лейтенанта герцога де Рішельє на посаду градоначальника Одеси. Це означало, що його влада довіряла міська адміністрація та господарство.

Головні правила до керівництва управління містом, дані Рішельє, були викладені в урядовому рескрипті на його ім'я від 30 січня 1803 року і полягали, зокрема, в тому, щоб всіляко «сприяти залученню в Одесу нових жителів, особливо корисних з господарської точки зору іноземців». Таким чином, проблема заселення міста та всього Причорномор'я вирішувалася і об'єднувалася запрошеними на пільгових умовах іноземними колоністами. Їм гарантувалися компактні поселення, свобода віросповідання, звільнення від військового обов'язку, безвідсоткові позички на господарство, податкові пільги, самоврядування. Ще до організованого переселення у місті влаштувалися кілька сімей німецьких ремісників. Це були Йоган Аккерман, Готхард Браун і Йоган Гемерле — ковалі; Андреас Бек — тесляр; Карл Бокаріус — кондитер; Якоб Рот і Готліб Трост — столяри; Фрідріх Відман і Крістіан Нудінг — каретники.

By appointing Lieutenant General Duke de Richelieu to the post of mayor of Odesa on October 8, 1802. This meant that the city administration and economy were entrusted to his authority.

The main rules for the management of the city, given by Richelieu, were set out in a government rescript addressed to him on January 30, 1803 and consisted, in particular, of "facilitating the attraction of new residents to Odesa, especially foreigners useful from an economic point of view." Thus, the problem of settling the city and the entire Black Sea region was resolved by settling foreign colonists invited on preferential terms. They were guaranteed compact settlements, freedom of religion, exemption from military service, interest-free loans for setting up a farm, tax breaks, and self-government. Even before the organized resettlement, several families of German artisans settled in the city. They were: Johann Ackermann, Gotthard Braun, and Johann Gernerle — blacksmiths; Andreas Beck — carpenter; Karl Bokarius — confectioner; Jacob Roth and Gottlieb Trost — carpenters; Friedrich Widmann and Christian Nuding — coachmakers.

Blick auf den Quarantänehafen, das Zollhaus und die Festungsvorstadt aus der Unterdeutschen Kolonie im Jahr 1833
Вид Карантинної гавані, Митні та Фортенного передмістя з Нижньої німецької колонії у 1833 році
The view of Quarantine harbor, customs house and fortress suburb from the Lower German colony in 1833

Die römisch-katholische Kirche (Architekt Francesco Morandi) befindet sich neben der Unterdeutschen Kolonie auf dem vom Herzog von Richelieu für den Bau vorgesehenen Gebiet
Римо-католицький костел (архітектор Франческо Моранді) розташований по-сусідству з Нижньою німецькою колонією на території, яку виділив для будівництва герцог де Рішельє
The Roman Catholic church (architect Francesco Morandi) is located next to the Lower German colony on the land assigned for construction by Duke de Richelieu

Erste Steppenkolonie (Aquarell) / Перша степова колонія (акварель) / The First steppe colony (watercolor)

Vertretung der Deutschen in der Wirtschaft

Представництво німців у діловому світі

Representation of Germans in the business world

Das Gesicht von Odesa waren neben der Verwaltungs- und Kulturelite deutscher Herkunft auch Industrielle, Makler, Versicherer und andere Einwohner von Odesa, die sich in der Geschäftswelt einen Namen machten.

Bereits im Jahr 1802 finden wir unter den 16 wichtigsten Handelshäusern in Odesa die Handelshäuser von Van der Schkruf, den Baronen Bezner und Oger.

Зовнішність Одеси, поряд з адміністративною та культурною елітою німецького походження були також промисловці, брокери, страховики та інші одеські міщани, які зробили собі ім'я у діловому світі.

Вже 1802 року серед 16 найважливіших торгових будинків в Одесі знаходимо торгові будинки Ван-дер-Шкруфа, баронів Безнера та Огера.

The appearance of Odesa, along with the administrative and cultural elite of German origin, were also industrialists, brokers, insurers and other Odesa burghers who made a name for themselves in the business world.

Already in 1802, among the 16 most important trading houses in Odesa, we find the trading houses of Van der Schkruf, Bezner and Oger Barons.

Börsenhandel / Торги на біржі / Trading on the stock exchange

Werbung der Versicherungsgesellschaft „Jakir (Anker)“
Реклама страхової компанії «Якір»
Advertisement of "Yakir (Anchor)" insurance company

John Julius Angerstein, Geschäftsmann und Versicherer für Lloyd — Geschäftspartner von Odesa-Händlern an der Londoner Getreidebörse
Джон Юліус Ангерштейн, бізнесмен та страховик компанії Ллойд — ділового партнера одеських купців на Лондонській хлібній біржі.
John Julius Angerstein, businessman and Lloyd's insurer — business partner of Odesa merchants on the London Grain Exchange.

Ludwig Stieglitz — Finanzgenie, berühmter Philanthrop
Людвіг Штігліц — фінансовий геній, відомий меценат
Ludwig Stieglitz — financial genius, famous philanthropist

Baron Ernst-Aristid Efimovich Mas — Handels-berater, Vorsitzender des Börsenausschusses, Bankier, Philanthrop. Persönlichkeit des öffentlichen Lebens und erblicher Ehrenbürger, hannoverscher und norddeutscher Generalkonsul. Der Gründer des Getreideexportunternehmens Ernst Mas and Co., das das berühmte Handelshaus Ludwig Stieglitz and Co. beerbte, das Weltruhm genoss und über enormen Reichtum verfügte.

Барон Ернст-Аристид Юхимович Мас — комерції радник, голова біржового комітету, банкір, благодійник. Громадський діяч та потомственный почесний громадянин, ганноверський та генеральний північно-німецький консул. Засновник зернової експортної компанії «Ернст Мас» і Ко, яка наслідувала знаменитий торговий будинок «Людвіг Штігліц і Ко», мала світову популярність і мала величезний стан.

Baron Ernst-Aristide Efimovich Mas — commercial adviser, chairman of the stock exchange committee, banker, philanthropist. Public figure and hereditary honorary citizen, Hanoverian and general north-German consul. Founder of the grain export company "Ernst Mas" and Co., which inherited the famous trading house "Ludwig Stieglitz and Co.", which enjoyed worldwide fame and possessed a huge fortune.

Die Familie Frantsov (Franzen), Besitzer der Druckerei und des Verlags
Сім'я Францових (Францен), власників друкарні та видавництва
The Franzov (Franzen) family, owners of a printing and publishing house

In den 1880er Jahren erreichten die Getreideexporte bereits 150 Millionen Pud pro Jahr und erforderten die Beteiligung einer großen Zahl von Handelsintermediären. Odesa belegte in Bezug auf seine Autorität als Getreidehandelszentrum den ersten Platz im Staat mit dem Umsatz seines Seehandels und Exportfirmen wie: Trabotti, Rodokonaki, Mendelevich, Dreyfus, Neufeld und vor allem, Baron Mas, genoss auf dem internationalen Getreidemarkt den Ruf außergewöhnlicher Solidität.

У 1880-х, коли розміри хлібного експорту вже досягали 150 млн. пудів на рік і вимагали участі великої кількості торгових посередників. Одеса, за своїм авторитетом хліботоргового центру світового значення, займала оборотами своєї морської торгівлі перше місце в державі, а такі експортні фірми, як-то: Тработті, Родоконакі, Менделевича, Дрейфуса, Нейфельда і, насамперед барона Маса, користувалися на міжнародному ринку зерна репутацією виняткової солідності.

In the 1880s, when the volume of grain exports had already reached 150 million poods per year and required the participation of a large number of trade intermediaries. Odesa, in its authority as a grain trading center of world significance, occupied first place in the state in terms of its maritime trade turnover, and such export firms as Trabotti, Rodokonaky, Mendelevich, Dreyfus, Neufeld and, above all, Baron Mas, enjoyed a reputation for exceptional reliability on the international grain market.

Wirtschaftsdeutsche auf der Ausstellung 1884 / Ділові німці на виставці 1884 р. / German businessmen at the 1884 Exhibition

Seite der Zeitung Odesa Vestnik von 1853. Über den Umsatz des Odesaer Handels mit den Namen der Kaufleute und den Namen der Waren.
Сторінка газети Одеський Вісник від 1853 року.
Про обороти одеської торгівлі з іменами купців та найменування товарів.
Page from the Odesa Herald newspaper from 1853.
About Odesa trade turnover with the names of merchants and the names of goods.

Die Familie Zorn —
Unternehmer aus Odesa,
Gründer der Tanzschule Odesa
Сім'я Цорн — одеські
підприємці, засновники
одеської школи танців
The Zorn family are Odesa
entrepreneurs and founders
of Odesa dance school

Im Jahr 1839 gründete Albert Jakowlewitsch Zorn in Odesa die berühmte Tanzschule. A.J.Zorn wurde am 22. April 1814 in Kempten, Bayern, geboren. Der Sohn eines Tanzmeisters, der in Kempten eine Schule hatte, die dort mehr als 200 Jahre lang bestand und 1850 aufgrund des Todes von Jacob Zorn, Alberts Vater, geschlossen wurde. Albert wurde schon in jungen Jahren erzogen, bereitete sich auf diesen Beruf vor und erhielt eine gründliche Ausbildung in seiner Heimat.

Aus dem Wunsch heraus, sich in seinem Fachgebiet noch weiter zu verbessern, begab sich A. Zorn 1832, noch nicht einmal 17 Jahre alt, auf eine Reise und unterrichtete bereits 1835 Tanz in Dresden, 1836 in Christiania, und von dort aus ging er nach Paris, um seine Ausbildung unter der Anleitung der damals berühmtesten dortigen Tanzlehrer zu ergänzen. Im Dezember 1837 kehrte er in seine Heimat zurück und begann dort mit Erfolg Tanz- und Gymnastikunterricht. Doch bald veranlasste ihn der Wunsch, vor Ort einige Nationaltänze zu studieren, seine Heimat zu verlassen, und so kam er nach vielen Umzügen am 30. März 1839 in Odesa an.

Im Jahr 1855 inszenierte Albert Zorn auf der Bühne des Stadttheaters selbst komponierte Ballette. Für den Tanz, der auf einem Volkslied basiert und der Königin von Württemberg überreicht wurde, erhielt er von Ihrer Majestät einen besonderen Dank.

A. Zorn war Ehrenmitglied der Akademie der Tanzkünste Berlin, der Gesellschaft der Tanzlehrer Berlin und der Stadtlehrgesellschaft. Darüber hinaus ist Albert Zorn auch als gelehrter Choreograf bekannt. Die von ihm veröffentlichte Grammatik der Tanzkunst ist die einzige dieser Art.

У 1839 році, в Одесі, Альбертом Яковичем Цорном було засновано знамениту танцювальну школу. А.Я.Цорн народився м. Кемптені, в Баварії, 22 квітня 1814 року. Син танцмейстера, який мав школу в Кемптені, яка існувала там понад 200 років і закрилася в 1850 році через смерть Якова Цорна, батька Альберта. Альберт з раннього виховувався — готував себе до цієї професії та отримав на батьківщині ґрунтовну підготовку. Заохочуваний бажанням ще більше вдосконалитись у своїй спеціальності, А. Цорн, у 1832 році не маючи ще повних 17 років, вирушив подорожувати і вже у 1835 році він займався викладанням танців у Дрездені, у 1836 р. — у Християнії, а звідти вирушив до Парижу для поповнення своєї освіти під керівництвом найвідоміших на той час тамтешніх вчителів танців. У грудні 1837 року він повернувся на батьківщину і зайнявся там з успіхом викладанням танців та гімнастики. Але незабаром бажання вивчити на місці деякі національні танці, спонукало його залишити свою батьківщину, і таким чином після багатьох переїздів він прибув 30 березня 1839 року в Одесу.

В 1855 Альберт Цорн ставив на сцені міського театру балети свого твору. За складений та піднесений Королеві Вюртембергський танець за мотивами народної пісні удостоївся від її Величності особливої подяки.

А. Я. Цорн був членом Берлінської Академії танцювального мистецтва, Товариства вчителів танців у Берліні та міського Товариства вчителів. Крім того, Альберт Цорн відомий і як вчений хореограф. Видана ним граматика танцювального мистецтва є єдиною цього роду.

In 1839, in Odesa, Albert Yakovlevich Zorn founded the famous dance school. A. Ya. Zorn was born in Kempten, Bavaria, on April 22, 1814. The son of a dance master who had a school in Kempten, which existed there for more than 200 years and closed in 1850 due to the death of Yakov Zorn, Albert's father. Albert was educated from an early age — he prepared himself for this profession and received thorough training in his homeland.

Motivated by the desire to further improve in his specialty, A. Zorn, in 1832, not yet having fully 17 years, went traveling and already in 1835 he was teaching dances in Dresden, in 1836 — in Christiania, and from there he went to Paris to supplement his education under the guidance of the most famous dance teachers of that time. In December 1837, he returned to his homeland and began teaching dances and gymnastics there with success. But soon the desire to study some national dances on the spot prompted him to leave his homeland, and thus, after many moves, he arrived in Odesa on March 30, 1839.

In 1855, Albert Zorn staged ballets of his own composition on the stage of the city theater. For the dance based on a folk song that he composed and presented to the Queen of Württemberg, he received special gratitude from Her Majesty.

A. Ya. Zorn was an honorary member of the Berlin Academy of Dance Art, the Society of Dance Teachers in Berlin, and the city Society of Teachers. In addition, Albert Zorn is also known as a learned choreographer. The grammar of dance art that he published is the only one of its kind.

Pavlo Libman ist Mitglied im Deutschen Selbsthilfeverband und im Industrieclub
Павло Лібман — член Німецького товариства самопомогі та Промислового клубу
Pavlo Libman is member of German Self-Help Society and the Industrial Club

Max Libman ist Inhaber einer berühmten Konditorei und Mitglied des Yachtclubs
Макс Лібман власник відомої кондитерської, член яхт-клубу
Max Libman is the owner of famous confectionery and yacht club member

Oleksandr Brauner, berühmter Naturforscher, Doktor der Zoologie, Professor, Leiter. Abteilung für Zoologie und Mitarbeiter des Zoologischen Museums der Staatlichen Universität Odesa. Im Jahr 1901 zog er im Zusammenhang mit seiner Wahl zum Vorsitzenden der Chersoner Filiale der Bauernlandbank nach Odesa, die Kredite hauptsächlich an die Höfe der deutschen Schwarzmeerkolonisten vergab.

Oleksandr Brauner, знаменитий дослідник природи, доктор зоології, професор, зав. Кафедрою зоології та співробітником зоологічного музею Одеського державного університету. У 1901 року, переїхавши до Одеси у зв'язку з обранням на посаду голови Херсонського відділення Селянського земельного банку, який надавав кредити переважно господарствам Причорноморських німців-колоністів.

Oleksandr Brauner, a famous naturalist, doctor of zoology, professor, head of the Department of Zoology and employee of the zoological museum of Odesa State University. In 1901, he moved to Odesa in connection with his election to the post of chairman of the Kherson branch of the Peasant Land Bank, which provided loans primarily to the farms of the Black Sea German colonists.

Bernhard Liebmann lieferte seit 1867 Brot und Süßwaren nach Odesa
Бернгард Лібман з 1867 року постачав до Одеси хліб та кондитерські вироби
Bernhard Liebmann supplied bread and confectionery to Odesa since 1867

Friedrich Falz-Fein, Gründer des Naturschutzgebiets Askania-Nova
Фрідріх Фальц-Фейн, засновник заповідника Асканія-Нова
Friedrich Falz-Fein, founder of Askania-Nova Nature Reserve

Denkmal für Falz-Fein in Askania-Nova
Пам'ятник Фальц-Фейну в Асканії-Нові
Monument to Falz-Fein in Askania-Nova

K. Ungern von Shterenberg, erster Leiter der Odesa-Eisenbahn
К. Унгери фон Штеренберг, перший керуючий Одеської залізниці
K. Ungern von Shterenberg, first manager of Odesa railways

Ernst Grützmaier. Werbung für den Verkauf von Asphalt und Dachpappe. Odessa, st. Bolgarska, 46.
Ernst Grützmaier. Реклама продажу асфальту та покрівельного толю. Одеса, вулиця Болгарська, 46
Ernst Grützmaier. Advertisement for sale of asphalt and roofing felt. Odessa, 46 Bolharska St.

Ernst Grützmaier. Produktion und Verkauf von Asphalt- und Dachmaterialien.
Ernst Grützmaier. Виготовлення та продаж асфальту та покрівельного матеріалу.
Ernst Grützmaier. Production and sale of asphalt and roofing material.

Vikenty Kirchner, Vorstandsvorsitzender des Odessa Pawnshop, Herausgeber Vikenty Kirchner, Голова правління Одеського ломбарду, видавець Vikenty Kirchner, Chairman of the Board of Odessa Pawnshop, publisher

Maria Wilhelmina Kluge-Mas stammt aus einer Handelsvertreterfamilie. Bekannt für seine kommerziellen und industriellen Aktivitäten.
Марія Вільгельміна Клюге-Мас із сім'ї торгового агента. Відома своєю торгово-промисловою діяльністю.
Maria Wilhelmina Kluge-Mas came from a family of commercial agents. Known for her commercial and industrial activities.

Thomas Mas ist der Manager der Odessa Bank, einem Getreideexporteur, Verhandlungsführer.
Томас Мас —керуючий Одеського банку, експортер зерна. Негоціант.
Thomas Mas — manager of the Odessa Bank, grain exporter. Negotiator.

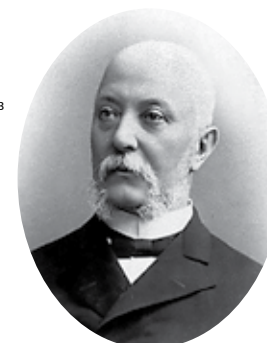
Nebengebäude des Hauses von Thomas Mas. Nebengebäude. Флігель вдома Томаса Маса. Господарська споруда. Wing of the Thomas Mas house. Outbuilding.

Das Haus von Thomas Mas in der Observatory Lane und Blick auf das Wohnzimmer
Дім Томаса Маса в Обсерваторному провулку та вид житлової кімнати
The Thomas Mas house on Observatory Lane and a view of the living room

Die berühmte Unternehmersdynastie Rink-Wagner in der Stadt
Відома у місті династія підприємців Рінк-Вагнерів
The Rink-Wagner dynasty of entrepreneurs, well-known in the city

Herr Rink
Пан Рінк
Mr. Rink

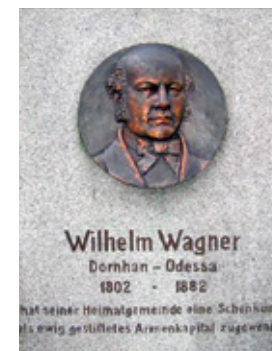
Frau Wagner
Пані Вагнер
Mrs. Wagner

Frau Rink-Wagner
Пані Рінк-Вагнер
Mrs. Rank-Wagner

Wilhelm Wagner
Вільям Вагнер
Wilhelm Wagner

Denkmal für Wilhelm Wagner in der Dornham
Пам'ятник Вільяму Вагнеру у місті Дорнхамі
William Wagner Monument in Dornham

Johann Gen. Erfinder und Entwickler ukrainischer Pflüge und anderer landwirtschaftlicher Geräte.
Gründer zweier Landtechnikfabriken.
Йоган Ген. Винахідник, Розробник українських плугів та іншої сільськогосподарської техніки.
Засновник двох заводів сільськогосподарського машинобудування.
Johann Gen, Inventor, Developer of Ukrainian plows and other agricultural machinery. Founder of two agricultural machinery factories.

Louis Nietzsche. Drucken von Büchern, Gemälden, Plakaten, Ankündigungen, Quittungen, Rechnungen und Formularen in vielen europäischen Sprachen.
Луї Нітче. Друкує книжки, картини, афіш, оголошень, квитанцій, рахунків та бланків багатьма європейськими мовами.
Louis Nietzsche. Printing of books, paintings, posters, advertisements, receipts, invoices and forms in many European languages.

Sebastian Fenderich. Gründer einer Eisengießerei, eines Maschinen- und Schiffbaubetriebs. Partnerschaft „Bellino-Commerel“.
Себастьян Фендеріх. Засновник чавуно-ливарного, механічного та кораблебудівного заводу. Товариство «Белліно-Комерель».
Sebastian Fenderich, founder of the iron foundry, mechanical and shipbuilding plant. "Bellino-Kommerel" partnership.

Karl Lemme Direktor des Odesaer Pharmazeutischen Handelsverbandes „Yu. Lass mich.“ Vorstandsvorsitzender der Gesellschaft der Lutherischen Kirche St. Pauli.
Карл Лемме, директор Одеського товариства торгівлі аптекарськими товарами «Ю. Лемме». Голова Правління товариства лютеранської церкви св. Павла.
Karl Lemme, Director of the Odesa Pharmaceutical Trade Association „Yu. Lemme“. Chairman of the Board of the Lutheran Church of St. Paul.

Evgeny Shultz, Vorsitzender des Börsenausschusses
Євген Шульц, голова Біржового комітету
Evgeny Shultz, Chairman of Exchange Committee

Franz Sturz, Mitglied des Kaufmannsrates
Франц Шторц, член купецької управи
Franz Sturz, member of the merchant board

Odesa Getreidebörse. Erste Hälfte des neunzehnten Jahrhunderts.
Одеська хлібна біржа. Перша половина XIX століття.
Odesa Grain Exchange. First half of the 19th century.

Börsenmakler. Einwohner von Odesa und Odesaner. An der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert.
Біржовик. Одеса та одесити. На рубежі XIX та XX століть.
Stockbroker. Odesa and Odesites. At the turn of the 19th and 20th centuries.

Vogelperspektive der Odesa-Ausstellung, 1910, Lithographie von Max Herzog.
Одеська виставка з висоти пташиного польоту, 1910, літографія Макса Герцога.
Odesa Exhibition from a bird's eye view, 1910, lithograph by Max Herzog.

Souvenirmarken der Kunst- und Industrieausstellung
Сувенірні марки Художньо-промислової виставки
Souvenir stamps of the Art and Industrial Exhibition

Odesa-Erbe der lutherischen Germanica

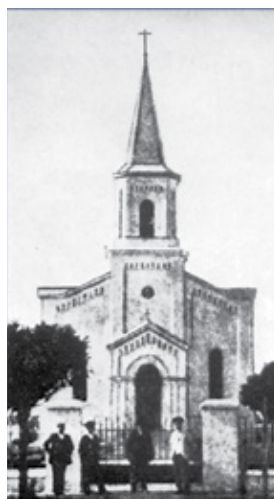
Одеське надбання лютеранської Германіки

Odesa heritage of Lutheran Germanica

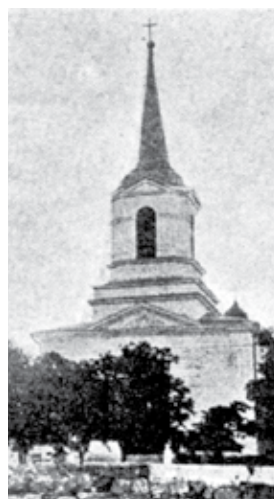
Die Region Odesa bewahrt das kulturelle Erbe der lutherischen Germanica — der Kolonien der Schwarzmeerdeutschen Im Einklang mit den Grundregeln der Reformation — durch tägliche Arbeit Gott und dem Nächsten dienend — und durch das Investieren in Bildung (es ist bekannt, dass Katholiken in den Kolonien zuerst Kirchen bauten, Lutheraner jedoch Schulen) schufen die evangelischen Kolonisten der Steppenukraine erfolgreiche Agrarkolonien mit Vorbildfunktion für die umliegende Bevölkerung. Eine Vorstellung von den lutherischen Kolonien der Region Odesa ab 1940 gibt eine 1856 vom Historiker Karl Stump veröffentlichte Karte. Dieses Poster enthält Bilder vom kulturellen Erbe der lutherischen Kolonisten — ehemalige lutherische Kirchen, Schulen, Friedhöfe.

Одеська область зберігає наслідки Лютеранської Німеччини — колоній Чорноморських німців євангелічного віросповідання. Збагачуючись, згідно із завітами Реформації, у повсякденній роботі служінню Богу та ближньому своєму, а також інвестуючи в освіту (відомо, що якщо католики у своїх колоніях першою будували Кірху, то лютерани — школу) колоністи лютерани Степової України створили успішні сільськогосподарські колонії взірцем для навколишнього населення. Уявлення про лютеранські колонії Одещини станом на 1940 р. дає карта, опублікована в 1856 істориком Карлом Штумпом. На цьому постері розміщено зображення спадщини колоністів лютеранського віросповідання — колишні лютеранські церкви, школи, цвинтарі.

Odesa region preserves the heritage of Lutheran Germanica — colonies of Black Sea Germans of the Evangelical faith. Enriching themselves, in accordance with the covenants of the Reformation, in everyday work serving God and their fellow man, as well as investing in education (it is known that if the Catholics were the first to build a church in their colonies, the Lutherans were the first to build a school), Lutheran colonists of Steppe Ukraine created successful agricultural colonies as a model for the surrounding population. The idea of Lutheran colonies of Odesa region on the year of 1940 is given by a map published in 1856 by historian Karl Stump. This poster contains images of heritage of the colonists of the Lutheran faith — former Lutheran churches, schools, cemeteries.

Kirche in Freudenthal
Кірха у Фрейденталі
Kirche in Freudenthal

Kirche in Landau
Кірха у Ландау
Kirche in Landau

Bertdorf — Kolosove
Берддорф — Колосове
Bertdorf — Kolosove

Landau — Shyrokolanivka
Ландау — Широкопанівка
Landau — Shyrokolanivka

Straßburg — Kuchurgany
Страсбург — Кучургани
Strasbourg — Kuchurgany

Conrad Bienemann
Конрад Бінеман
Konrad Bienemann

Pfarrer Albert, Großliebenthal
Пастор Альберт, Гросслібенталь
Pastor Albert, Grossliebenthal

Deutsche Hochzeitsfotos / Фотографії німецького весілля / German wedding photos

Pfarrer Mantel, Alt-Freudenthal
Пастор Мантель, Альт-Фрейденталі
Pastor Mantel, Alt-Freudenthal

Pfarrer Albert Koch, Großliebenthal
Пастор Альберт Кох, Гросслібенталь
Pastor Albert Koch, Grossliebenthal

Ökumenisches Gebet zu Ehren des 215. Jahrestages der Kolonie Freudenthal (heute Myrne, Bezirk Odesa)
Єкуменічна молитва на честь 215-річчя колонії Фрейденталі (нині Мирне, Одеського району)
Ecumenical prayer in honor of the 215th anniversary of the Freudenthal colony (now Myrne, Odesa region)

Kirchensiegel (Glückstal)
Церковні печатки (Глюксталь)
Church seals (Glückstal)

Kirche in Klein-Liebenthal
Кірха в Кляйн-Лібенталі
Kirche in Klein-Liebenthal

Moderne Ansicht der Kirche in Klein-Liebenthal (heute Malodolynske). Jetzt wurde das Gebäude in eine Tischlerei umgewandelt. Сучасний вид кірхи у Кляйн-Лібенталі (нині – Малодолинське). Наразі будівля переобладнана під столярний цех. Modern appearance of the church in Klein-Liebenthal (now Malodolynske). The building is converted into a carpentry shop.

Sanatorium „Mala Dolyna“, Teil einer deutschen Kolonie mit Mineralwasserquelle
Санаторій «Мала Долина», частина німецької колонії із джерелом мінеральної води
"Mala Dolyna" Sanatorium, part of German colony with a mineral water source

Zaustand auf dem Grundstück des Kolonisten
Тумба огорожі садиби колоніста
Fence post of the colonist's estate

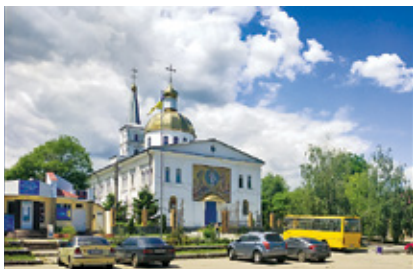
Klein-Liebenthal-Oberschule für Kinder
Середня школа для дітей Кляйн-Лібенталь
Klein-Liebenthal secondary school for children

Hauptstraße von Groß-Liebenthal
Центральна вулиця Гросс-Лібенталь
The central street of Gross-Liebenthal

Markenzeichen für die Produktion
von natürlichem Trinkwasser in
Groß-Liebenthal
Торговий знак виготовлення
природної питної води
в Гросс-Лібенталі
Trademark for natural drinking
water production
in Gross-Liebenthal

Die ehemalige Kirche von Groß-Liebenthal, heute eine orthodoxe Kirche
Колишня кірха Гросс-Лібенталь, нині — Православний храм
The former Gross-Liebenthal church, now an Orthodox church

Panorama von Oleksandergilf
Панорама Олександрівль
Panorama of Oleksandergilf

Schüler in der Nähe der Turnhalle der Kolonie Groß-Liebenthal
Учні біля гімназії у колонії Гросс-Лібенталь
Students outside the gymnasium in Gross-Liebenthal colony

Gymnasium in Groß-Liebenthal
Гімназія в Гросс-Лібенталь
Gymnasium in Gross-Liebenthal

A. Tibelius, Galyna de Ribas und D. Tkachenko während des Feiertags der lutherischen Gemeinde in Petrodolynske
О. Тібеліус, Галина де-Рібас та Д. Ткаченко під час свята лютеранської громади у Петродолінському
A. Tibelius, Galyna de Ribas and D. Tkachenko during the celebration of the Lutheran community in Petrodolynske

Ortseingangsschild nach Petrodolynske (Peterstal)
В'їзний знак в Петродолінське (Петерсталь)
Entrance sign to Petrodolynske (Peterstal)

Pfarrer Oleksandr Gross predigt
Проповідує пастор Олександр Гросс
Pastor Oleksandr Gross preaches

Gemeindemitglieder der lutherischen Gemeinden Novogradivka und Petrodolynske / Парафіанія лютеранських громад Новоградівки та Петродолінського / Parishioners of Lutheran communities of Novogradivka and Petrodolynske

Haus und Brunnen im Anwesen der Familie Gen-Frei
Будинок та колодязь у садибі сімейства Ген-Фрай
House and well on the estate of the Gen-Frei family

Ruine der Neuburger Kirche in Nowogradivka. Architekt Christian Beitelbacher.
Руїни Нойбурзької кірхи у Новоградівці. Архітектор Крістіан Бейтельсбахер.
Ruins of Neuburg Kirche in Novogradivka. Architect Christian Beitelbacher.

Lutherische Kapelle von Novogradivka
Лютеранська каплиця Новоградівки
Lutheran Chapel of Novogradivka

Ehemaliger deutscher Friedhof in
Novogradivka / Колишній німецький
цвинтар у Новоградівці / Former
German cemetery in Novogradivka

Gedenkschild der Oleksandergilf-Kolonie
Пам'ятний знак колонії Олександрівка
Memorial sign of Oleksandergilf colony

Oleksandergilf. In der Nähe des
Glockenturms. / Олександрівка. Біля
дзвіниці. / Oleksandergilf. Near the belfry.

Dorfbewohner-Kolonisten von Oleksandergilf im Jahr 1942
Селяни-колоністи Олександрівки у 1942 р.
Peasant colonists of Oleksandergilf in 1942

Der Bau der lutherischen Kirche im Dorf. Dobrooleksandrivka, geweiht nach vielen Jahren der Vernachlässigung als orthodoxe Kirche
Будівля лютеранської церкви у с. Доброолександрівка, освячена після довгих років запустіння вже як православний храм
The building of Lutheran church in the village of Dobrooleksandrivka was consecrated after many years of desolation as an Orthodox church

Mit dem Rektor, Pater Wassili. Aus der Zeit der lutherischen Kirche ist eine der Glocken erhalten geblieben.
Із нинішнім батьком Василем. Один із дзвонів зберігся-вцілів від часів лютеранської церкви.
With the rector, Father Vasily. One of the bells has been preserved surviving from the times of the Lutheran church.

Alter Friedhof aus der Kolonialzeit / Старовинний цвинтар колоніальних часів / Ancient cemetery from colonial times

Kulturzentrum Dobrooleksandrivske — ein Geschenk von Freunden aus Deutschland
Доброолександрівський центр культури — подарунок друзів із Німеччини
Dobrooleksandrivske Cultural Center — a gift by the friends from Germany

Interview mit den letzten Nachkommen der Oleksandergilf-Kolonisten
Інтерв'ю з останніми нащадками колоністів Олександрівки
Interview with the last descendants of Oleksandergilf colonists

Einhalb Jahrhunderte lang — eine kurze Zeitspanne — leisteten die Schwarzmeerdeutschen einen bedeutenden Beitrag zur Wirtschaft, Kultur und Spiritualität der Region. Leider haben die tragischen Ereignisse der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts all diese Errungenschaften zunichte gemacht. Erst nach der Unabhängigkeit der Ukraine begann die lange Reise der Wiederbelebung des Erbes des lutherischen Germanismus in der Region Odesa.

Za nівтора століття — короткий проміжок часу — Чорноморські німці зробили вагомий внесок у господарство, культуру та духовність регіону. На жаль, трагічні події першої половини XX століття знищили всі ці досягнення. Лише зі здобуттям Україною незалежності розпочався довгий шлях відродження спадщини Лютеранської Німеччини на Одещині.

In a short period of time, one and a half centuries, the Black Sea Germans made a significant contribution to the economy, culture and spirituality of the region. Unfortunately, the tragic events of the first half of the 20th century destroyed all these achievements. Only with Ukraine's independence did the long journey of reviving the heritage of Lutheran Germanica in Odesa region begin.

Odesa-Erbe der katholischen Germanica

Одеське надбання католицької Германіки

Odesa heritage of Catholic Germanica

Das Erbe der katholischen Germanica sind die Siedlungen, in denen sich die Kolonisten, die überwiegend aus den Ländern Süddeutschlands stammten, zum römischen Katholizismus bekannten. Die majestätischen Ruinen der grandiosen deutschen katholischen Kirchen überraschen noch immer mit ihrer Größe.

Спадщина Католицької Німеччини — це поселення, де колоністи, які переважно походили із земель Південної Німеччини, сповідували римський католицизм. Величні руїни грандіозних німецьких католицьких храмів і зараз вражають своєю величчю.

The legacy of Catholic Germanica is the settlements where the colonists, who mostly came from the lands of Southern Germany, professed Roman Catholicism. The majestic ruins of the grand German Catholic churches still amaze with their grandeur.

Oleksandr Frizon, Bischof, Apostolischer Administrator von Odesa. 1937 in Moskau im Butyrka-Gefängnis erschossen.
Олександр Фрізон єпископ, апостольський адміністратор Одеси. Розстріляний у Москві у Бутирський в'язниці у 1937 році.
Oleksandr Frizon, bishop, apostolic administrator of Odesa. Executed in Moscow in Butyrka prison in 1937.

R. Reichert, Rektor der römisch-katholischen Kirche von Odesa.
Р. Рейхерт, Настоятель одеської Римо-католицької церкви.
R. Reichert, Rector of Odesa Roman Catholic Church.

Hugo Kramer und sein Buch über die Kolonie Seltz.
Хьюго Крамер та його книга про колонію Сальтзон.
Hugo Kramer and his book about Seltz colony

Mannheimer Brücke, Anfang der 1940er Jahre.
Міст Мангейма, початок 1940-х.
Mannheim Bridge, early 1940s.

Kolonia Mannheim, heute Dorf Kamiyanka. Ruinen der katholischen Kirche der Heiligen Jungfrau Maria, 1850
Колонія Мангейм, зараз село Кам'янка. Руїни католицької церкви Пресвятої Діви Марії, 1850 р.
Colony Mannheim, now the village of Kamiyanka. Ruins of the Catholic Church of the Blessed Virgin Mary, 1850.

Maryanivka — Marienthal. Katholische Kirche Unserer Lieben Frau vom Heiligen Rosenkranz, 1890.
Мар'янівка — Марієнталь. Католицька церква Матері Божої Святого Розарію, 1890 р.
Maryanovka — Marienthal. Catholic Church of Our Lady of the Holy Rosary, 1890.

Foto der Kolonie Seltz zu Beginn des 20. Jahrhunderts unter Albert Kretschmers Lithographien mit der Darstellung einer Hochzeitszeremonie.
Solche Zeremonien waren typisch für die deutschen katholischen Kolonien.
Фото колонії Зельц на початку XX століття серед літографій Альберта Кретчмера, що зображують весільний обряд.
Такі церемонії були типовими для німецьких католицьких колоній.
Photos of the Seltz colony at the beginning of the 20th century among Albert Kretschmer's lithographs depicting a wedding ceremony.
Such ceremonies were typical for German Catholic colonies.

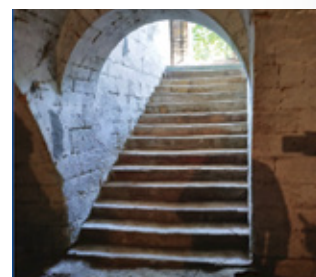
Lucia Riesling am Grab von Bischof Cerrus. Lucia selbst fand seine Grabstätte. / Люція Ріслінг біля могили єпископа Церра. Сама Люція знайшла місце його поховання. / Lucia Riesling at the grave of Bishop Cerr. Lucia herself found his burial place.

Anton Johannes von Padua Zerr (1849–1934) — katholischer Priester, Lehrer und Kirchenverwalter der südlichen Schwarzmeerregion, Bischof der Diözese Tiraspol, Historiker / Антон Йоганнес фон Падуа Церр (1849–1934) — католицький священник, педагог та церковний адміністратор Південного Причорномор'я, єпископ Тираспольської єпархії, історик / Anton Johannes von Padua Zerr (1849–1934) — Catholic priest, teacher and church administrator of the Southern Black Sea region, bishop of Tiraspol diocese, and historian

Im Seltz Colony Museum, gegründet von der Limanske-Bewohnerin Lucia Riesling. У музеї колонії Зельц, заснованому мешканкою Лиманського Люцією Ріслінг. In the museum of Seltz colony, founded by Lymanske resident Lucia Riesling.

Keller unter dem Haus von Lucia Riesling. Погріб під будинком Люції Ріслінг. Cellar under the house of Lucia Riesling

In der Nähe des Denkmals des Deutschen Friedhofs im Dorf Kandel. Біля пам'ятника німецькому кладовищу у селі Кандель. Near the monument to the German cemetery in the village of Kandel

Katholische Dreifaltigkeitskirche, 1892 — Kolonie Kandel, heute auf dem Gebiet der Gemeinde Lymanske. Католицька церква Святої Трійці, 1892 — колонія Кандель, зараз на території смт Лиманське. Catholic Church of the Holy Trinity, 1892 — Kandel colony, now on the territory of the village of Lymanske

Hommage an die Kadetten von Odesa, die im Februar 1920 in einer Schlacht mit den Bolschewiki in der Nähe des Dorfes Kandel starben / Дань пам'яті одеським кадетам, які загинули у лютому 1920 року в бою з більшовиками біля села Кандель / Tribute to the memory of Odesa cadets who died in February 1920 in a battle with Bolsheviks near the village of Kandel

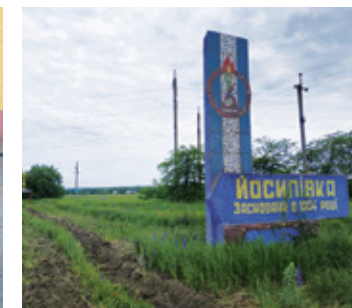
Katholisches Armenhaus am Frantsuzky Boulevard. Католицька богадельня на Французькому бульварі. Catholic almshouse on Frantsuzky Boulevard

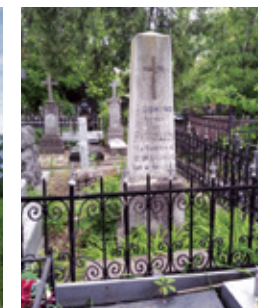
Katholische Priester der Region Odesa — Diözesen. Католицькі священники Одеського регіону — єпархії. Catholic priests of Odesa region — dioceses

Bischof Bernatsky — Gedenkgottesdienst auf dem Primorsky Boulevard. Єпископ Бернатський — поминальна служба на Приморському бул. Bishop Bernatsky — memorial service on Primorsky Boulevard

Ein Wegweiser zum Dorf Iosipiwka — der ehemaligen Kolonie Josefstal / Путівник до села Йосипівка — колишня колонія Йозефсталь / Signpost to the village of Iosipovka, the former colony of Iosifstal

Grabstätte für katholische Priester auf dem 2. Christlichen Friedhof in Odesa. Ділянка поховань католицьких священників на 2-му Християнському цвинтарі м. Одеси. Burial area of Catholic priests at the 2nd Christian cemetery in Odesa

Katholische Kirche St. Clemens. 1936 zerstört. / Католицький храм Святого Климента. Зруйнований у 1936 р. / Catholic Church of St. Clement. Destroyed in 1936.

Kirche St. Peter der Apostel, Odesa, St. Havanna. / Костел Святого Апостола Петра. Одеса, вул. Гаванна. / Church of the Holy Apostle Peter, Odesa, Havanna St.

Gravur der Odesaer Kirche Mariä Himmelfahrt während der Herrschaft von Herzog Richelieu / Гравюра Одеського храму Успіння Пресвятої Богородиці часів правління герцога Рішельє / Engraving of the Odesa Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary during the reign of Duke Richelieu

Römisch-katholische Kirche, Odesa, Yevropeiska St. Римсько-католицька церква, Одеса, вул. Європейська. Roman Catholic Church, Odesa, Yevropeiska St.

Ruinen der katholischen Kirche Mariä Himmelfahrt in Seltz, heute Lymanske. Руїни католицької церкви Успіння Діви Марії у Зельці, зараз — Лиманське. Ruins of the Catholic Church of the Assumption of the Virgin Mary in Seltz, now Lymanske

Protestanten aus Odesa.

Evangelische Bildung und Nächstenliebe.

Одеські протестанти.

Євангелічна освіта та благодійність.

Odesa Protestants. Evangelical education and charity.

Die Betreuung kranker und armer Gemeindeglieder gehörte zu den ehrenamtlichen Aufgaben der Kirche. Die Einrichtung von Unterkünften für Waisen, Jungen und Mädchen, für deren Unterhalt die Gemeinde allein nach dem Willen von Baron E. Massa im Jahr 1880 15.000 Rubel erhielt. Neben der Sorge um die moralische und geistige Gesundheit der Gemeindeglieder legte die Kirche auch großen Wert auf den Sportunterricht. Im Jahr 1880 wurde in der Gemeinde ein Turnverein gegründet. Im Jahr 1881 wurde auf dem Gebiet des Lutherischen Viertels eine besonders gut ausgestattete Turnhalle errichtet. Neben an befand sich eine der besten der Stadt, die echte Schule von St. Paul. Durch die Bemühungen zweier evangelischer Gemeinschaften — lutherischer und reformierter — wurde am 24. Februar 1892 das Evangelische Krankenhaus eingeweiht. Besonders hervorzuheben ist das Evangelische Krankenhaus Odesa, dessen Personal überwiegend aus deutschen Ärzten bestand. Die Idee, in Odesa ein Krankenhaus für die deutsche Kolonie zu gründen, kam Propst G.-Yu Anfang der 1880er Jahre. Bienemann, der sich nicht nur um die Kranken seiner örtlichen Gemeindeglieder kümmerte, sondern auch um besuchende Glaubensbrüder, deren Notlage er im Krankheitsfall oft miterlebte.

Einer der Initiatoren war der Rektor der Evangelisch-reformierten Kirche Odesa, Pastor E. I. Kornman, der später Mitglied des Vorstands des Krankenhauses wurde. Es bildete sich ein Personenkreis und begann, Spenden zu sammeln. Der Großteil davon wurde von den beiden örtlichen evangelischen Vereinen gespendet, es kamen aber auch Spenden aus dem Ausland.

Baron Thomas (Thomas) Aristowitsch Mas hat viel dazu beigetragen, dass das Krankenhaus seinen Betrieb aufnahm. Er war einer der Gründer des Krankenhauses, und der 1888 genehmigte Krankenhausvorstand wählte ihn zu seinem Vorsitzenden. Diese Position hatte er gut ein Vierteljahrhundert lang inne, danach wurde er Ehrenvorsitzender des Vorstandes. Mit seinen Mitteln wurden für Patienten Pavillons der 1. und 2. Klasse, ein Operationspavillon und eine Desinfektionskammer gebaut.

Опіка над хворими та жебракками парафіянами була одним із добровільних обов'язків церкви. Установа притулків для сиріт хлопчиків і дівчаток на утримання яких тільки за заповітом барона Е. Маса в 1880 громада отримала 15000 рублів. Поряд із турботою про моральне та духовне здоров'я парафіян велике значення церква надавала і фізичному вихованню. 1880 року при громаді було відкрито гімнастичне товариство. У 1881 році на території Лютеранського кварталу було збудовано спеціальний добре обладнаний зал для занять гімнастикою. По сусідству розташовувалося одне з найкращих у місті, реальне училище Святого Павла. Зусиллями двох євангелічних громад — лютеранської та реформаторської 24 лютого 1892 р. було урочисто відкрито Євангелічну лікарню. Особливо треба відзначити Одеську євангелічну лікарню, персонал якої складався здебільшого з медиків-німців. Думка заснувати лікарню для німецької колонії в Одесі прийшла на початку 1880-х пробсту Г.-Ю. Бінеману, який дбав не лише про хворих з місцевих парафіян своїх, а й про приїжджих одновірців, тяжке становище яких, у випадках захворювань, йому доводилося часто бачити.

Одним із ініціаторів був і настоятель одеської євангелічно-реформаторської церкви пастор Є. І. Корнман, який потім став членом правління лікарні. Склався гурток людей, які почали збирання пожертвувань. Найбільшу частину їх дали обидва місцеві євангелічні товариства, але надходили і пожертвування навіть з-за кордону.

Багато зробив для того, щоб лікарня почала функціонувати барон Фома (Томас) Аристович Мас. Він був одним із засновників лікарні, а затверджене у 1888 р. Правління лікарні обрало його своїм головою. На цій посаді він перебував добрих чверть століття, після чого став почесним головою правління. На його кошти були збудовані для хворих павільйони 1-го та 2-го класів, операційний павільйон, обладнана дезінфекційна камера.

Caring for sick and poor parishioners was one of the voluntary duties of the church. The establishment of shelters for orphans of boys and girls for the maintenance of which, according to the will of Baron E. Massa alone, in 1880 the community received 15,000 rubles. Along with caring for the moral and spiritual health of parishioners, the church also attached great importance to physical education. In 1880, a gymnastics society was opened at the community. In 1881, a special well-equipped gymnastics hall was built on the territory of the Lutheran quarter. One of the best in the city, the real school of St. Paul, was located nearby. Through the efforts of two evangelical communities — Lutheran and Reformed, the Evangelical Hospital was ceremonially opened on February 24, 1892. Particularly noteworthy is the Odesa Evangelical Hospital, whose staff consisted mainly of German doctors. The idea to found a hospital for the German colony in Odesa came to Dean G.-Yu. Bineman in the early 1880s. He cared not only for the sick local parishioners, but also for visiting fellow believers, whose plight he often saw when they fell ill.

One of the initiators was the rector of the Odesa Evangelical Reformation Church, Pastor E. I. Kornman, who later became a member of the hospital board. A circle of people formed who began collecting donations. The largest part of them was given by both local Evangelical societies, but donations even came from abroad.

Baron Foma (Thomas) Aristovych Mas did a lot to get the hospital functioning. He was one of the founders of the hospital, and the Board of the hospital, approved in 1888, elected him as its chairman. He held this position for a good quarter of a century, after which he became the honorary chairman of the board. At his expense, first- and second-class pavilions for patients, an operating pavilion, and a disinfection chamber were built.

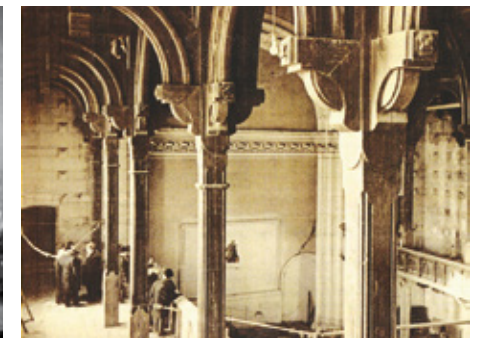
Lutherische Kirche St. Paul, erbaut 1897 / Лютеранська церква (кірха) Святого Павла, збудована у 1897 р. / St. Paul Lutheran Church (Kirche), built in 1897

Reformierte Kirche Реформаторська церква Reformation Church

Die erste Kirche wurde 1827 erbaut
Перша кірха, збудована у 1827 р.
The first church was built in 1827

Der geschnitzte Chor der aus Eichenholz gebauten Kirche
(Foto von Yuri Klimenko, 1974)
Споруджені з дуба різьблені хори кірхи (фото Юрія Клименка, 1974 р.)
The carved oak choir of the church (photo by Yuri Klimenko, 1974)

Das Erscheinen der ersten Kirche, 1860
Зовнішність першої церкви, 1860 р.
The appearance of the first church, 1860

Blick auf die reiche Innenausstattung der Paulskirche vor ihrer Schließung durch das Sowjetregime
Вид на багате внутрішнє оздоблення церкви Св. Павла перед її закриттям радянською владою
A view of the rich interior of St. Paul's Kirche before it was closed by the soviet authorities.

E. Kornman, Reformpastor, 1890er Jahre.
Е. Корман, пастор реформаторської громади, 1890-ті рр.
E. Kornman, Reformation pastor, 1890s.

Konferenz lutherischer Pfarrer 1912 in Chisinau unter der Leitung von Propst Steinwand / Конференція лютеранських пасторів у 1912 році в Кишиневі під керівництвом провсту Штайнванда / Conference of Lutheran pastors in 1912 in Chisinau under the leadership of Provost Steinwand

Herbord Bienemann, Pfarrer der Pauluskirche (1868-1891), Kirchen- und Sozialaktivist / Герборд Бієнеман, пастор церкви Св. Павла (1868-1891), церковний та громадський діяч / Gerbord Bieneman, pastor of St. Paul's Church (1868-1891), church and social activist

Adolf Lockenberg, Pfarrer der lutherischen Gemeinde St. Paul von 1892 bis 1907.
Адольф Локенберг. Пастор лютеранської громади Св. Павла з 1892 до 1907 р.
Adolf Lokenberg, Pastor of St. Paul Lutheran congregation from 1892 to 1907.

Daniel Steinwand, Pfarrer von St. Paul von 1908 bis 1919. / Даниель Штайнванд, пастор громади Св. Павла з 1908 до 1919 р. / Daniel Steinwand, pastor of the St. Paul congregation from 1908 to 1919.

Georg Schilling, Pfarrer der Paulusgemeinde von 1919 bis 1932. / Георг Шілінг, пастор громади Св. Павла з 1919 до 1932 р. / Georg Schilling, pastor of St. Paul congregation from 1919 to 1932.

Blick auf den Lutheran Courtyard, 1942.
Вид на Лютеранський двір, 1942 р.
View of the Lutheran Courtyard in 1942.

Das Waisenhaus wurde im letzten Drittel des 19. Jahrhunderts in Sarata gegründet. Сирітський притулок знаходився в Сараті в останній третині XIX ст. The orphanage was located in Sarata in the last third of the 19th cent.

Kirchensiegel der Gemeinde St. Paul aus dem 19. Jahrhundert / Церковний друк громади Св. Павла XIX ст. / Church seal of the St. Paul's community of the 19th century

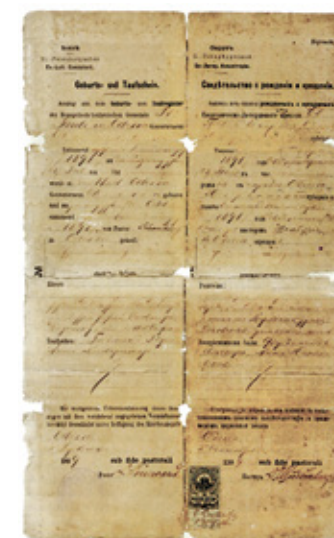
Anna Wild, Diakonisse aus Neuendettelsau, die im Armen- und Waisenhaus der Gemeinde arbeitete / Анна Вільд, диконіса з Нойендеттельсау, яка працювала у богадільні та дитячому притулку громади / Anna Wild, a deaconess from Neuendettelsau who worked in the almshouse and children's home of the community

Gerdrut Kratsch, geb. Beitelbacher, Enkelin von Pfarrer Bienemann / Гердрут Крач, уроджена Байтельсбахер, онука пастора Бієнемана / Gerdrut Kratsch, née Beitelbacher, granddaughter of Pastor Bienemann

Schwester Doris vom Diakonspilnot von Llomfeld, bei einem Gottesdienst in der Gemeinde St. Paul / Сестра Доріс із дияконської спільноти Лемфельда, на службінні в общині Св. Павла / Sister Doris of the Lomfeld deaconate, serving in the St. Paul community

Von D. Steinwand unterzeichnete Geburts- und Taufurkunde. Підписане Д. Штайнвандом свідоцтво про народження та Хрещення. Birth and Baptism certificate signed by D. Steinwand

Gustav Becker, Rektor des Gründungsvereins der Gemeinde St. Paul (1887–1906)
Густав Беккер, ректор закладівши милосердя при громаді Св. Павла (1887–1906)
Gustav Becker, rector of the foundation of mercy at the parish of St. Paul (1887–1906)

Samuel Eck, Lehrer an der St. Paul Realschule (1885–1887)
Самуель Екк, вчитель у реальному училищі Св. Павла (1885–1887)
Samuel Eck, teacher at St. Paul real school (1885–1887)

Konfirmation in Odesa im Jahr 1912
Конфірмація в Одесі 1912 р.
Confirmation in Odesa in 1912

Belobigungsurkunden für Schüler der St. Paul Kirche Schule
Похвальні грамоти для учнів школи церкви Св. Павла
Certificates of Commendation for St Paul's Kirche school students

E. Mittensteiner, Direktor der St. Paul Realschule in Odesa / Е. Міттенштейнер — директор реального училища Св. Павла в Одесі / E. Mittensteiner — director of St. Paul real school in Odesa

Evangelisches Krankenhaus. Professor Mykola Kefer, Traumatologe und Orthopäde, begann hier seine medizinische Laufbahn.
Євангелічна лікарня. Тут розпочинав свою лікарську діяльність Професор Микола Кефер, травматолог та ортопед.
Evangelical hospital. Professor Mykola Kefer, a traumatologist and orthopedist, began his medical career here.

Oleksandr Shvaykevich, Künstler, Lehrer am Institut für edle Mädchen, Lehrer am St. Paul Schule / Олександр Швайкевич, художник, викладач Інституту благородних дівчат, викладач училища св. Павла / Oleksandr Shvaykevich, artist, teacher at the Institute for Noble Maidens, teacher at St. Paul school

Jacob August, Chefarzt des Evangelischen Krankenhauses / Якоб Аугуст — головний лікар Євангелічної лікарні / Jacob August — Chief Physician of Evangelical hospital

Mitarbeiter des Evangelischen Krankenhauses
Персонал Євангелічного шпиталю
Evangelical hospital staff

Evangelisches Krankenhaus. Station der 3. Klasse.
Євангелічна лікарня. Палата 3 класу.
Evangelical hospital. 3rd class ward.

K. M. Schmidt ist Absolvent der Universität Dorpat, HNO-Arzt und Bibliophiler, leitender Arzt des Evangelischen Krankenhauses in Odesa im Jahr 1915.
К. М. Шмідт — випускник університету в Дерпті, лікар-отоларинголог та бібліофіл, провідний лікар Євангелічної лікарні в Одесі у 1915 р.
K. M. Schmidt was a graduate of University of Dorpat, an otolaryngologist and bibliophile, and the leading physician of Evangelical hospital in Odesa in 1915.

Medizinisches Gebäude des Evangelischen Krankenhauses
Лікувальний корпус Євангелічної лікарні
Medical building of Evangelical hospital

Evangelisches Krankenhaus. Operationsaal.
Євангелічна лікарня. Операційна.
Evangelical hospital. Operating room.

Die ersten Seiten der Berichte des Vorstandes des Evangelischen Krankenhauses in Odesa aus den Jahren 1892, 1895 und 1900. Перші сторінки звітів правління Євангелічної лікарні в Одесі у 1892, 1895 та 1900 роках. The first pages of the reports of the board of Evangelical hospital in Odesa in 1892, 1895, and 1900.

Evangelisches Krankenhaus. Herrenpavillon. Betriebsgebäude. Євангелічна лікарня. Чоловічий павільйон. Операційний будинок. Evangelical Hospital. Men's Pavilion. Operating room building.

Georg Guntz. Bischof von DELKU von 2005 bis 2008
Георг Гюнц. Єпископ НЕЛЦУ з 2005 по 2008 рр.
Georg Guntz. Bishop of GELCU from 2005 to 2008.

DELKU-Bischof Edmund Ratz mit ELKRAS-Erzbischof Georg Kretschmar / Єпископ НЕЛЦУ Едмунд Ратц з Архієпископом ELKRAS Георгієм Кречмаром / Bishop of GELCU Edmund Ratz with ELKRAS Archbishop Georg Kretschmar

Einer der ersten Gottesdienste mit Victor Grefenstein im Sommer 1991 in der Ruine der Paulskirche / Одне з перших богослужінь із Віктором Грєфенштейном влітку 1991 року у руїнах церкви Св. Павла / One of the first services with Victor Grefenstein in the summer of 1991 in the ruins of St. Paul's Church

Eröffnung des Kirchenzentrums St. Paul „Pfarrhaus“
Відкриття Церковного центру Св. Павла «Пасторського дому»
Opening of the St. Paul's Church Center "Pastor's House"

Vogelperspektive auf die Paulskirche
Вид Кирхи Св. Павла з висоти пташиного польоту
Bird's eye view of St. Paul's Church

Gottesdienst auf dem Kirchhof. Dirigiert von Pfarrer Oleksandr Gross, 2021
Богослужіння у церковному обійсті. Проводить пастор Олександр Гросс, 2021 р.
Worship service in the church courtyard. Conducted by Pastor Oleksandr Gross, 2021

Im Jahr 1897 betrug die Gesamtzahl der Deutschen in Odesa 10.248 Seelen. Davon sind 2.217 Deutsche aus der katholischen Kirchengemeinde, 7.217 aus der evangelisch-lutherischen Kirchengemeinde, 247 aus der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde und 567 Gemeindeglieder gehören dem orthodoxen Glauben an.

На 1897 рік всього німців в Одесі — 10248 душ. З них німців Католицької церковної парафії — 2217, Євангелічно-Лютеранської — 7217, Євангелічно-реформаторської парафії — 247. Православного віросповідання — 567 парафіян.

In 1897, there were 10,248 Germans in Odesa. Of these, 2,217 were Catholic, 7,217 were Evangelical Lutheran, 247 were Evangelical Reformed, and 567 were Orthodox.

Deutscher Pflug der Steppenukraine

Німецький плуг Степової України

German plow of Steppe Ukraine

Einen besonderen Platz in der wirtschaftlichen Entwicklung der Steppenukraine nahm zu Recht die Landwirtschaftliche Gerätefabrik von Johann Gen ein. Dieser Hersteller wurde zum führenden Produzenten von Pflügen, dem Hauptwerkzeug in der damaligen Landwirtschaft.

Johann Gen ist ein talentierter innovativer Ingenieur. 1854 gründete er die I. Gen-Aktiengesellschaft Werk, das als Landtechnikwerk Odesa bekannt ist. Йоган Ген — талановитий інженер-інноватор. У 1854 р. заснував Завод акціонерного товариства Й. Гена, який відомий як Одеський завод сільськогосподарського машинобудування. Johann Gen — talented engineer and innovator. In 1854 he founded J. Gen's Joint Stock Company Plant, known as Odesa Agricultural Machinery Plant.

Werbekarten aus dem J. Gen-Werk
Рекламні листівки заводу Й. Гена
Advertising cards of J. Gen's plant

Pflug „Saban“ / Плуг „Сабан“ / „Saban“ plow

Kolonialpflug / Колоністський плуг / Colonist plow

Vignette zum 50. Jahrestag der Firmengründung
Вінєтка на честь 50-річчя заснування компанії
Vignette in honor of the 50th anniversary of the company's founding

This special place in the economic development of Steppe Ukraine was rightly occupied by the factories of agricultural tools of Johann Gen. This honorable manufacturer became the leading manufacturer of plows, as the main tool of farmers engaged in agriculture.

Bessarabische Kolonie Hofnungsthal, ein deutsches Dorf, in dem Johann Gen 1854 geboren wurde
Бессарабська колонія Гофнунгсталь, німецьке селище, де в 1854 р. народився Йоган Ген
Bessarabian colony of Hofnungsthal, the German village where Johann Gen was born in 1854

Plan der Kolonie Neuburg (Novogradivka), in der vier Generationen der Familien Gen und Frey lebten
План колонії Нойбург (Новоградівка), де проживали чотири покоління сімей Ген та Фрай
Plan of Neuburg (Novogradivka) colony, where four generations of the Gen and Frey families lived

Technische Eigenschaften eines der Pflüge aus dem J. Gen-Werk
Технічні характеристики одного з плугів заводу Й. Гена
Technical characteristics of one of the plows by J. Gen's plant

Bürogebäude des J. Gen-Werk
Будівля контори заводу Й. Гена
The building of J. Gen's plant office

Fotos aus dem Frei-Familienalbum
Фотографії із сімейного альбому Фрая
Photos from Frei's family album

Großneffe des Johann Gen —
Ingenieurs Johannes Frei
Внучатий племінник Йохана Гена —
інженер Йоганнес Фрай
Johann Gen's great-nephew —
engineer Johannes Frey

Mitarbeiter und Geschäftspartner des I. Gen-Werk / Співробітники та ділові партнери заводу І. Гена / Employees and business partners of I. Gen's plant

Im August 1904 war das öffentliche Leben von Odesa von Feierlichkeiten geprägt, die dem 50. Jahrestag der Gründung der größten Pflugproduktion des Landes und dem 25. Jahrestag der Fabrikätigkeit ihres damaligen Besitzers, Johann Gen., gewidmet waren. In seiner Begrüßungsrede beim Bankett der Odesaer Gesellschaft Fabriken und Fabriken, die Stadtväter, Bauern, Industrielle und Unternehmer, prominente Beamte und angesehene Bürger zusammenbrachte, sprach Johann übrigens, der für Odesa längst „Iwan Iwanowitsch“ geworden war Die Bewohner erklärten bedeutungsvoll: „Ich habe beschlossen, mein Werk auf Peryss weiter auszubauen und es so auszurüsten, dass die jährliche Produktion von Pflügen hunderttausend betragen würde, ohne Sämaschinen, Schnitter und Dreschmaschinen.“ Im 51. Jahr des Bestehens des Werks hoffe ich, dass mein Unternehmen sein zweites fünfzigjähriges Jubiläum ehrenvoll begehen und der Landwirtschaft unseres Vaterlandes dienen wird.“

Das Unternehmen „Ivan Gen in Odesa“ konnte wirklich stolz sein. Im Jahr 1904 wurden 80.000 Pflüge verschiedener Marken, 1.000 Mähmaschinen, 500 Pferdedreschmaschinen, 1.000 Windungsmaschinen und Strohschneider hergestellt. Nicht ohne Grund wurde Iwan Iwanowitsch aufgrund der Verdienste seiner Leistungen und Petition der Landwirtschaftsgesellschaft des Südens der Titel „Für herausragende Verdienste um das Vaterland bei der Verbesserung und Verbreitung landwirtschaftlicher Geräte und Maschinen“ verliehen „Erblicher Ehrenbürger von Odesa.“

Was wissen wir über die Herkunft und familiären Wurzeln unseres Landsmanns? Wie war sein irdischer Weg? Er gehörte zu einer Familie von Dorfbewohnern und Landhandwerkern aus dem deutschen Bundesland Württemberg, dem Dorf Elsenz. Seine Vorfahren ließen sich 1820 in der Kolonie Neuburg (heute Nowogradivka) bei Ovidiopol nieder. Da die familiäre Zuneigung gemäß der Lebensweise in deutschen Dörfern stark war, riefen die Genes, kaum Zeit, sich in der Ukraine niederzulassen, den Rest ihrer Verwandten. Es ist bekannt, dass der erfahrene Mechaniker Johann Georg Gen im Jahr 1817 von Mussberg bei Stuttgart, der damaligen Hauptstadt des Königreichs Württemberg, abreiste... Bei einem Familienrat im „Familien-nest“ der Gene — Neuburg, wurde beschlossen: Die Brüder Georg und Johann, gleichbedeutend mit Geschicklichkeit, würden unter dem Dach derselben Schmiede stecken, es würde eng werden. Daher wurde der jüngere Johann Siedler in der Kolonie Sulz. Im selben Jahr ließ er sich schließlich im Dorf Karlstal nieder, vier Autostunden von Odesa entfernt. Zunächst arbeitete Johann beim örtlichen Schmied. Dank seiner goldenen Hände und seiner harten Arbeit verliebte sich Gen schnell in die ländliche Gemeinde Karlstal. Bald erhielt der Meister von der Gemeinde ein Gut mit einem geräumigen Haus, einer Schmiede mit Kohle und Werkzeugen, die in der Steppenregion knapp waren, und verschaffte sich einen gut bezahlten Job. Handwerker hatten in den deutschen Kolonien einen hohen Stellenwert!

Und ohne das Beispiel seines älteren Bruders wäre er ein Dorfschmied geblieben. Georg, der Neuburg verlassen hatte, um in Odesa zu arbeiten, war dort recht erfolgreich und wurde sogar Besitzer einer Schmiede auf Bugaivka, wo er bereits 1845 Pflüge auf Bestellung herstellte. Nachdem Johann nach Odesa gezogen war, gründete er 1854 auch sein eigenes Unternehmen und markierte damit den Beginn der Fabrikätigkeit von zwei Generationen der Familie...

У серпні 1904 року у громадському житті Одеси помітно виділялися урочистості, присвячені 50-річчю заснування найбільшого в країні плужного виробництва та 25-річчя фабрично-заводської діяльності його тодішнього господаря — Йоганна Гена. У своєму привітальному слові на банкеті в Одеському товаристві фабрикантів і заводчиків, що зібрав батьків міста, аграріїв, промисловців і підприємців, видатних чиновників і іменитих громадян, Йоганн, між іншим, давно вже став для одеситів «Іван Івановичем», зі значенням заявив: «Я вирішив ще розширити свій завод на Пересипі і обладнати його з таким розрахунком, щоб щорічний випуск плугів дорівнював ста тисяч штук, крім сіялок, жнивирок, молотилок. Вступаючи в 51-й рік існування заводу, сподіваюся, що моє підприємство з честю пройде і друге п'ятдесятиріччя, служачи на користь сільському господарству нашої Вітчизни».

Пишатися фірмі «Іван Ген» в Одесі справді було чим. У 1904 році було випущено 80000 плугів різних марок, 1000 жнивирок, 500 кінних молотилок, 1000 віялок і соломорізків. Недарма за гідністю досягнень та клопотання Товариства сільського господарства Півдня, Іван Іванович «За видатні заслуги перед Вітчизною у справі поліпшення та розповсюдження землеробських знарядь та машин» був удостоєний звання «Потомного почесного громадянина Одеси».

Що ж ми знаємо про походження, сімейне коріння нашого так іменитого земляка? Яким був його земний шлях? Він належав до роду селян та сільських ремісників із німецької землі Вюртемберг, селища Ельсенц. Його предки 1820 року влаштувалися в колонії Нойбург (нині Новоградівка) під Овідіополем. Оскільки за укладом життя в німецьких селах міцна була сімейна прихильність, то, ледве встигнувши влаштуватися в Україні, Гени викликали й інших своїх родичів. Відомо, що досвідчений слюсар Йоган Георг Ген виїхав ще в 1817 році з Муссберга під Штутгарт, тодішньої столиці Вюртемберзького королівства... На сімейній раді в «родовому гнізді» генів — Нейбурзі, було вирішено: рівним у майстерності братам — Георгу та Йо буде тісно.

Тому молодший Йоганн став поселенцем у колонії Зульц. Того ж року він остаточно осідає в селі Карлсталь за чотири години їзди від Одеси. Спочатку Йоганн працював у тамтешнього коваля. Золотими руками і працьовитістю Ген швидко припав до вподоби Карлстальському сільському суспільству. Незабаром майстер отримав від громади садибу з просторим будинком, кухню з дефіцитним в степовому краю вугіллям та інструментом і домігся добре оплачуваної роботи. У німецьких колоніях високо цінувалися майстри-умільці!

І залишатися йому сільським ковалем, якби не приклад його старшого брата. Георг, вирушивши з Нейбурга на заробітки до Одеси, досить досяг успіху там і навіть став господарем кузні на Бугаївці, де 1845 року вже виготовляв на замовлення плуги.

Так, переселившись до Одеси, Йоганн у 1854 році також завів свою справу, започаткувавши фабрично-заводську діяльність двох поколінь сім'ї...

In August 1904, the public life of Odesa was marked by celebrations dedicated to the 50th anniversary of the founding of the country's largest plow production facility and the 25th anniversary of the factory and plant activity of its then owner, Johann Gen. In his welcoming speech at a banquet at the Odesa Society of Manufacturers and Plant Owners, which brought together the city's fathers, farmers, industrialists and entrepreneurs, prominent officials and eminent citizens, Johann, who had long since become „Ivan Iwanovych“ for Odesans, meaningfully declared: „I have decided to further expand my plant on Peresyp and equip it in such a way that the annual output of plows would be equal to one hundred thousand pieces, not counting seeders, reapers, and threshers. Entering the 51st year of the plant's existence, I hope that my enterprise will pass the second fifty years with honor, serving the benefit of agriculture of our Fatherland.“

The firm „Ivan Gen in Odesa“ really had something to be proud of. In 1904, 80,000 plows of various brands, 1,000 reapers, 500 horse-drawn threshers, 1,000 winnowers and straw cutters were produced. It is not for nothing that, based on the merits of his achievements and the petition of the Southern Agricultural Society, Ivan Iwanovych „For outstanding services to the Fatherland in improving and disseminating agricultural implements and machines“ was awarded the title of „Hereditary Honorary Citizen of Odesa“.

What do we know about the origin, family roots of our such an eminent fellow countryman? What was his earthly path? He belonged to a family of villagers and rural artisans from the German state of Württemberg, the village of Elsenz. His ancestors settled in the Neuburg colony (now Novogradivka) near Ovidiopol in 1820. Since family attachment was strong in the way of life in German villages, the Gens, having barely managed to settle in Ukraine, called the rest of their relatives. It is known that the experienced locksmith Johann Georg Gen left Mussberg near Stuttgart, then the capital of the Kingdom of Württemberg, back in 1817... At a family council in the „family nest“ of the Gens — Neuburg, it was decided that the brothers, equal in skill — Georg and Johann, would be cramped under the roof of one forge.

Therefore, the younger Johann became a settler in the Sulz colony. In the same year, he finally settled in the village of Karlstal, four hours' drive from Odesa. At first, Johann worked for a local blacksmith. With his golden hands and hard work, Gen quickly came to the liking of the Karlstal rural community. Soon the master received from the community an estate with a spacious house, a forge with coal and tools, which were in short supply in the steppe region, and achieved a well-paid job. In the German colonies, skilled craftsmen were highly valued!

And he would have remained a village blacksmith, if not for the example of his older brother. Georg, having left Neuburg to earn money in Odesa, was quite successful there and even became the owner of a forge in Bugaivka, where in 1845 he was already making plows to order.

So, having moved to Odesa, Johann also started his own business in 1854, marking the beginning of the factory and plant activities of two generations of the family...

Kolonie Lustdorf

Колонія Люстдорф

Lustdorf Colony

Die Kolonie Lustdorf wurde 1804 von aus Württemberg stammenden Lutheranern in unmittelbarer Nähe von Odesa gegründet und gehörte zum Wolost Groß-Liebenthal des Bezirks Odesa in der Provinz Cherson. Die Siedler erhielten von der Regierung ein Grundstück von 60 Acres pro Familie und ein vergünstigtes Baudarlehen, das erst nach 10 Jahren zurückgezahlt werden musste. Die Deutschen bauten, wie es die strenge Ordnung verlangte, alle Kolonien nach traditionellem Vorbild — mit einer lutherischen Kirche im Zentrum, einer Schule und einem Regierungsgebäude. Büroarbeiten und Schulunterricht wurden auf Deutsch durchgeführt.

Bis zur Mitte des 10. Jahrhunderts entstanden in Lustdorf 46 Häuser, eine Kirche, eine Schule, ein Gefängnis und ein Weinkeller, in dem offiziell 717 Einwohner lebten.

Die malerische Umgebung mit blühenden Gärten und Weinbergen sowie das Baden im Meer trugen zur Schaffung hervorragender Bedingungen für Erholung und Behandlung bei. Schon bald verwandelte sich Lustdorf von einem gewöhnlichen Dorf in einen Vorort von Odesa mit einem kleinen, aber weit über die Grenzen der Ukraine hinaus bekannten Ferienort. Naturstrände und gepflegte deutsche Häuser zogen viele Urlauber an.

Die Siedlung mit ihren fleißigen Bewohnern blühte auf. Lustdorf unterhielt sogar ein eigenes Theater, das Stücke in mehreren Sprachen aufführte und erfolgreich auf Tournee ging.

Im August 1907 fuhr die erste Straßenbahn in Odesa von der 16. Station des Velyki-Fontan-Platzes nach Lustdorf und das Dorf wurde zum einzigen ländlichen Gebiet im Reich, das eine elektrische Straßenbahn nutzte. Durch Lustdorf verlief die Linie des berühmten indogermanischen Telegraphen, der Anfang der 1870er Jahre London mit Kalkutta verband. Gleichzeitig fanden dort die ersten Fußballspiele der Ukraine statt.

Es ist bekannt, dass im Jahr 1913, am Vorabend des Ersten Weltkriegs, mehr als 15.000 Urlauber die Ferienzeit in Lustdorf verbrachten.

Lustdorf blieb bis vor Kurzem ein Luftkurort in unmittelbarer Nähe von Odesa.

Колонія Люстдорф, що у перекладі українською означає «радісне село», була заснована 1804 року лютеранами — вихідцями з Вюртембургу в найближчих околицях Одеси і належала до Гросс-Лібентальської волості Одеського повіту Херсонської губернії. Переселенці отримували від уряду на сім'ю земельну ділянку у 60 десятин та пільгову позику для будівництва, яку слід виплатити лише через 10 років. Німці, як того вимагає суворий Ordnung, будували всі колонії за традиційним зразком — із лютеранською кірхою у центрі, школою, будівлею управи. Діловодство та шкільне навчання велося німецькою мовою.

До середини XIX століття в Люстдорфі, де проживало офіційно 717 мешканців, було збудовано 46 будинків, кірху, школу, крамницю та винний льох.

Мальовничі околиці з квітучими садами та виноградниками, морські купання, сприяли створенню тут відмінних умов для відпочинку та лікування. Незабаром Люстдорф зі звичайного селища перетворився на передмістя Одеси з невеликим, проте відомим далеко за межами України курортом. Природні пляжі та акуратні німецькі будиночки приваблювали безліч відпочиваючих.

Поселення з його працюючими мешканцями процвітало. Люстдорф містив навіть свій театр, який ставив п'єси кількома мовами та успішно гастролював.

У серпні 1907 року від 16-ї станції Великого Фонтану до Люстдорфа було пущено перший в Одесі трамвай і селище стало єдиною сільською місцевістю в імперії, яка користувалася електричним трамваем. Через Люстдорф йшла лінія знаменитого Індоевропейського телеграфу, який з'єднав на початку 1870-х Лондон із Калькуттою. Тоді ж там відбулися перші в Україні футбольні матчі.

Відомо, що у 1913 році, напередодні Першої Світової війни, у Люстдорфі провели курортний сезон понад 15 тисяч відпочиваючих.

Люстдорф донедавна залишався приморським кліматичним курортом у найближчих околицях Одеси.

The colony of Lustdorf, meaning in English "joyful village", was founded in 1804 by Lutherans from Württemberg in the immediate vicinity of Odesa and belonged to the Gross-Liebenthal volost of the Odesa district of the Kherson province. The settlers received from the government a plot of land of 60 dessiatines per family and a preferential loan for construction, which had to be repaid only after 10 years. The Germans, as required by the strict Ordnung, built all the colonies according to the traditional model — with a Lutheran church in the center, a school, and a council building. Office work and school education were conducted in German.

Until the middle of the 19th century, 46 houses, a church, a school, a shop and a wine cellar were built in Lustdorf, where 717 residents officially lived. Picturesque surroundings with blooming gardens and vineyards, sea bathing, contributed to the creation of excellent conditions for rest and treatment. Quite soon, Lustdorf turned from an ordinary village into a suburb of Odesa with a small, but famous far beyond the borders of Ukraine resort. Natural beaches and neat German houses attracted many vacationers.

The settlement with its hard-working inhabitants flourished. Lustdorf even had its own theater, which staged plays in several languages and successfully toured.

In August 1907, the first tram in Odesa was launched from the 16th station of Velyki Fontan to Lustdorf and the village became the only rural area in the empire that used an electric tram. The line of the famous Indo-European telegraph, which connected London with Calcutta in the early 1870s, went through Lustdorf. At the same time, the first football matches in Ukraine took place there.

It is known that in 1913, on the eve of the First World War, more than 15 thousand vacationers spent the resort season in Lustdorf.

Until recently, Lustdorf remained a seaside climatic resort in the immediate vicinity of Odesa.

Ostufer von Lustdorf
Східний берег Люстдорфа
East coast of Lustdorf

Südwestufer von Lustdorf
Південно-західний берег Люстдорфа
Southwest coast of Lustdorf

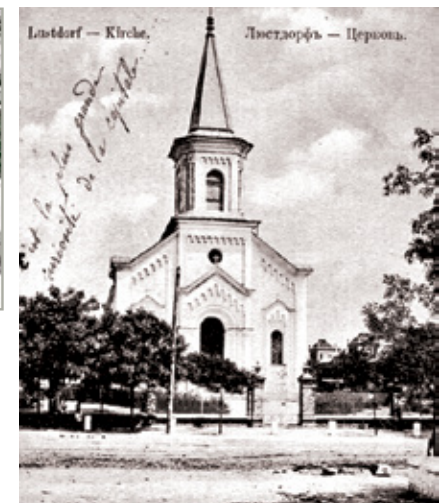
Blick auf den Leuchtturm Velykofontansky von Lustdorf
Вид на Великофонтанський маяк з Люстдорфа
View of Velykofontansky lighthouse from Lustdorf

Ferienort Lustdorf (Touristenpostkarte). Örtliches Straßenbahndepot.
Курорт Люстдорф (туристичні листівки). Місцеве трамвайне депо.
Lustdorf resort (tourist postcard). Local tram depot.

Kolonialhäuser entlang der Straße
Будинки колоністів уздовж вулиці
Colonial houses along the street

Kirche, errichtet in den frühen 1820er Jahren
Кірха, зведена на початку 1820-х рр.
The church built in the early 1820s

Spaziergänge in der Nähe der Rettungsstation, wo Freizeitabende stattfanden
Прогулянки біля рятувальної станції, де влаштовувалися відпочинкові вечори
Walks near the lifeguard station, where recreational evenings were held

Eling für die Rettungsboote der Rettungsstation. Rettungstraining.
Елінг для шлюпок рятувальної станції. Вчення рятувальників.
Berth for lifeboats of the rescue station. Rescue training.

Rettungsstation in Lustdorf. Reproduktion eines Gemäldes von G. Ladyzhensky.
Рятувальна станція у Люстдорфі. Репродукція картини Г. Ладженського.
Rescue station in Lustdorf. Reproduction of painting by G. Ladyzhensky.

Seenotretter
Морські рятувальники
Marine rescuers

Rettungsstationsbrochure
Буклет рятувальної станції
Rescue station brochure

Bilder des ländlichen Arbeitslebens,
der Ernte und des Handwerks in der
deutschen Kolonie aus der Sicht von
Künstlern

Картини трудового сільського життя,
урожаю, господарства, ремісництва
німецької колонії очима художників

Pictures of working rural life, harvesting,
landownership, craftsmanship of the
German colony through the eyes of
artists

Grenzaußenpostenhaus /
Будинок прикордонної застави
Border outpost house

Fassade einer erstklassigen Bade- und Kuranstalt
Фасад першокласного ванно-лікувального закладу
The facade of a first-class bath and treatment facility

Blick vom Meer auf die Rettungsstation
Вид з моря на рятувну станцію
View from the sea to the rescue station

Fischfabrik an der Lustdorfer Küste
Рибний завод на Люстдорфському узбережжі
Fish factory on the Lustdorf coast

Pferdebahn auf der Strecke „Güterbahnhof — Lustdorf“
Кінний трамвай маршрутом «Товарна станція — Люстдорф»
Horse tram on "Goods station — Lustdorf" route

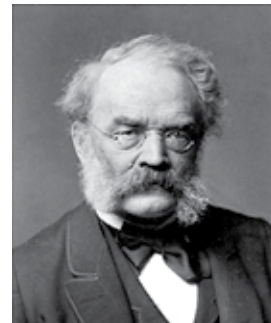
1907 waren deutsche Kolonisten die ersten, die eine elektrische Straßenbahnlinie bauten / У 1907 році німецькі колоністи першими проклали лінію електричного трамвая / In 1907, German colonists were the first to lay an electric tram line

Straßenbahndepot Lustdorf
Депю люстдорфського трамваю
Lustdorf tram depot

Markenname für Milchprodukte „Lustdorf“
Фірмовий знак молочної продукції «Люстдорф»
Brand name of dairy products "Lustdorf"

V. Siemens — Gründer und Erbauer des indogermanischen Telegraphen
В. Сіменс — засновник-будівельник індоєвропейського телеграфу
W. Siemens — the founder and builder of the Indo-European telegraph

Der Bahnhof Lustdorf des London-Calcutta Telegraph ist die modernste Verbindung dieser Zeit. Fragment von Kabel und Masten. / Люстдорфська станція телеграфу «Лондон-Калькутта» — найшвидший зв'язок того часу. Фрагмент кабелю та стовпів. / The Lustdorf station of the "London-Calcutta" telegraph was the most prominent connection of that time. A fragment of cable and poles.

Fußball in Lustdorf, 1867. Siemens-Mitarbeiter — Engländer, Schotten — spielen mit Einheimischen.
Футбол у Люстдорфі, 1867 р. Співробітники «Сіменс» — англійці, шотландці — грають з місцевими жителями.
Football in Lustdorf, 1867. Siemens employees — English, Scots — playing with locals.

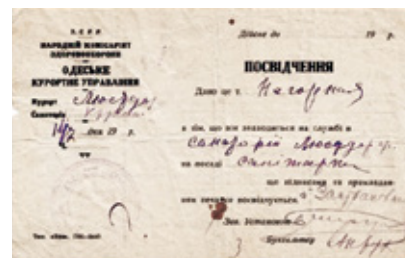
Werbebrochure von Odesa für deutsche Reisende /
Рекламний проспект Одеси для німецьких мандрівників / Odesa Advertising Brochure for German Travelers

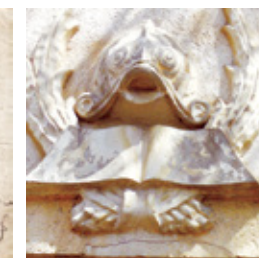
General Gustaf von Mannerheim in Behandlung in Lustdorf, 1916 /
Генерал Густав фон Маннергейм на лікуванні у Люстдорфі, 1916 р. / General Gustaf von Mannerheim undergoing treatment in Lustdorf, 1916

Villa Kitty — die Resort-Perle von Lustdorf
Вілла Кітті — курортна перлина Люстдорфа
Villa Kitty — the resort pearl of Lustdorf

Zertifikat zur Kurkrankenschwester Lustdorf
Посвідчення санітарки курорту Люстдорф
Nurse certificate at the Lustdorf resort

Emblem des Südseeinstituts
Емблема Інституту південних морів
Emblem of the Institute of South Seas

Kindersanatorium in Lustdorf
Дитячий санаторій у Люстдорфі
Children's sanatorium in Lustdorf

Meeresbaden früher
Морські купання за старих часів
Sea bathing in the old days

Resort-Freizeit vor dem Zweiten Weltkrieg
Курортне дозвілля до Другої світової війни
Resort leisure before World War II

Junge Leute im Urlaub im Jahr 1936
Молодь на відпочинку у 1936 р.
Young people on holiday in 1936

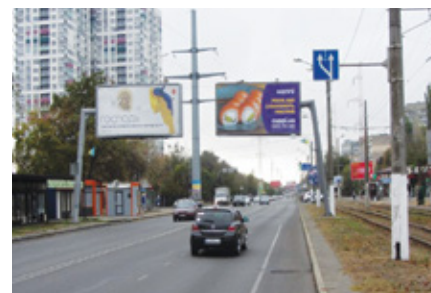
Waisenhaus in Lustdorf, 1941 / Дитячий будинок у Люстдорфі, 1941 р. / Children's home in Lustdorf, 1941

Resort-Freizeit nach dem Zweiten Weltkrieg
Курортне дозвілля після Другої світової війни
Resort leisure after World War II

Lustdorf, nach dem Zweiten Weltkrieg in Tschornomorka umbenannt
Люстдорф, перейменованый на Чорноморку, після Другої світової війни
Lustdorf, renamed as Chornomorka, after World War II

Lustdorfska Straße, Odesa, 2023
Вул. Люстдорфська дорога, Одеса, 2023 р.
Lustdorfska Road Street, Odesa, 2023

Deutsche Beteiligung an der Schifffahrt

Участь німців у пароплавстві

Participation of Germans in shipping

Odesa wurde am Meer geboren und seine Straßen wurden zu einer Fortsetzung der Gangways, an denen Handelsschiffe in seinen Häfen festmachten. Zu den Gründern der ersten inländischen Schifffahrtspartnerschaft (1842) auf dem Schwarzen Meer gehörte das Handelshaus Stieglitz & Co und von der Schwarzmeerflotte Lieutenant Commander O. I. Shvendner. Im Mai 1843 nahm das Dampfschiff „Odesa“ unter dem Kommando von Leutnant O. L. Albrandt den regulären Dampfschiffdienst mit Konstantinopel auf. Die folgende Beteiligung deutschstämmiger Seeleute an der Entwicklung der Schwarzmeer-Schifffahrt ist kaum zu überschätzen.

Odesa була народжена морем, а її вулиці стали продовженням трапів, ошвартованих у її гаванях торгових кораблів. Серед засновників першого (1842) на Чорному морі вітчизняного пароплавного товариства був торговий дім «Штігліц і Ко», а від Чорноморського флоту — капітан-лейтенант О. І. Швенднер. У травні 1843 пароплав «Одеса» під командуванням лейтенанта О. Л. Альбрандта відкрив регулярне пароплавне сполучення з Константинополем. Надалі участь моряків німецького походження у розвитку Чорноморського пароплавства важко переоцінити.

Odesa was born by the sea, and its streets became an extension of the gangways of merchant ships moored in its harbors. Among the founders of the first (1842) domestic shipping partnership on the Black Sea was "Stieglitz and Co." trading house, and from the Black Sea fleet — Captain-Lieutenant O. I. Shvendner. In May 1843, the steamship "Odesa" under the command of Lieutenant O. L. Albrandt opened regular shipping service to Constantinople. Later, the participation by sailors of German origin in the development of the Black Sea shipping is difficult to overestimate.

Egor (Georg) Sontag — Kapitän des Hafens von Odesa und Direktor der Schwarzmeer-Schiffahrtsgesellschaft im Jahr 1830. / Egor (Georg) Sontag — капітан Одеського порту та директор Чорноморського пароплавства, 1830 р. / Egor (Georg) Sontag — captain of Odesa port and director of the Black Sea Shipping Company in 1830.

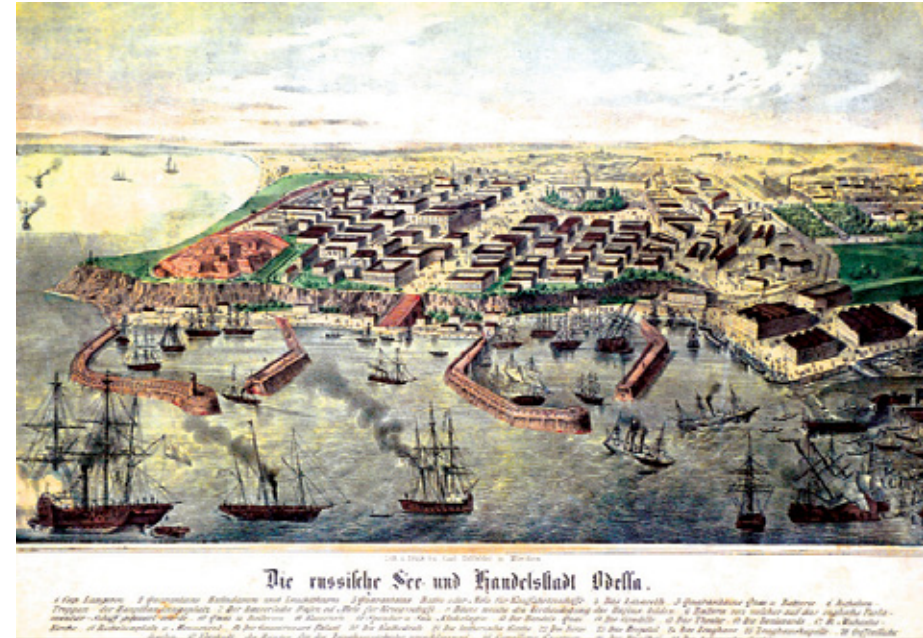
Karl Bystrom ist ein Vertreter der baltischen Baronialfamilie. Kapitän des Praktischen Hafens in Odesa im Jahr 1885, Kapitän des Vereinigten Hafens seit 1888. Somit kann er als der erste Leiter des Hafens von Odesa angesehen werden. Карл Бістром — представник остзейського баронського роду. Капітан Практичного порту в Одесі 1885 р., капітан об'єднаного порту з 1888 р. Таким чином, його можна вважати першим начальником Одеського порту. Karl Bystrom — a representative of the Ostsee baronial family. Captain of the Practical Port in Odesa in 1885, captain of the united port since 1888. Thus, he can be considered the first head of the Odesa port.

Hafen. Hafen. Odesa. / Порт. Гавань. Одеса. / Port. Harbor. Odesa.

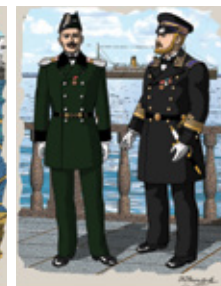
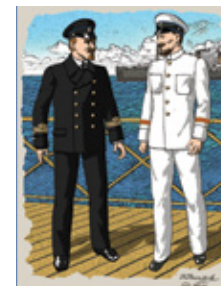
Die erste Reise der Dampffregatte „Odesa“ am 10. Mai 1843
Перший рейс парового фрегата „Одеса“ 10 травня 1843 р.
The first voyage of the steam frigate Odesa on May 10, 1843.

Karte von Odesa. Gravur 1850. / Мапа Одеси. Гравюра 1850. / Map of Odesa. Engraving 1850.

Freie Seeleute der Schwarzmeer-Schiffahrtsgesellschaft / Вільні матроси Чорноморського пароплавства / Free sailors of the Black Sea Shipping Company

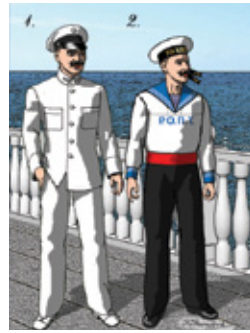
Uniformen für ROPIT-Mitarbeiter / Мундири службовців РОПІТ / Uniforms of ROPIT employees

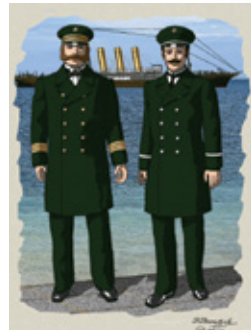
Serhii Steyr. Diente im Marinebezirk Odesa.
Сергій Штейер. Служив у Одеському морському окрузі.
Serhii Steyr. Served in Odesa Naval District.

Petro Schmidt. Konteradmiral.
Петро Шмідт. Контр-адмірал.
Petro Schmidt. Rear Admiral.

Sommer- und Winteruniform von ROPIT, 1899. Management und Matrosen.
Літня та зимова форма РОПІТ, 1899 р. Керівництво та матроси.
Summer & winter uniform of the ROPIT, 1899. Management and sailors.

Winterform von ROPIT. Management — leitender Führungsstab, Marineinspektoren, Bootsmann.
Зимова форма РОПІТ. Керівництво — старший команд, інспектора морської частини, боцмана.
Winter uniform of ROPIT. Management — senior command staff, inspectors of the naval unit, boatswain.

Henrietta Sontag — deutsche Operndiva,
Генрієтта Зонтаг — німецька оперна дівка
Henrietta Sontag — German opera diva

ROPIT-Abteilung / Управління РОПІТ / ROPIT Management

ROPIT-Embleme und Knöpfe
Емблеми та ґудзики РОПІТ
Emblems and buttons of ROPIT

Das Gebäude der Marine-Grundschule. St. Kanatna, 8.
Будівля початкового училища морського флоту. Вул. Канатна, 8.
Building of the naval primary school. 8 Kanatna st.

Hafen von Odesa. Erstsicht. / Одеський порт. Первинний вигляд. / Odesa port. Original view.

Liegeplätze im Industriegebiet des Hafens von Odesa. 1896. — Admiralität des Werks Bellino-Fenderich. / Причали промислової зони одеського порту. 1896. — Адміралтейство заводу Белліно-Фендеріха. / Berths of the industrial zone of Odesa port. 1896. — Admiralty of Bellino-Fenderich plant.

Hafen. Hafen. Gütertransport mit der Hafenbahn.
Гавань. Порт. Транспортування вантажів залізницею порту.
Harbor. Port. Transportation of goods by port railway.

Mykola Fan der Flies — einer der Direktoren von ROPIT / Микола Фан-дер-Фліс — один із директорів РОПІТ / Mykola Fan-der-Flis is one of ROPIT directors

Yakov Lefter — der letzte Leiter von ROPIT / Яків Лефтер — останній керівник РОПІТ / Yakov Lefter — the last head of ROPIT

F. Kurtz, Inhaber einer mechanischen Werkstatt zur Reparatur ausländischer Schiffe / Ф. Курц, власник слюсарно-механічної майстерні з ремонту іноземних пароплавів / F. Kurtz, owner of a foreign steamship repair workshop

Palast von I. Witt, Lanzheronovskaya-Straße, 1848 umgebaut (Architekt Franz Boffo). Das Gebäude beherbergte das Büro der ROPIT-Leitung. / Палац І. Вітта, вул. Ланжеронівська, перебудований 1848 року (архітектор Франц Боффо). У будівлі розміщувався Управління РОПІТ. / I. Witt's Palace, Lanzheronovska Street, rebuilt in 1848 (architect Franz Boffo). The building housed ROPIT administration.

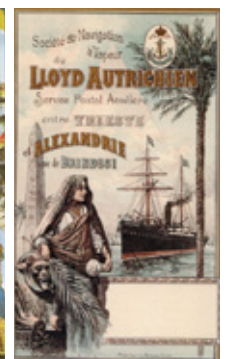
Deutsche Linien der Mittelmeer-Levante (Naher Osten) / Німецькі лінії Середземно-морського Леванту (Близького Сходу) / German Mediterranean Levant (Middle East) lines

Grüße von anderen Militäranghörigen an J. Lefter / Вітальна адреса Я. Лефтеру від товаришів по службі / Welcome address to Ya. Lefter from fellow servicemen

Werbeplakate der österreichischen Firma Lloyd / Рекламні плакати австрійської компанії Ллойд / Advertising posters of the Austrian company Lloyd

ROPIT. Krim-kaukasische Passagierschifflinie.
 РОПІТ. Кримсько-кавказька лінія пасажирських пароплавів.
 ROPIT. Crimean-Caucasian line of passenger steamships.

Süßes Reise-Werbeplakat
 Рекламний плакат світських подорожей
 Advertising poster for suite travels

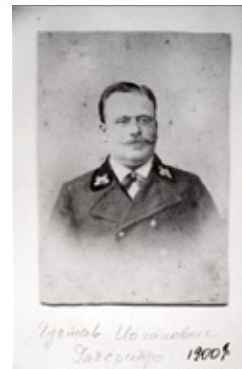
Werbeplakat der Zeitung „Moriak (Seemann)“ /
 Рекламний плакат газети „Моряк“ /
 Advertising poster of „Moryak (Sailor)“ newspaper

Werbeplakat für ROPIT-Werkstätten
 Рекламний плакат майстерень РОПІТ
 Advertising poster of ROPIT workshops

Fünfter Frachtartikel. Erste Gruppe. ROPIT.
 П'ята вантажна артіль. Перший гурт. РОПІТ.
 Fifth freight arte. First group. ROPIT.

Die aus Groß-Liebethal stammende „maritime“ Familie Haberstroh
 «Морське» сімейство Габерстро, яке походить з Гросс-Лібентала
 The Haberstroh "maritime" family originates from Gross-Liebethal

Kapitän Ivan Man. Deutscher Herkunft. Absolvent der Marineschule Odesa. Kapitän von Passagierschiffen, inkl. „Ukraine“, die 1945 die Krim-Kaukasien-Linie eröffnete – die erste Passagierlinie der Nachkriegszeit auf dem Schwarzen Meer.
 Капітан Іван Ман. Німець за походженням. Закінчив Одеське морехідне училище. Капітан пасажирських лайнерів, вкл. «Україна», яка 1945 р. відкрила Кримсько-Кавказьку лінію — першу післявоєнну пасажирську лінію на Чорному морі.
 Captain Ivan Man. German by origin. Graduated from the Odesa Naval College. Captain of passenger liners, including "Ukraine", which in 1945 opened the Crimean-Caucasian line — the first post-war passenger line on the Black Sea.

Der legendäre Kapitän Schanzenberg
 Легендарний капітан Шанценберг
 The legendary captain Schanzenberg

Langstrecken Segeln-Kapitän Lange. Veteran der Schwarzmeer-Schiffahrtsgesellschaft.
 Капітан далекого плавання Ланге. Ветеран Чорноморського морського пароплавання.
 Long-distance shipping captain Lange. Veteran of The Black Sea Shipping Company.

Die Welt der Kunst, Bildung und Architektur

Світ мистецтва, освіти та архітектури

The world of art, education, and architecture

Im Jahr 1811 spendete Baron Mykola Stieglitz, ein einflussreicher Bankier und Fabrikant, der ursprünglich von Hamburger Kaufleuten stammte, 100.000 Rubel „für den Vikoristan der Stadt Odesa“. Als zusätzliche Ergänzung wurde ein erheblicher Teil dieses Betrags „zu Gunsten des Lyzeums“ bereitgestellt. Die Gründung des Lyzeums trug dazu bei, dass Odesa zur Kulturhauptstadt des gesamten Schwarzmeer-Südens wurde, wo neben Wissenschaft auch Kunst und Architektur blühten. Viele herausragende Wissenschaftler dienten am Richelieu-Lyzeum und dann an der auf seiner Grundlage gegründeten Universität, darunter auch Wissenschaftler deutscher Herkunft.

1811 року барон Микола Штігліц, впливовий банкір та фабрикант, за походженням з гамбурзьких купців, пожертвував 100.000 рублів «для використання на загальну користь місту Одесі». Крім того, значна частина цієї суми була спрямована «на користь ліцею». Заснування ліцею сприяло тому, що Одеса стає культурною столицею всього чорноморського півдня, де поряд із наукою розквітли мистецтво та архітектура. У Рішельєвському ліцеї, а потім у створеному на його основі університеті служило чимало видатних вчених, серед яких були й вчені німецького походження.

In 1811, Baron Mykola Stieglitz, an influential banker and manufacturer, originally from Hamburg merchants, donated 100,000 rubles "for the general benefit of the city of Odesa." In addition, a significant part of this amount was directed "for the benefit of the Lyceum." The founding of the Lyceum contributed to Odesa becoming the cultural capital of the entire Black Sea south, where art and architecture flourished along with science. Many outstanding scientists served in the Richelieu Lyceum, and then in the University created on its basis, among whom were scientists of German origin.

Ferdinand Fellner und Hermann Helmer – Architekten, die das Opernhaus von Odesa entworfen haben
Фердинанд Фельнер та Герман Гельмер — архітектори, що спроектували Одеський оперний театр
Ferdinand Fellner and Hermann Helmer are the architects who designed Odesa Opera House

Haus der Wissenschaftler. G. Helmer und F. Felmer — Projekt. G. Chevrembrand — Bau
Будинок вчених. Г. Гельмер та Ф. Фельмер — проект. Г. Шеврембранд — будівництво
House of Scientists. G. Helmer and F. Felmer — project. G. Chevrembrand — construction

Victor Schröter in seiner Jugend
Віктор Шрєтер у молоді роки
Victor Schroeter in his younger years

Viktor Shreter (1839–1901) Akademiker, Architekt des alten Bahnhofs in Odesa
Віктор Шрєтер — академік, архітектор старого залізничного вокзалу Одеси
Viktor Shreter — academician, architect of old Odesa railway station

Oleksandr Shwender, Mitglied der Architekturkommission der Stadtregierung /
Олександр Швендер, член архітектурної комісії міської управи / Oleksandr Shwender, member of the architectural commission of the city administration

Hermann Chevrembrand, Architekt, Mitautor des Projekts der St-Pauls-Kirche /
Герман Шеврембранд, архітектор, співавтор проекту церкви Св. Павла / Hermann Chevrembrand, architect, co-designer of St. Paul's Church

Friedrich Kühner, Architekt und Filialleiter. Er arbeitete zu Beg. des 20. Jahrhunderts in Odesa. /
Фрідріх Кюнєр — архітектор та викладач. Працював в Одесі на поч. XX ст. / Friedrich Kühner — architect and expert. Worked in Odesa beg. 20th cent.

Waldemar Kundert, Architekturingenieur
Вольдемар Кундєрт, інженер-архітектор
Waldemar Kundert, architectural engineer

V. Reisch, Ingenieur, Mitglied der Deutschen Gesellschaft von Odesa
В. Рейсх, інженер, член товариства німців Одеси
V. Reisch, engineer, member of Odesa German Society

Technische Partnerschaft Odesa
Одеське технічне товариство
Odesa Technical Partnership

Bauauftrag für den Bau eines neuen Börsengebäudes
Будівельна комісія зі спорудження нової біржової будівлі
Construction commission for the construction of new stock exchange building

Ivan Plats, Cheffingenieur des Wasserversorgungssystems von Odesa. Im Jahr 1897 hatte Odesa 405.000 Einwohner und die Frage der dringenden Erweiterung und Verbesserung der städtischen Wasserversorgung stand auf der Tagesordnung. Zu diesem Zweck richtete die Stadtduma eine besondere Baukommission ein. Der Ingenieur I. O. Plats, der für das bisherige Wasserversorgungssystem verantwortlich war, wurde zum Leiter des technischen Teils des Baus und Betriebs der Wasserleitung ernannt.

Der Stadtduma wurden zwei Projekte zum Ausbau und Wiederaufbau der Dnjestr-Wasserleitung vorgelegt. Ein Projekt wurde 1896 von Plats entwickelt und der Stadt gespendet. Das Projekt von Ingenieur Plats war technisch fortschrittlich. Es sorgte für eine deutliche Steigerung der Produktivität der Dnjestr-Wasserleitung. Das in diesem Projekt skizzierte allgemeine Wasserversorgungskonzept für Odesa ist übrigens bis heute erhalten geblieben.

Das Projekt sah die Verlegung einer zweiten Wasserversorgungsleitung von Biljajwka nach Odesa sowie einen umfassenden Umbau und Ausbau des bestehenden Wasserversorgungsnetzes vor. Das Projekt von Ingenieur Plats wurde zusammen mit anderen einer gründlichen Prüfung unterzogen. Unter den Experten befanden sich so prominente Experten auf dem Gebiet der Wasserversorgung wie Professor N. Chizhov, die Ingenieure Smereker aus Deutschland, Chadwick aus England und andere. Die Mehrheit befürwortete Platts' Projekt.

Im Jahr 1898 begann der intensive Ausbau der Wasserversorgung. Ende 1901 waren die Hauptarbeiten abgeschlossen.

Ivan Plats, chief engineer of the Odesa water supply system. In 1897, the population of Odesa was 405 thousand people and the issue of urgent expansion and improvement of the city water supply system was on the agenda. For this purpose, the City Duma established a special construction commission. Engineer I. O. Plats, who was in charge of the previous water supply system, was appointed head of the technical part of the construction and operation of the water supply system.

Two projects for the expansion and reconstruction of the Dniester water supply system were presented to the City Duma. One project was developed by Plats in 1896 and donated to the city. Engineer Plats' project was technically progressive. It envisaged a significant increase in the productivity of the Dniester water supply system. By the way, the general scheme of water supply for Odesa outlined in this project has been preserved to this day.

The project envisaged the construction of a second water supply line from Biliavka to Odesa, as well as a major reconstruction and expansion of the existing water supply network. The project of engineer Plats, along with others, was subjected to a thorough examination. Among the experts were such prominent specialists in the field of water supply as Professor N. Chizhov, engineers Smereker from Germany, Chadwick from England and others. The majority spoke in favor of the project of Plats.

In 1898, intensive expansion of the water supply system began. By the end of 1901, the main work was completed.

Іван Платс, головний інженер Одеського водопроводу. 1897 року населення Одеси становило 405 тисяч осіб і на порядку денному стояло питання про невідкладне розширення та покращення міського водопроводу. З цією метою міська дума заснувала спеціальну будівельну комісію. Керівником технічної частини будівництва та експлуатації водопроводу був призначений інженер І. О. Платс, який завідував колишнім водопроводом.

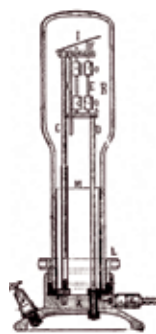
У міську думу було представлено два проекти розширення та реконструкції Дністровського водопроводу. Один проект був розроблений Платсом у 1896 році та принесений у дарунок місту. Проект інженера Платса був технічно прогресивним. Він передбачав значне збільшення продуктивності Дністровського водопроводу. До речі, намічена у цьому проекті загальна схема водопостачання Одеси збереглася досі.

Проектом передбачалося прокладання другої лінії водопроводу з Біляївки до Одеси, а також велика реконструкція та розширення існуючої водопровідної мережі. Проект інженера Платса, поряд з іншими, були піддані ретельній експертизі. Серед експертів виступили такі видні фахівці у галузі водопостачання, як професор М. Чижов, інженери Смерекер із Німеччини, Чадвік з Англії та інші. Більшість висловилося за проект Платса.

1898 року почалося інтенсивне розширення водопроводу. До кінця 1901 року основні роботи було закінчено.

Vasily Didrikhson, Erfinder einer der ersten elektrischen Lampen, Mechaniker des Odesa-Telegraphen / Василь Дідріхсон, винахідник однієї з перших електричних ламп, механік Одеського телеграфу / Vasily Didrikhson, inventor of one of the first electric lamps, mechanic at Odesa telegraph

In der Werkstatt des Erfinders / У майстерні винахідника / In the inventor's workshop

M. Diederichs, Oberingenieur der Stadtverwaltung / М. Дідеріхс, головний інженер Міської управи / M. Diederichs, Chief Engineer of the City Council

Die Konditorei Fanconi wurde am 1. November 1872 gegründet. Sein Gründer, Jacob Dominikovich Fanconi, stammt aus Poschiano in der Schweiz, wurde 1840 geboren und begann nach dem Abschluss einer echten Schule, Konditorei zu studieren, nachdem er etwa 16 Jahre in der Konditorei seines Onkels in Warschau verbracht hatte, von wo aus er nach Odesa kam. 1873 nahm er seinen Bruder Domenic als Partner auf.

Jacob Fanconi starb 1879 in Wien. Vier Jahre später, im Jahr 1883, starb der zweite Besitzer, Dominic, und das Unternehmen ging an die Erben von Jacob unter der Leitung ihres Verwandten Florian Jakowlewitsch Skweder über.

F. Skweder, gebürtig aus Samaden in der Süd-schweiz, wurde am 19. September 1854 geboren und nahm nach seinem Abschluss am Real College wie J. Fanconi das Konditoreigeschäft auf und verbrachte etwa fünf Jahre in der Konditorei von I. Zhosti und Co. in Berlin, gegründet bereits 1791., ca. 2 Jahre in Rom, von wo er 1877 nach Odesa kam und die Leitung der Konditorei Fanconi übernahm.

Im Jahr 1894 wurde die Konditorei „im ausländischen Stil“ umgebaut und gehörte einst zu den besten und modischsten in Odesa.

The Fanconi confectionery was founded on November 1, 1872. Its founder, Yakov Dominikovich Fanconi, a native of Poschiano in Switzerland, was born in 1840 and after graduating from a real school, began to study confectionery, spending about 16 years in his uncle's confectionery in Warsaw, from where he arrived in Odesa. In 1873, he accepted his brother Dominik as a partner.

Yakov Fanconi died in 1879 in Vienna. Four years later, in 1883, the second owner, Dominik, died and the company passed to Yakov's heirs under the management of their relative Florian Yakovlevich Skweder.

F. Skweder, a native of the city of Samaden in southern Switzerland, was born on September 19, 1854 and after graduating from the Real School, like J. Fanconi, he took up the confectionery business, spending about 5 years in the confectionery of I. Zhosti and Co. in Berlin, founded in 1791, about 2 years in Rome, from where he came to Odesa in 1877 and took over the management of Fanconi's confectionery.

In 1894, the confectionery was rebuilt "in a foreign style" and was at one time one of the best and most fashionable in Odesa.

Florian Skweder, Inhaber der Konditorei Fanconi. / Флоріан Скведер. Власник кондитерської „Фанконі.“ / Florian Skweder, Owner of Fanconi confectionery.

близько 2-х років у Римі, звідки він приїхав у 1877 році до Одеси і вступив в управління кондитерської Фанконі.

1894 року кондитерська перебудована «на закордонний фасон» була свого часу однією з найкращих та модних в Одесі.

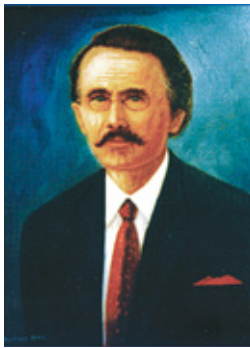
Andriy Yungmeister, Lehrer, Gründer eines privaten Männergymnasiums im Jahr 1905 im Woronzowski-Palast in Odesa / Андрій Юнгмейстер, викладач, фундатор приватної чоловічої гімназії у 1905 р. у Воронцовському палаці в Одесі / Andrii Yungmeister, teacher, founder of a private boys' gymnasium in 1905 at Vorontsov Palace in Odesa

Richelieu-Gymnasium. Ehemalige Faig-Schule. Рішельєвська гімназія. Колишнє училище Файга. Richelieu Gymnasium. Former Faig School.

Baron Heinrich Faig, Gründer der Handelsschule in Odesa / Барон Генріх Файг, засновник комерційного училища в Одесі / Baron Heinrich Faig, founder of the commercial school in Odesa

F. Gross, Künstler, Lithograf, Archäologe. Autor von Skizzen über die Stadt Odesa und die Ereignisse des Krimkrieges. / Ф. Гросс, художник, литограф, археолог. Автор замальовок міста Одеси та подій Кримської війни. / F. Gross, artist, lithographer, archaeologist. Author of sketches of the city of Odesa and events of the Crimean War.

Album mit Ansichten von Odesa. Befindet sich in der Wissenschaftlichen Bibliothek der Universität. Mechnikov. / Альбом одесских видов. Находится в Научной библиотеке университета им. Мечникова. / Album of Odesa species. Located in the Scientific Library of the Mechnikov University.

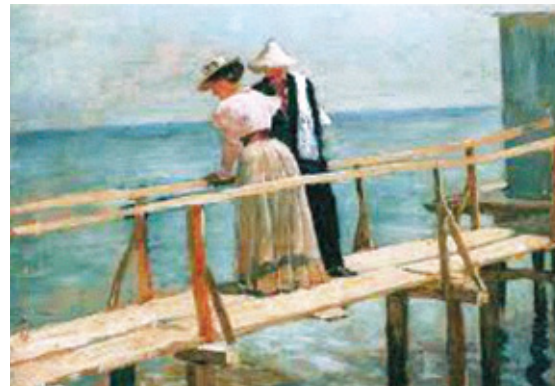
Franz Roubaud, Schlachtenmaler
Франц Рубо, художник-баталист
Franz Roubaud, battle painter

Schockierendes Foto von F. Roubaud als Kosak / Епатяжне фото Ф. Рубо в образі козака / Shocking photo of F. Roubaud as Cossack

Petro Nilus, Maler. Absolvent der Kunstschule Odesa.
Петро Нілуc, живописець. Закінчив Одеське художнє училище.
Petro Nilus, painter. Graduated from Odesa Art School.

Gemälde von P. Nilus „Sommer auf der Brücke“ (in Lustdorf)
Картина П. Нілуca «На містку Літо» (у Люстдорфі)
Painting by P. Nilus "On the Bridge Summer" (in Lustdorf)

O. Ganzen — Marinemaler, Schüler und Enkel von I. Aivazovsky / O. Ganzen — живописець-мариніст, учень та онук І. Айвазовського / O. Ganzen — marine painter, student and grandson of I. Aivazovsky

Gemälde von O. Ganzen „Vor dem Regen“
Картина О. Ганзена «Перед дощем»
Painting by O. Ganzen "Before the Rain"

Gemälde von O. Ganzen „Schlachtschiff“
Картина О. Ганзена «Морський бій»
Painting by O. Ganzen "Sea Battle"

Gemälde von O. Ganzen „Schlachtschiff „Tsesarevich“ und der Zerstörer vom Typ „Ekassr“
Картина О. Ганзена «Лінійний корабель „Цесаревич“ та ескадреного міноносця типу „Наїзник“» / Painting by O. Ganzen "Battleship "Tsesarevich" and "Naiznyk"-type destroyer"

Gemälde von O. Ganzen „Wachsäule im Meer“
Картина О. Ганзена «Кільватерна колона у морі»
Painting by O. Ganzen "Wake column in the sea"

Gemälde von O. Ganzen „Explosion auf der Kaiserin Maria“
Картина О. Гансена «Вибух на Імператриці Марії»
Painting by O. Ganzen "Explosion on the Empress Maria"

Wilhelm Stieglitz, Kaufmann, Besitzer von Klavierlagern in Odesa
Вільгельм Штігліц, купець, власник складів-депо піаніо в Одесі
Wilhelm Stieglitz, merchant, owner of piano warehouses-depots in Odesa

Rosalind-Rosina Aizenstein, gebürtige Odesoerin, war in ihrer Jugend Solistin der Wiener Operette / Розалінда-Розіна Айзенштайн, одеситка, в молодості солістка Віденської оперети / Rosalinda-Rosina Eisenstein, from Odesa, in her youth — Vienna Operetta soloist

Zinaida Reich, Schauspielerin, Ehefrau von S. Yesenin, dann V. Meyerhold. Einwohner von Odesa. / Зінаїда Райх, актриса, дружина С. Есеніна, потім В. Мейерхольда. Одеса. / Zinaida Reich, actress, wife of S. Yesenin, then V. Meyerhold. Odesa.

Theophilus Richter, berühmter Pianist, Organist der lutherischen Pauluskirche in Odesa. / Теофіл Ріхтер, відомий піаніст, органіст Лютеранської церкви Св. Павла у м. Одесі / Teofil Richter, famous pianist, organist of Lutheran Church of St. Paul in Odesa

Friedrich Albert Zorn, Gründer der Tanzschule in Odesa, Tänzer und Lehrer / Фрідріх Альберт Цорн, засновник школи танців в Одесі, танцмейстер та педагог / Friedrich Albert Zorn, founder of Dance school in Odesa, dance master and teacher

Wilhelm Haas, Gründer der Klavierindustrie in Odesa
Вільгельм Гааз, засновник фортепіанної індустрії в Одесі
Wilhelm Haas, founder of the piano industry in Odesa

Baron Mykola Friedeburg (auf der Bühne — N. Miloslavsky) Schauspieler
Барон Микола Фрідебург (на сцені — М. Милославський) актор
Baron Mykola Friedeburg (on stage — N. Miloslavsky) actor

Demian von Rossel, Pianist
Деміан фон Росель, піаніст
Demian von Rossel, pianist

Svyatoslav Richter, virtuoser Pianist, einer der berühmtesten Pianisten des 20. Jahrhunderts
Святослав Ріхтер, піаніст-віртуоз, один із найвідоміших піаністів XX століття
Svyatoslav Richter, virtuoso pianist, one of the most famous pianists of the 20th century

Gärtnerhaus im Botanischen Garten der Universität Odesa / Будиночок садівника у ботанічному саду Одеського університету / Gardener's house in the botanical garden of Odesa University

Gärtner. Kupferstich aus dem 19. Jahrhundert.
Садівник. Гравюра XIX сторіччя. Gardener. Engraving of the 19th century.

Petro Simon Pallas, Reisender. Collage von einer seiner Expeditionen.
Петро Симон Паллас, мандрівник. Колаж із однієї з його експедицій.
Petro Simon Pallas, traveler. Collage from one of his expeditions.

Peter Simon Pallas (Flachrelief im Profil)
Петро Симон Паллас (барельєф у профіль)
Peter Simon Pallas (profile bas-relief)

Heinrich Beisert, einer der Gründer des stationären Zoos Odesa / Генріх Бейзерт, один із засновників одеського стаціонарного зоопарку / Genrikh Beisert, one of the founders of Odesa stationary zoo

Oleksandr Nordman, Professor, Botaniker, Zoologe, Leiter des Botanischen Gartens Odesa / Олександр Нордман, професор, ботанік, зоолог, який завідував Ботанічним садом Одеси. / Oleksandr Nordman, professor, botanist, zoologist, head of Odesa botanical garden

Anfang der 50er Jahre gründete Rudolf Karlovich Rothe am Stadtrand von Odesa eine Baumschule und anschließend eine praktische Gartenbauschule. Der Verkauf der Pflanzen aus der Gärtnerei begann im Herbst, bereits Anfang September, dauerte bis zum Einsetzen des Frosts und wurde im Frühjahr von März bis Ende April wieder aufgenommen...

Die Baumschule Rothe wurde für ihre umfangreichen Sammlungen von Wald- und Nadelbäumen und -sträuchern, verschiedenen Rebsorten, für ein Sortiment an Blumen und Zierpflanzen auf der Ausstellung der Gesellschaft für Landwirtschaft und Gartenbau in verschiedenen Städten des Südens mit zahlreichen Preisen ausgezeichnet.

Im Gartenbetrieb F. K. Rothe gibt es eine praktische Gartenschule, deren Ziel es war, junge Menschen hauptsächlich zu praktischen Gärtnern auszubilden. Die Ausbildung besteht in der praktischen Vorbereitung zukünftiger Gärtner auf die Arbeit im Obst-, Garten-, Blumen- und Weinbau. Das Studium dauerte vier Jahre.

Die Schule nahm Schüler im Alter von 14 bis 16 Jahren auf, die einen Abschluss an einer öffentlichen Schule hatten, sich gut benahmen und aufgrund ihres Gesundheitszustands in der Lage waren, praktische Arbeiten im Gartenbau durchzuführen. Zusätzlich zum Unterricht hatten die Schüler freien Zugang zu einer Wohnung mit Heizung und Beleuchtung sowie Verpflegung...

На початку 50-х років на околиці Одеси Рудольфом Карловичем Роте було засновано дерев'яний розплідник та згодом практичну школу садівництва. Продаж рослин з розплідника починався восени, вже в перших числах вересня, і продовжувався до настання морозів, відновлювався навесні, з березня по кінець квітня.

Розплідник Роте був удостоєний численних нагород за великі колекції лісових, хвойних ґрунтових дерев та чагарників, різних сортів винограду, за асортимент квітів та декоративних рослин, на виставку Товариства Сільського господарства та садівництва у різних містах Півдня.

При садовому закладі Ф. К. Роте міститься практична школа садівництва, що мала на меті готувати з молодих людей головним чином садівників-практиків. Навчання складається з практичної підготовки майбутніх садівників до робіт з плодівництва, городництва, квітництва та виноградарства. Курс навчання тривав чотири роки.

У школу приймалися учні віком від 14–16 років, які закінчили народне училище, гарної поведінки та можуть за станом свого здоров'я проводити практичні роботи з садівництва. Учні користувалися безкоштовно крім навчання, квартирою з опаленням та освітленням, а також харчуванням.

In the early 1950s, Rudolf Karlovich Rothe founded a tree nursery on the outskirts of Odesa, and subsequently a practical school of gardening. The sale of plants from the nursery began in the fall, already in early September, and continued until the onset of frost, and resumed in the spring, from March to the end of April...

Rote's nursery was awarded numerous prizes for its extensive collections of forest, coniferous ground trees and shrubs, various varieties of grapes, for its range of flowers and ornamental plants, at the exhibition of the Society of Agriculture and Horticulture in various cities of the South.

A practical school of gardening was located at F. K. Rote's gardening institution, whose goal was to prepare young people primarily as practical gardeners. The training consists of practical training of future gardeners for work in fruit growing, vegetable gardening, floriculture and viticulture. The course of study lasted four years. The school accepted students aged 14–16, who had graduated from a public school, were well behaved and were able to perform practical gardening work due to their health. In addition to education, students had free use of an apartment with heating and lighting, as well as food...

Wissenschaftler und Pädagogen

Вчені та просвітителі

Scientists and educators

Magnus Bogdanovich Blauberg (1866–1921) leitete von 1902 bis 1921 die Abteilung für Pharmazie mit Pharmakognosie. Er schloss 1884 sein Studium an der Universität Tartu ab. In den Jahren 1886–1888 besuchte er Vorlesungen an der Universität Moskau und vertiefte dann seine Kenntnisse in Wiesbaden. 1894–95 Er studierte Vorlesungen für Ärzte an der Moskauer Universität und ging zum Abschluss seiner medizinischen Ausbildung ins Ausland nach Zürich, Würzburg und Berlin. Im Jahr 1900 bestand er die Prüfung und erhielt die Erlaubnis, im russ-reich als Arzt zu praktizieren. Im Jahr 1902 wurde er kommissarischer außerordentlicher Professor an der novorussischen Universität in Odesa. Die von ihm gegründete Abteilung für Pharmazie und Pharmakognosie galt als eine der besten des Landes. 1897 verteidigte er in Berlin seinen Dokortitel in Medizin und Chirurgie. Nach den Erinnerungen seiner Zeitgenossen beging er aus Hoffnungslosigkeit aufgrund der Auflösung der Universität in Odesa im Jahr 1920 Selbstmord.

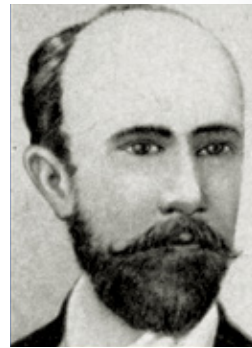
Манус Богданович Блауберг (1866–1921) завідував кафедрою фармації із фармакогнозією з 1902 по 1921 рр. Закінчив Тартуський університет у 1884. У 1886–1888 рр. — слухач лекцій у московському університеті, потім удосконалював знання у Вісбадені. У 1894–95 рр. слухач лекцій для медиків у московському університеті, а для закінчення медичної освіти виїхав за кордон — до Цюриха, Вюрцбурга, Берліна. У 1900 р. склав іспит і отримав право лікарської практики в російській імперії. У 1902 р. став виконувачем обов'язків екстраординарного професора новоросійського в Одесі університету зі створеної ним кафедри фармації та фармакогнозії, в визнаній однією з найкращих у країні. У 1897 році захистив докторську дисертацію з медицини та хірургії у Берліні. За спогадами сучасників, покінчив життя самогубством від безнадії, через розформування 1920 року університету в Одесі.

Magnus Bogdanovich Blauberg (1866–1921) headed the department of pharmacy with pharmacognosy from 1902 to 1921. He graduated from Tartu University in 1884. In 1886–1888, he attended lectures at Moscow University, then improved his knowledge in Wiesbaden. In 1894–95 a student of lectures for doctors at the Moscow University, and to finish his medical education he went abroad — to Zurich, Würzburg, Berlin. In 1900, he passed the exam and received the right to practice medicine in the Russian Empire. In 1902, he became acting extraordinary professor of the novorussian university in Odesa with the department of pharmacy and pharmacognosy he created, recognized as one of the best in the country. In 1897, he defended his doctorate in medicine and surgery in Berlin. According to the recollections of his contemporaries, he committed suicide from hopelessness due to the disbandment of the university in Odesa in 1920.

Wassili Nikolajewitsch Massen (1860–1904). 1887 schloss er sein Studium an der Medizinisch-Chirurgischen Akademie mit Auszeichnung ab. Im Oktober 1887 wurde er nach Paris geschickt, wo er in den örtlichen gynäkologischen und chirurgischen Kliniken und Krankenhäusern praktizierte. 1902 wurde er nach Odesa versetzt, wo er die Abteilung für Geburtshilfe und Gynäkologie an der Universität noworossijsk gründete, die er bis zu seinem Tod 1904 leitete.

Василь Миколайович Массен (1860–1904). Закінчив з відзнакою Медико-хірургічну академію 1887 року. У жовтні 1887 року був направлений до Парижа, де практикувався у тамтешніх гінекологічних та хірургічних клініках та шпиталях. У 1902 р. був переведений до Одеси, де організував кафедру акушерства та гінекології в новоросійському університеті, якою і завідував до своєї смерті у 1904 році.

Vasily Nikolajewitsch Massen (1860–1904). Graduated with honors from the Medical-Surgical Academy in 1887. In October 1887, he was sent to Paris, where he practiced in the local gynecological and surgical clinics and hospitals. In 1902, he was transferred to Odesa, where he organized the Department of Obstetrics and Gynecology at the novorossijsk university, which he headed until his death in 1904.

Romulus Alexandrowitsch Prendel (1856–1904). Er stammte aus einer adligen Offiziersfamilie. Er war der Enkel von General W. A. Prendel, berühmt für seine Teilnahme an der Schlacht bei Austerlitz, der 1814 als Kommandant von Leipzig diente. Absolvent des Richelieu Lyceum in Odesa. 1873 schloss er sein Studium an der Universität in Odesa mit dem Titel eines Kandidaten für Naturwissenschaften ab. Im Jahr 1897 verteidigte R. O. Prendel seine Doktorarbeit an der Universität Warschau und erhielt den Titel eines ordentlichen Professors am Institut für Mineralogie der Universität noworossijsk. Er beteiligte sich aktiv am öffentlichen Leben: Er war Mitglied einer Reihe gemeinnütziger Vereine und war u. a. Mitglied mehrerer wissenschaftlicher Gesellschaften, darunter ständiges Mitglied des Crimean Mining Club, leitete den Esperantistenkreis Odesa. Er war aktiver Korrespondent des Odesa Bulletin, wo er wissenschaftliche Artikel und Notizen veröffentlichte.

Ромул Олександрович Прендель (1856–1904). Походив із дворянської офіцерської сім'ї. Був онуком генерала В. А. Пренделя, відомого участю у битві при Аустерліці, який у 1814 році служив комендантом Лейпцига. Випускник Рішельєвського ліцею в Одесі. У 1873 році закінчив з покликанням кандидата природничих наук університет в Одесі. У 1897 році Р. О. Прендель захистив у Варшавському університеті докторську дисертацію та отримав звання ординарного професора кафедри мінералогії новоросійського університету, керував Одеським гуртком есперантистів. Був активним кореспондентом «Одеського вісника», де публікував наукові статті та нотатки.

Romulus Aleksandrovych Prendel (1856–1904). Came from a noble officer family. He was the grandson of General V. A. Prendel, known for his participation in the Battle of Austerlitz, who served as commandant of Leipzig in 1814. Graduated from the Richelieu Lyceum in Odesa. In 1873, he graduated with the title of candidate of natural sciences from the University of Odesa. In 1897, R. O. Prendel defended his doctoral dissertation at the University of Warsaw and received the title of full professor of the Department of Mineralogy at the novorossijsk University. He actively participated in public life: he was a member of a number of charitable societies, a member of several learned societies, including a permanent member of the Crimean Mining Club, and headed the Odesa Esperantist Circle. He was an active correspondent for the Odesa Herald, where he published scientific articles and notes.

German Iwanowitsch Thomson. (1862–1933) leitete von 1828 bis 1829 die Abteilung für Geburtshilfe und Gynäkologie. Absolvent der medizinischen Fakultät der Jurjew-Universität. 1889 zog er nach Odesa, wo er zunächst als Assistent, dann bis Ende 1904 als Assistent des Oberarztes des Evangelischen Krankenhauses arbeitete. 1896 verteidigte er seine Dissertation zum Doktor der Medizin. Als Chefarzt des Krankenhauses nahm er am russisch-japanischen Krieg teil. Von 1900 bis 1913 war zunächst als Berater und dann als Arzt in einem Krankenhaus des Roten Kreuzes tätig. Seit 1907 — privater außerordentlicher Professor an der Universität noworossijsk und seit 1913 — Lehrerin und Leiterin der gynäkologischen Klinik der Höheren Frauen-medizinurse. 1923–28. leitete die geburts-hilfliche Klinik des Odesa Medical Institute. Autor von mehr als 90 wissenschaftlichen Publikationen, mehr als die Hälfte der Werke wurden in deutscher Sprache in ausländischen Publikationen veröffentlicht.

Герман Іванович Томсон. (1862–1933) завідував кафедрою акушерства та гінекології у 1828–1829 рр. Закінчив медичний факультет Юр'ївського університету. 1889 року переїхав до Одеси, де спочатку працював асистентом, а потім до кінця 1904 року помічником старшого лікаря Євангелічної лікарні. У 1896 р. захистив дисертацію на ступінь доктора медицини. Брав участь у російсько-японській війні як головний лікар госпіталю. З 1900 по 1913 р. служив спочатку консультантом, а потім лікарем лікарні Червоного Хреста. З 1907 — приват-доцент новоросійського університету, а з 1913 — викладач і завідувач гінекологічної клінікою Вищих жіночих медичних курсів. У 1923–28 рр. завідував акушерсько-шпитальною клінікою Одеського медінституту. Автор понад 90 наукових публікацій, більше половини робіт опубліковано німецькою мовою у закордонних виданнях.

German Ivanovitch Thomson. (1862–1933) headed the Department of Obstetrics and Gynecology in 1828–1829. He graduated from the Medical Faculty of Yuryev University. In 1889 he moved to Odesa, where he first worked as an assistant, and then until the end of 1904 as an assistant to the senior physician of the Evangelical Hospital. In 1896 he defended his dissertation for the degree of Doctor of Medicine. He took part in the Russo-Japanese War as the chief physician of the hospital. From 1900 to 1913 he served first as a consultant and then as a physician at the Red Cross Hospital. From 1907 — associate professor of novorossijsk university, and from 1913 — teacher and head of the gynecological clinic of the Higher Women's Medical Courses. In 1923–28, was in charge of the obstetric hospital clinic of the Odesa Medical Institute. Author of more than 90 scientific publications, more than half of the works were published in German in foreign publications.

Ivan Evgenievich Kornman (1882–1944) leitete die Abteilungen: Allgemeine Chirurgie in den Jahren 1920–1931 und dann Kinderchirurgie in den Jahren 1938–1944. Er schloss 1906 sein Studium an der medizinischen Fakultät der Universität noworossijsk ab. Von 1907 bis 1910 Assistent in einer chirurgischen Krankenhausklinik. 1911–1915 — Assistenzarzt an der Abteilung für Pathologische Anatomie. Von 1915 bis 1920 — Privatdozent, Oberassistent derselben Abteilung. 1913 verteidigte er seine Dissertation zum Doktor der Medizin. 1923–1925 — Dekan der Fakultät des Medizinischen Instituts Odesa und von 1926 bis 1931 — Vizerektor für akademische Angelegenheiten des OMI. In den 30er Jahren wurde er unterdrückt, dann aber freigelassen und arbeitete weiterhin am Odesa Medical Institute...

Ivan Evgenievich Kornman (1882–1944) за-відував кафедрами: загальної хірургії у 1920–1931 рр., а потім хірургії дитячого віку у 1938–1944 рр. Закінчив медичний факультет новоросійського університету у 1906 році. З 1907 по 1910 р. помічник хірургічної госпітальної клініки. У 1911–1915 рр. — Помічник прозектора при кафедрі патологічної анатомії. З 1915 по 1920 р. — Приват-доцент, старший асистент цієї кафедри. 1913 року захистив дисертацію на ступінь доктора медицини. У 1923–1925 рр. — декан факультету Одеського медінституту, а з 1926 по 1931 рр. — проректор з навчальної роботи ОМІ. У 30-ті роки був репресований, але потім звільнений і продовжив роботу в Одеському медінституті.

Ivan Evgenievich Kornman (1882–1944) headed the departments of general surgery in 1920–1931, and then pediatric surgery in 1938–1944. He graduated from the medical faculty of the novorossijsk University in 1906. From 1907 to 1910, he was an assistant at the surgical hospital clinic. In 1911–1915, he was an assistant to the prosector at the department of pathological anatomy. From 1915 to 1920, he was an associate professor and senior assistant at the same department. In 1913, he defended his dissertation for the degree of Doctor of Medicine. In 1923–1925, he was the dean of the faculty of the Odesa Medical Institute, and from 1926 to 1931, he was the vice-rector for academic work at OMI. In the 1930s he was repressed, but then released and continued working at the Odesa Medical Institute...

Mykhailo Mykhailovych Tizenhausen (1877–1944). Born in 1877 in Riga. In 1902 he graduated with honors from the medical faculty of Moscow University. From that time on, all of his scientific and teaching activities took place in Odesa. From 1902, M. M. Tizenhausen, according to the memoirs of his contemporaries, "with his characteristic German accuracy and conscientiousness," created a unique pathological-anatomical museum and a scientific library attached to it. In 1910, he defended his dissertation for the degree of Doctor of Medicine at the novorossijsk university. During the summer holidays of 1914, he was sent abroad to familiarize himself with the activities of pathological institutes, universities, and clinics in Germany. He headed the Department of Pathological Anatomy at the Odesa Medical Institute in 1920–1944. During World War II, like many Odesa professors, he remained in Odesa and continued his scientific and teaching activities. In 1944, he left Odesa, ended up in Germany, and died in 1944 in Salzburg.

Mykola Iwanowitsch Kefer (1864–1944) leitete von 1921–1944 die Abteilung für Traumatologie und Orthopädie. Der Sohn eines Kolonisten im Dorf Neu-Montal, Provinz Tauride, evangelisch-lutherischer Religion. Er schloss 1890 sein Studium an der medizinischen Fakultät der Universität Dorpat ab. 1891 verteidigte er seine Dissertation zum Doktor der Medizin und begann seine medizinische Laufbahn in Odesa am Evangelischen und Kasperow-Krankenhaus. Chefarzt des Rotkreuzkrankenhauses für Fabrikarbeiter in Odesa. 1899–1920 arbeitete im Fabrikkrankenhaus Odesa. 1920 — Professor am Klinischen Institut Odesa. Er arbeitete am Odesa Medical Institute und war ab 1932 Teilzeitprofessor in der Abteilung für Orthopädie und Traumatologie am Institute for Advanced Medical Studies.

Als talentierter Kliniker, Autor von Lehrbüchern und Handbüchern zur Chirurgie wurde er wiederholt zum Vorsitzenden von Kongressen für Chirurgen und Orthopäden in der gesamten Union und in den Republiken gewählt. Im Jahr 1928 gründete er die Odesaer Wissenschaftliche Gesellschaft für Orthopäden und Traumatologen und leitete diese viele Jahre lang. 1930 wurde er zum korrespondierenden Mitglied der Deutschen Orthopädischen Gesellschaft gewählt. Er hinterließ interessante Familienerinnerungen über das Schicksal deutscher Kolonisten in der Schwarzmeerregion.

Vilen Feodosievich Wenger (1937). Leiter der Abteilung für Traumatologie und Orthopädie seit 1988. Abschluss an der Medizinischen Universität Odesa im Jahr 1961. Von 1961 bis 1964. — ein Arzt auf ausländischen Schiffen des ChMP. Seit 1968 unterrichtet er. Seit 1969 arbeitet er am Odesa Medical Institute. 1969 verteidigte er seine Doktorarbeit. 1987 wurde ihm der akademische Grad eines Doktors der medizinischen Wissenschaften verliehen. Mehrere Jahre lang war er Cheforthopäde und Traumatologe des Gesundheitsamts der Stadt Odesa. Seit 1988 — Vorstandsmitglied der All-Union Society of Orthopedists and Traumatologists.

Genrikh Karlovych Brun (1806–1854), Mathematiker, seit 1831 Professor am Richelieu Lyceum. Im Alter von 16 Jahren wurde er Student an der St. Petersburger Medizinischen Akademie. Im Jahr 1823 wechselte er an die Universität Derp, zunächst an die Medizinische Fakultät, dann an die Philosophische Fakultät. Nach bestandener Philosophieprüfung ging er nach Deutschland, wo er mehr als fünf Jahre blieb und an den Universitäten Berlin, Heidelberg und Göttingen studierte. Im Jahr 1831, im Alter von 25 Jahren, kam Heinrich Brun nach Odesa, wo er zunächst als Professor an der Fakultät für Physik und dann an die Fakultät für Mathematik berufen wurde. 1844 wurde er gleichzeitig als Lehrer für Mathematik und Geometrie an einer Gartenbauschule eingeschrieben. Im Jahr 1849 wurde er als Klasseninspektor an das Odesaer Institut für edle Jungfrauen und die städtische Mädchenschule berufen. Das Verdienst von Genrikh Karlovych war die Veröffentlichung von Werken, die sowohl wissenschaftliche als auch pädagogische Bedeutung hatten. G. K. Brun war Lutheraner, nahm aktiv am Leben der Gemeinde teil und wurde zum Mitglied des Kirchenvorstandes gewählt. Im April 1833 heiratete er Emma von Dieterichs. Sie hatten sieben Kinder: drei Söhne und vier Töchter.

Laut Alexander de Ribas, dem Autor von „Altes Odesa“, war Heinrich Brun, rundlich, rotwangig, rasiert, kahl und mit Brille, der Favorit aller Odesaer Institute. Seine Liebe zur Mathematik war der Grund für seine zerstörerische Leidenschaft für das Kartenspiel, bei dem es ihm nicht ums Gewinnen ging, sondern um den Prozess selbst.“ Er starb an einem Schlaganfall, d.h. Schlaganfall, am Kartentisch...

Микола Іванович Кефер (1864–1944) завідував кафедрою травматології та ортопедії у 1921–1944 роках. Син колоніста села Ней-Монталь Таврійської губернії, євангелічно-лютеранського віросповідання. Закінчив медичний факультет Дерптського університету у 1890 р. У 1891 р. захистив дисертацію на науковий ступінь доктора медицини та розпочинав свою лікарську діяльність в Одесі в Євангелічній та Касперівській лікарнях. Головікар Лікарні Чорного Хреста для фабрично-заводських робітників Одеси. У 1899–1920 рр. працює у фабрично-заводській лікарні Одеси. 1920 р. — професор Одеського клінічного інституту. Працюючи в Одеському медичному інституті, з 1932 р. був за сумісництвом професором кафедри ортопедії та травматології інституту вдосконалення лікарів.

Талановитий клініцист, автор підручників та посібників з хірургії неодноразово обирався головою всесоюзних та республіканських з'їздів хірургів та ортопедів. 1928 року створив і багато років керував роботою Одеського наукового товариства ортопедів-травматологів. У 1930 р. обраний членом-кореспондентом Німецького ортопедичного товариства. Залишив цінні фамільні спогади про долі німецьких колоністів у Причорномор'ї.

Vilen Feodosievich Wenger (1937). Head of the Department of Traumatology and Orthopedics since 1988. Graduated from Odesa Medical Institute in 1961. From 1961 to 1964 — doctor on foreign-going ships of the Black Sea Shipping Company. Since 1968 in teaching. Since 1969 he has been working at the Odesa Medical Institute. In 1969 he defended his candidate's dissertation. In 1987 he was awarded the academic degree of Doctor of Medical Sciences. For several years — chief orthopedic traumatologist of the Odesa City Health Department. Since 1988 — member of the board of the All-Union Society of Orthopedists-Traumatologists.

Генріх Карлович Брун (1806–1854), математик, професор Рішельєвського ліцею з 1831 р. У 16 років став студентом Петербурзької медичної академії. У 1823 році перейшов до Дерпського університету спочатку на медичний факультет, потім на філософський. Витримавши іспит на ступінь кандидата філософії, він вирушив до Німеччини, де пробув понад 5 років, навчаючись у Берлінському, Гейдельберзькому та Геттінгенському університетах. У 1831 році, у 25-річному віці, Генріх Брун приїхав до Одеси, де визначився спочатку професором кафедри фізики, а потім математики. У 1844 році був одночасно зарахований учителем математики та геометрії в училище садівництва. У 1849 році був запрошений на посаду інспектора класів Одеського інституту шляхетних дівчат та міського дівочого училища. За службу Генріха Карловича було видано прощу, які мали як наукове, і навчальне значення. Г. К. Брун був лютеранином, брав активну участь у житті громади, обирався членом церковної ради. У квітні 1833 року він повінчався з Еммою фон Дітеріхс. У них народилося семеро дітей: троє синів і чотири дочки.

За свідченням Олександра де-Рібаса, автора «Старої Одеси», Генріх Брун, повний, рожевощоклий, голений, лисий, в окулярах, був улюбленцем усіх одеських інститутів. Любою до математики була причиною його згубної пристрасті до карткової гри, у якій його цікавив не вигреш, а процес. Він помер від апоплексичного удару, тобто, інсульту, за картковим столом.

Mykola Ivanovych Kefer (1864–1944) headed the Department of Traumatology and Orthopedics in 1921–1944. The son of a colonist from the village of Neu-Montal in the Tauride Governorate, he was of the Evangelical Lutheran faith. He graduated from the Medical Faculty of the University of Dorpat in 1890. In 1891, he defended his dissertation for the degree of Doctor of Medicine and began his medical career in Odesa at the Evangelical and Kasperovskaya hospitals. He was the head physician of the Red Cross Hospital for Factory Workers in Odesa. In 1899–1920, he worked at the factory hospital in Odesa. In 1920, he was a professor at the Odesa Medical Institute, from 1932 he was a part-time professor in the Department of Orthopedics and Traumatology at the Institute for Advanced Medical Studies.

A talented clinician, author of textbooks and manuals on surgery, he was repeatedly elected chairman of all-Union and republican congresses of surgeons and orthopedists. In 1928, he created and for many years led the work of the Odesa Scientific Society of Orthopedic Traumatologists. In 1930, he was elected a corresponding member of the German Orthopedic Society. He left interesting family memoirs about the fates of German colonists in the Black Sea region.

Genrikh Karlovych Brun (1806–1854), mathematician, professor at the Richelieu Lyceum from 1831. At the age of 16, he became a student at the St. Petersburg Medical Academy. In 1823, he transferred to the University of Derby, first to the medical faculty, then to the philosophy faculty. Having passed the exam for a candidate of philosophy degree, he went to Germany, where he stayed for more than 5 years, studying at the universities of Berlin, Heidelberg and Göttingen. In 1831, at the age of 25, Genrikh Brun came to Odesa, where he was appointed first as a professor of the physics department, and then of mathematics. In 1844, he was simultaneously enrolled as a teacher of mathematics and geometry at the horticulture school. In 1849, he was invited to the position of inspector of classes at the Odesa Institute for Noble Maidens and the city girls' school. Genrikh Karlovych's merit was the publication of works that had both scientific and educational value. G.K. Brun was a Lutheran, took an active part in the life of the community, was elected a member of the church council. In April 1833, he married Emma von Dieterichs. They had seven children: three sons and four daughters.

According to Alexander de Ribas, the author of "Old Odesa", Genrikh Brun, plump, rosy-cheeked, clean-shaven, bald, wearing glasses, was the favorite of all the Odesa institute girls. His love for mathematics was the cause of his pernicious passion for card games, in which he was interested not in winning, but in the process itself. He died of apoplexy, i.e. a stroke, at the card table...

Wladyslaw Adolfowich Rothern ist ein Botanikerprofessor und ein berühmter Reisender. Geboren in Wilna (Vilnius) in der Familie des Direktors der Riga Commercial Bank. Im Jahr 1880 absolvierte er ein klassisches Gymnasium in Riga und wurde Student an der Fakultät für Physik und Mathematik der Universität Derp (Tartu). 1884 erhielt er ein Kandidatensepult in Botanik. Danach vertiefte er seine Kenntnisse in den Labors von Straßburg und Paris, belegte einen Spezialkurs in Physik und absolvierte ein Praktikum im Labor des berühmten russischen Pflanzenphysiologen A. S. Famintsin in St. Petersburg. 1889–1891 Wladyslaw Adolfowitsch war Privatdozent an der Kasaner Universität und hat die ökologische Physiologie von Pflanzen maßgeblich geprägt.

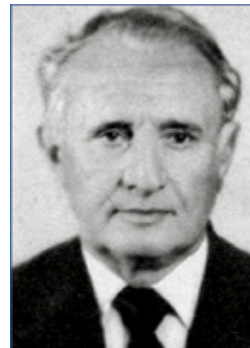
Zur weiteren Verbesserung der Lehrfähigkeiten in den Jahren 1891–1892, wurde an die Universität Leipzig geschickt. 1893 verteidigte er in Kijiv seine Doktorarbeit. 1897–1902 widmeten sich als Professor für Botanik der Lehre an der Universität Char'kiw. V. A. Rothern zeichnete sich durch hohe Arbeitsfähigkeit, hohes Verantwortungsbewusstsein und Selbstanspruch aus.

Im Jahr 1902 wurde er ordentlicher Professor an der Universität noworossijsk und Leiter des botanischen Labors. Er schuf ein experimentelles Gewächshaus im Botanischen Garten, ein Museum im Labor und einen Miniatur-Botanischen Garten im Park in der Nähe der Universität. Er nahm an wissenschaftlichen Expeditionen in verschiedene Länder von Russland bis Nordamerika teil und erforschte zusammen mit Studenten die Flora am Stadtrand von Odesa. Als hervorragender Dozent begeisterte er Studierende und junge Lehrende für wissenschaftliches Arbeiten.

1907 wählte ihn die Botanische Gesellschaft zu ihrem korrespondierenden Mitglied für wissenschaftliche Verdienste. Wegen seiner Unterstützung von Studententreiks wurde er im selben Jahr von der Universität entlassen und in den Botanischen Garten Beizen auf der Insel Java geschickt.

1910 wurde er Professor an der Abteilung für Pflanzenphysiologie der Jagiellonen-Universität in Krakau. Im Jahr 1915 arbeitete V. A. Reuthern sechs Monate lang in Kijiv im Botanischen Museum. Im Dezember 1915 erkrankte er sich und konnte die Krankheit nicht überwinden. Der Wissenschaftler starb am 8. Januar 1916.

Viele herausragende Wissenschaftler dienten am Richelieu-Lyceum und bildeten sich dann auf seiner Grundlage an der noworossijsk-Universität, unter denen sich Wissenschaftler deutscher Herkunft hervorhoben. So spielten A. G. Brickner, F. K. Brun, P. V. Becker, Ernst von Stern eine bedeutende Rolle in der Entwicklung der Geschichtswissenschaft der Stadt...

Ivan Genrikhovich Herzen (1917–1999) leitete von 1960–1988 die Abteilung für Traumatologie und Orthopädie. Geboren in der Kolonie Friedrichsfeld, heute Zolotorivka, Bezirk Vynodilenskyj, Gebiet Stawropol. Abschluss an der Militärmedizinischen Akademie im Jahr 1941. Teilnehmer des Zweiten Weltkriegs. 1947 verteidigte er seine Doktorarbeit und 1960 wurde ihm der akademische Titel eines Professors für die Fachrichtung Traumatologie und Orthopädie verliehen. Er war Vorsitzender des Regionalverbandes und Ehrenmitglied der Vorstände der Allunions- und Ukrainischen Orthopädenvereinigungen. Er war auch im Ausland als prominenter orthopädischer Traumatologe bekannt, wo er zum Mitglied der International Association of Surgeons, Orthopedists and Traumatologists ernannt wurde. Er wurde mit zahlreichen Orden und Medaillen ausgezeichnet. Verdienter Wissenschaftler der Ukrainischen SSR.

Владислав Адольфович Ротерн — профессор-ботаник та відомий мандрівник. Народився у Вільно (Вільнюс) у сім'ї директора Ризького комерційного банку. В 1880 закінчив у Ризі класичну гімназію і став студентом фізико-математичного факультету Дерпського (Тартуського) університету, в 1884 отримав диплом кандидата ботаніки. Після цього удосконалив свої знання в лабораторіях Страбурга, Парижа, пройшов спеціальний курс фізики і стажувався в лабораторії відомого вітчизняного фізіолога рослин А. С. Фамінціна в Петербурзі. У 1889–1891 рр. Владислав служив приват-доцентом у Казанському університеті, залишив помітний слід у екологічній фізіології рослин.

Для подальшого вдосконалення педагогічної майстерності у 1891–1892 рр. був відряджений до Лейпцизького університету. 1893 року в Києві він захистив докторську дисертацію.

У 1897–1902 роках, були присвячені викладання у Харківському університеті на посаді професора ботаніки. В. А. Ротерн відрізнявся високою процацездатністю, високе почуття відповідальності та вимогливості до себе.

У 1902 році він став ординарним професором новоросійського університету та завідувачем ботанічної лабораторії. Ним було створено експериментальну оранжерею в Ботанічному саду, музей при лабораторії, мініатюрний Ботанічний сад у сквері біля університету. Брав участь у наукових експедиціях у різні країни від Росії до Північної Америки, разом із студентами вивчав флору околиць Одеси. Прекрасний лектор він залучав до наукової роботи студентів та молодих викладачів.

1907 року Берлінське ботанічне товариство за наукові заслуги обрало його своїм членом-кореспондентом. За підтримки студентських страйків був у тому ж році звільнений з університету і його відправили до Бейтензорського ботанічного саду на острові Ява.

У 1910 році він став професором кафедри фізіології рослин Ягелонського університету в Кракові. У 1915 шість місяців В. А. Райтерн працював у Києві, у Ботанічному музеї. У грудні 1915 року він застудився і не міг подолати хвороби. Помер учений 8 січня 1916 року.

У Рішельєвському ліцеї, та був й у освіченому з його бази новоросійському університеті служило чимало видатних учених, серед яких виділялися вчені німецького походження. Так, у розвитку історичної науки міста помітну роль зіграли А. Г. Брікнер, Ф. К. Брун, П. В. Беккер, Ернст фон Штерн...

Vladislav Adolfowich Rothern — professor-botanist and famous traveler. He was born in Vilno (Vilnius) in the family of the director of the Riga Commercial Bank. In 1880 he graduated from the classical gymnasium in Riga and became a student of the physics and mathematics faculty of the Derp (Tartu) University, in 1884 he received a diploma of candidate of botany. After that, he improved his knowledge in the laboratories of Strasburg, Paris, took a special course in physics and did an internship in the laboratory of the famous russian plant physiologist A. S. Famintsin in St. Petersburg. In 1889–1891 Vladimirovich served as a privat-docent at Kazan University, left a noticeable mark on the ecological physiology of plants.

To further improve his pedagogical skills in 1891–1892 he was sent to Leipzig University. In 1893, he defended his doctoral dissertation in Kyiv.

In 1897–1902, he was dedicated to teaching at Kharkiv University as a professor of botany. V. A. Rothern was distinguished by his high capacity for work, high sense of responsibility and exactingness towards himself.

In 1902, he became an ordinary professor at noworossijsk University and head of the botanical laboratory. He created an experimental greenhouse in the Botanical Garden, a museum at the laboratory, a miniature Botanical Garden in the park near the university. He took part in scientific expeditions to various countries from Russia to North America, and together with students he studied the flora of the Odesa region. An excellent lecturer, he attracted students and young teachers to scientific work.

In 1907, the Berlin Botanical Society elected him as a corresponding member for his scientific merits. For supporting student strikes, he was fired from the university that same year and was sent to the Beltensor Botanical Garden on the island of Java.

In 1910, he became a professor at the Department of Plant Physiology at the Jagiellonian University in Krakow. In 1915, V. A. Reuthern worked in Kyiv, at the Botanical Museum, for six months. In December 1915, he caught a cold and could not overcome the illness. The scientist died on January 8, 1916.

Many outstanding scientists served at the Richelieu Lyceum, and then at the noworossijsk University formed on its basis, among whom scientists of German origin stood out. Thus, A. G. Brickner, F. K. Brun, P. V. Becker, Ernst von Stern played a significant role in the development of historical science in the city...

Ivan Genrikhovich Herzen (1917–1999) headed the Department of Traumatology and Orthopedics in 1960–1988. He was born in the Friedrichsfeld colony, now Zolotorivka, Vynodilenskyj District, Stavropolskyj Krai. He graduated from the Military Medical Academy in 1941. He participated in World War II. In 1947, he defended his candidate dissertation, and in 1960, he was approved for the academic title of professor in the specialty of traumatology and orthopedics. He was the chairman of the regional and an honorary member of the boards of the All-Union and Ukrainian Societies of Orthopedists. As a prominent orthopedic traumatologist, he was also known abroad, where he was initiated into the International Association of Surgeons, Orthopedists and Traumatologists. He was awarded many orders and medals. Honored Scientist of the Ukrainian SSR.

Im Jahr 1867 wurde Alexander Gustavovich Brückner zum amtierenden außerordentlichen Professor der Abteilung für Allgemeine Geschichte der Universität Odesa gewählt, gleichzeitig verteidigte er seine Doktorarbeit „Finanzgeschichtliche Studien, Kupfergeldwesen“ an der Universität Derp und wurde als ordentlicher Professor bestätigt. Er unterrichtete Kurse über Enzyklopädie und Methodologie der Geschichte, griechische Geschichte, römische Geschichte, die Geschichte der Französischen Revolution, moderne Geschichte (vor 1848) und leitete praktische Kurse. A. Brückner starb 1896 in Jena...

Boris Wassiljewitsch Warneke, lateinischer Philologe, Historiker des römischen und russischen Theaters, wurde 1874 in Moskau geboren. Noch während seines Gymnasiums interessierte ich mich für alte Sprachen und trug diese Leidenschaft mein ganzes Leben lang. Die Begegnung und das Kennenlernen des berühmten Akademiker-Philologen F. E. Korsh spielten eine entscheidende Rolle bei der Berufswahl. Seit 1910 ist Warnekes Leben mit Odesa verbunden, da er an der Fakultät für Geschichte und Philologie der Universität noworosijsk lehrte. Ich habe auch römische Geschichte in den Odesa Higher Women's Courses gelesen. 1920 wurde die Universität Odesa von den sowjetischen Behörden liquidiert. In der zweiten Hälfte der 30er Jahre lehrte B. V. Warneke römische Geschichte an der restaurierten Universität Odesa. 1941–1944. Während der rumänischen Besetzung von Odesa lehrte B. V. Warneke, der nicht evakuieren konnte, Geschichte der römischen Literatur an der neu gegründeten Königlichen Rumänischen Universität bzw. der Universität Transnistrien. Nach der Befreiung von Odesa am 10. Mai 1944 wurde er wegen „Verrats“ und als Agent des italienischen Geheimdienstes verhaftet. Der Wissenschaftler starb am 31. Juli 1944 in Kijew in einem Gefängnis-Krankenhaus an einem Herzinfarkt. Er hinterließ Memoiren über einige berühmte Zeitgenossen...

Визначним вченим і діячем освіти першої половини XIX ст. був Олександр Давидович фон Нордман, євангелічно-лютеранського віросповідання. Син полковника артилерії, пристрасного любителя птахівництва, полювання та риболовлі, він народився у 1803 році у Фінляндії. Там він закінчив гімназію і в 1820 вступив до університету м. Або (нині — Турку). Тут захопився ентомологією і в 1821 заснував Природно-історичне суспільство. Слухав лекції на двох відділеннях — філософському та медичному. У 1827 закінчив курс на філософському відділенні університету та публічно захистив дві дисертації: з філологічної тематики та з природної історії, отримавши ступінь доктора філософії та магістра вільних наук.

In 1867, Alexander Gustavovich Brückner was elected acting extraordinary professor of the Department of General History at Odesa University, and at the same time defended his doctoral dissertation „Finanzgeschichtliche Studien, Kupfergeldwesen (Financial History Studies, Copper Money)“ at the University of Derp and was confirmed as an ordinary professor. He taught courses in encyclopedia and methodology of history, Greek history, Roman history, history of the French Revolution, modern history (up to 1848), and conducted practical classes. A. Brückner died in 1896 in Jena...

Boris Vasilyevich Varneke, a Latin philologist, historian of Roman and Russian theater, was born in 1874 in Moscow. While still studying at the gymnasium, he became interested in ancient languages, and this passion he carried throughout his life. Meeting and getting to know the famous academical and philologist F. E. Korsh played a decisive role in choosing a profession. Since 1910, Varneke's life has been connected with Odesa, teaching at the historical and philological faculty of the noworosysk University. He also taught Roman history at the Odesa Higher Women's Courses. In 1920, Odesa University was liquidated by the Soviet government. In the second half of the 1930s, B. V. Varneke taught Roman history at the restored Odesa University. In 1941–1944. During the Romanian occupation of Odesa, B. V. Varneke, who was unable to evacuate, taught the history of Roman literature at the newly created Royal Romanian University or Transnistria University. After the liberation of Odesa, on May 10, 1944, he was arrested on charges of „treason“ and as an agent of Italian intelligence. The scientist died in Kijiv in a prison hospital on July 31, 1944 from a heart attack. He left memoirs about some famous contemporaries...

An outstanding scientist and educational figure of the first half of the 19th century was Alexander Davidovich von Nordman, an Evangelical Lutheran. The son of an artillery colonel, a passionate lover of poultry farming, hunting and fishing, he was born in 1803 in Finland. There he graduated from high school and in 1820 entered the University of Abo (now Turku). Here he became interested in entomology and in 1821 founded the Natural History Society. He attended lectures in two departments - philosophy and medicine. In 1827 he completed a course in the philosophy department of the university and publicly defended two dissertations: on philological topics and on natural history, receiving the degree of Doctor of Philosophy and Master of Liberal Sciences.

Ernst Romanovich von Stern (1859-1924) wurde in einer Adelsfamilie auf dem Gut Seiershof in der Provinz Livland geboren. Seine Grundschulausbildung erhielt er am Derp-Gymnasium, das er mit einer Goldmedaille abschloss. Anschließend besuchte er einen Vorlesungskurs an der Universität Derp. Von 1877 bis 1880 studierte er als Stipendiat des Ministeriums für Volksbildung klassische Sprachen, Geschichte und Kunst an der Universität Leipzig. In den Jahren 1880–1883 wurde er auf Ersuchen des Bildungsministeriums zum wissenschaftlichen Vorbereitung auf einen Master-Abschluss an die Universität Derp geschickt. Nachdem er seine Dissertation öffentlich verteidigt hatte, erhielt er 1883 einen Master-Abschluss in klassischer Philologie von der Universität Derp und ging ins Ausland, „um sich in den Wissenschaften weiter zu verbessern“. Nach seiner Rückkehr im Jahr 1884 verteidigte er seine Dissertation und erhielt den Grad eines Doktors der Philologie. Beide Dissertationen wurden in deutscher Sprache verfasst und verteidigt. Nach erfolgreicher Verteidigung seiner Doktorarbeit wurde E. R. Stern zum privaten Assistenzprofessor an der Universität noworosysk in der Abteilung für klassische Philologie ernannt. Zwei Jahre später wurde er zum außerordentlichen und dann zum ordentlichen Professor ernannt. Seit Januar 1893 war Stern Sekretär der Fakultät und seit September 1905 Dekan der Fakultät für Geschichte und Philologie. Eine wichtige Rolle in Sterns wissenschaftlichem Leben spielte die Odesa Society of History and Antiquities, der er seit 1891 angehörte, und ab 1896 wurde er Direktor und Kurator des Museums der Society. Sein Verdienst ist die Organisation von Ausstellungen und Fonds nach wissenschaftlichen Grundsätzen, wissenschaftliche Veröffentlichungen von Katalogen der antiken Sammlungen des Museums. Ernst Romanovich führte intensive archäologische Feldforschungen in der nördlichen Schwarzmeergebiet durch und konnte dabei eine Reihe herausragender Entdeckungen in der Geschichte der antiken griechischen Kolonisierung machen. Sterns großes Verdienst war die Lokalisierung des antiken Thira an der Stelle von Akkerman (heute Belgorod-Dnestrowskyj). Im Jahr 1904 begann Stern mit Ausgrabungen einer antiken griechischen Siedlung auf der Insel Beresan. 1892–1902. Sie entdeckten die tyrpische Siedlung Petreni in der Provinz Bessarabien. Das Interessenspektrum von Professor Stern war sehr breit gefächert. Er verfasste Werke zur Geschichte des antiken Griechenlands und Roms und thematisierte die Probleme der griechischen Kolonisierung der nördlichen Schwarzmeergebiet. Einen besonderen Platz nehmen Veröffentlichungen epigraphischer Denkmäler von Olbia, Kertsch und Feodosia ein. E. R. Stern veröffentlichte mehr als 250 wissenschaftliche Arbeiten, von denen ein erheblicher Teil im Ausland veröffentlicht wurde. E. R. Stern verfasste zahlreiche Berichte auf internationalen Kongressen und archäologischen Tagungen in London, Berlin und Warschau. Darüber hinaus trug sein Bericht auf dem Archäologenkongress in Riga im Jahr 1896 dazu bei, eine hochkarätige archäologische Fälschung aufzudecken: Die berühmte goldene Krone des skythischen Königs Saitafarnes, die vom Louvre erworben wurde, wurde in Odesa vom Juwelier I. Rukhamovsky angefertigt. Nach dem tragischen Tod seines Sohnes im Jahr 1910 folgte E. R. Stern der Einladung der Universität Halle-Wittenberg. 1911 verließ er die Universität noworosysk und zog nach Deutschland. Einige Jahre vor Beginn des Ersten Weltkriegs kam er nach Odesa, um die Ausgrabungen in Berezan fortzusetzen. Stern wurde zweimal zum Rektor der Universität Halle gewählt (1921–1922 und 1923–1924). Der herausragende Wissenschaftler starb im April 1924. Sein Vermächtnis in Odesa war die archäologische Schule. Sein Porträt des Künstlers Kostandi ist in der Bibliothek des Museums ausgestellt...

Ернст Романович фон Штерн (1859-1924) народився у дворянській родині у маєтку Зейерсхоф Ліфляндської губернії. Початкову освіту здобув у Дерпський гімназії, яку закінчив із золотою медаллю. Потім слухав курс лекцій у Дерпському університеті. У 1877–1880 роках як стипендіат Міністерства народної освіти вивчав класичні мови, історію та мистецтво у Лейпцизькому університеті. У 1880–1883 роках на запит Міністерства освіти був направлений до Дерпського університету для наукової підготовки до магістерського звання. В 1883 після публічного захисту дисертації отримав ступінь магістра класичної філології Дерпського університету і був залишений за кордоном «для подальшого вдосконалення в науках». Після повернення в 1884 захистив дисертацію і був удостоєний ступеня доктора філології. Обидві дисертації були написані та захищені німецькою мовою. Після успішного захисту докторської дисертації Е. Р. Штерна було призначено на посаду приват-доцента новоросійського університету по кафедрі класичної філології. Через два роки його затверджують на посаді екстраординарного, а згодом і ординарного професора. З січня 1893 р. Штерн виконує обов'язки секретаря факультету, а з вересня 1905 він стає деканом історико-філологічного факультету. Велику роль у науковому житті Штерна відіграло Одеське товариство історії та давнини, членом якого він був з 1891 року, а з 1896 — він став директором-охоронцем Музею Товариства. Його заслугою є організація експозиції та фондів згідно з науковими принципами, наукові публікації каталогів античних колекцій музею. Ернст Романович проводив інтенсивні польові археологічні дослідження у Північному Причорномор'ї, що дозволило йому здійснити низку видатних відкриттів історії античної грецької колонізації. Величезною заслугою Штерна була локалізація античної Тіри на місці Аккермана (сучасний Білгород-Дністровський). 1904 року Штерн почав розкопки давньогрецького поселення на острові Березань. У 1892–1902 рр. ім було відкрито тріпільське поселення Петрені у Бессарабській губернії. Коло інтересів професора Штерна було дуже широким. Його перу належать праці з історії стародавньої Греції та Риму, порушувалися проблеми грецької колонізації Північного Причорномор'я. Особливе місце займають публікації епіграфічних пам'яток Ольвії, Керчі, Феодосії. Е. Р. Штерном було опубліковано понад 250 наукових праць, значна частина яких вийшла за кордоном. Е. Р. Штерн підготував численні доповіді на міжнародних конгресах та археологічних з'їздах у Лондоні, Берліні, Варшаві. Крім цього, його доповідь на археологічному з'їзді в Ризі у 1896 році допомогла розкрити гучну археологічну фальсифікацію: придбана Лувром горезвісна золота корона скіфського царя Сайтафарна була виготовлена в Одесі, ювеліром І. Рухамовським. Після трагічної смерті сина в 1910 Е. Р. Штерн прийняв запрошення Галле-Віттенберзького університету. У 1911 році він звільняється з новоросійського університету та переїжджає до Німеччини. Ще кілька років до початку Першої світової війни приїжджає до Одеси з метою продовження розкопок на Березані. Штерна двічі обирали ректором університету в Галлі (1921–1922 та 1923–1924 рр.). Помер видатний учений у квітні 1924 року. Його спадщиною в Одесі залишилась археологічна школа. У бібліотеці музею виставлено його портрет роботи художника Костанді.

Ernst Romanovich von Stern (1859-1924) was born into a noble family in the Seyershof estate in the Livonia province. He received his primary education at the Derp Gymnasium, where he graduated with a gold medal. He then attended a course of lectures at the University of Derp. In 1877–1880, as a scholarship holder of the Ministry of Public Education, he studied classical languages, history and art at the University of Leipzig. In 1880–1883, at the request of the Ministry of Education, he was sent to the University of Derp for scientific preparation for a master's degree. In 1883, after publicly defending his dissertation, he received a master's degree in classical philology from the University of Derp and was left abroad „for further improvement in the sciences.“ After returning in 1884, he defended his dissertation and was awarded the degree of Doctor of Philology. Both dissertations were written and defended in German. After successfully defending his doctoral dissertation, E. R. Stern was appointed to the position of privat-docent of the noworosysk University in the Department of Classical Philology. Two years later, he was confirmed in the position of extraordinary, and then ordinary professor. From January 1893, Stern served as secretary of the faculty, and from September 1905 he became the dean of the historical and philological faculty. The Odesa Society of History and Antiquities, of which he was a member since 1891, played a major role in Stern's scientific life, and since 1896 he became the director-curator of the Society's Museum. His merit is the organization of the exposition and funds according to scientific principles, scientific publications of catalogs of the museum's ancient collections. Ernst Romanovich conducted intensive field archaeological research in the Northern Black Sea region, which allowed him to make a number of outstanding discoveries in the history of ancient Greek colonization. Stern's great merit was the localization of ancient Tyra on the site of Akkerman (modern Belgorod-Dnestrovskyj). In 1904, Stern began excavations of the ancient Greek settlement on Berezan Island. In 1892–1902, he discovered the Tripolye settlement of Petreni in the Bessarabian province. Professor Stern's range of interests was very wide. He wrote works on the history of ancient Greece and Rome, and raised the problems of the Greek colonization of the Northern Black Sea region. A special place is occupied by the publication of epigraphic monuments of Olbia, Kerch, and Feodosia. E. R. Stern published more than 250 scientific works, a significant part of which were published abroad. E. R. Stern prepared numerous reports for international congresses and archaeological conventions in London, Berlin, and Warsaw. In addition, his report at the archaeological congress in Riga in 1896 helped to uncover a high-profile archaeological falsification: the notorious golden crown of the Scythian king Saitafarnes, acquired by the Louvre, was made in Odesa by the jeweler I. Rukhamovsky. After the tragic death of his son in 1910, E. R. Stern accepted an invitation from the University of Halle-Wittenberg. In 1911, he resigned from the noworosysk University and moved to Germany. A few years before the start of World War I, he came to Odesa to continue excavations on Berezan. Stern was twice elected rector of the University of Halle (1921–1922 and 1923–1924). The outstanding scientist died in April 1924. His legacy in Odesa was the archaeological school. His portrait by the artist Kostandi is on display in the museum library...

Pylyp Karlovych Brun, Historiker, historischer Geograph, Archäologe, Archäograph. Geboren 1804 in der finnischen Stadt Friedrichsham in der Familie eines wohlhabenden lutherischen Kaufmanns. Im Alter von neun Jahren wurde er Waise. 1821 schloss er ein Internat in St. Petersburg mit Auszeichnung ab und trat in die Fakultät für Philosophie der Universität Derp ein, wo er Vorlesungen vieler berühmter Wissenschaftler besuchte, darunter des Historikers J. F. G. Evers.

Nach seinem Universitätsabschluss im Jahr 1825 als Kandidatendiplom trat er in das Amt des Finanzministeriums ein. Im Dezember desselben Jahres ging er in den Ruhestand und verbrachte zweieinhalb Jahre im Ausland — Deutschland (Berlin, Bonn, Heidelberg, Leipzig), Frankreich, Schweiz — wo er politische Ökonomie und Statistik studierte, G.W. Hegel hörte und J.V. Goethe. Im Februar 1829 kehrte er zurück, um im Finanzministerium in der Abteilung für Industrie und Binnenhandel zu dienen.

1830 begann er seine Lehrtätigkeit als Deutschlehrer am Woiwodschaftsgymnasium Witebsk und wechselte 1831 an das Gymnasium Dinaburg (Daugavpils), um Geschichte zu unterrichten. 1832 zog er nach Odessa, wo sein Bruder Heinrich Professor für Physik und Mathematik am Richelieu-Lyceum war.

Пилип Карлович Брун, історик, історико-географ, археолог, археограф. Народився 1804 року в місті Фрідріхсгам у Фінляндії в сім'ї заможного купця лютеранського віросповідання. У дев'ять років лишився сиротою. У 1821 закінчив у Петербурзі з відзнакою пансіон і вступив на філософський факультет Дерпського університету, де слухав лекції багатьох відомих вчених, зокрема історика Й. Ф. Г. Еверса.

Після закінчення університету у 1825 р. зі ступенем кандидата вступив на службу до канцелярії Міністерства фінансів. У грудні того ж року вийшов у відставку і провів два з половиною роки за кордоном — Німеччина (Берлін, Бонн, Гейдельберг, Лейпциг), Франція, Швейцарія — вивчав політичну економію, статистику, слухав Г. В. Гегеля, познайомився з Й. В. Гете. У лютому 1829 р. повернувся на службу до Міністерства фінансів, до департаменту мануфактур і внутрішньої торгівлі.

1830-го почав викладацьку діяльність учителем німецької мови у Вітебській губернській гімназії, а з 1831 року перейшов до Динабурзької (Дaugavpils) гімназії викладати історію. У 1832 році перебрався до Одеси, де його брат Генріх був професором фізики та математики у Рішельєвському ліцеї.

Pylyp Karlovych Brun, historian, historical geographer, archaeologist, archaeographer. He was born in 1804 in the city of Friedrichsham in Finland in the family of a wealthy merchant of the Lutheran faith. At the age of nine he was left an orphan. In 1821 he graduated with honors from a boarding school in St. Petersburg and entered the philosophy department of the University of Derp, where he attended lectures by many famous scientists, including the historian J. F. G. Evers.

After graduating from the university in 1825 with a candidate's degree, he entered the service in the chancellery of the Ministry of Finance. In December of the same year, he retired and spent two and a half years abroad — Germany (Berlin, Bonn, Heidelberg, Leipzig), France, Switzerland — where he studied political economy, statistics, listened to G.W. Hegel, met J.V. Goethe. In February 1829, he returned to serve in the Ministry of Finance, in the Department of Manufactures and Domestic Trade.

In 1830, he began teaching as a German teacher of Vitebsk Provincial Gymnasium, and in 1831 he moved to the Dinaburg (Daugavpils) Gymnasium to teach history. In 1832, he moved to Odessa, where his brother Genrikh was a professor of physics and mathematics at the Richelieu Lyceum.

Volodymyr Krusman, Professor, Historiker und prominenter Lehrer
Володимир Крусман, професор, історик та видатний педагог
Volodymyr Krusman, professor, historian and prominent educator

M. Grot mit Studenten, Odessa, 1886
М. Грот зі студентами, Одеса, 1886 р.
M. Grot with students, Odessa, 1886

Mykola Grot, Professor, Psychologe und Philosoph
Микола Грот, професор, психолог та філософ
Mykola Grot, professor, psychologist and philosopher

Artemy Gotalov-Gottlieb, Professor, Historiker und hervorragender Lehrer, Ideologe der Pfadfinderbewegung / Артемій Готалов-Готліб, професор, історик та видатний педагог, ідеолог скаутського руху / Artemy Gotalov-Gottlieb, professor, historian and outstanding teacher, ideologist of the scout movement

Ivan Blaramberg, Archäologe, Gründer des Odesaer Antiquitätenmuseums
Іван Бларамберг, археолог, засновник Одеського музею старожитностей
Ivan Blaramberg, archaeologist, founder of Odesa Museum of Antiquities

Serhiy Witte, Staatsmann, Finanz-minister und Premierminister, Ehren-bürger von Odessa / Сергій Вітте, державний діяч, міністр фінансів та прем'єр-міністр, почесний громадянин Одеси / Serhiy Witte, statesman, Minister of Finance and Prime Minister, Honorary citizen of Odessa

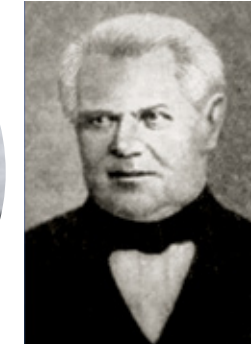
Vikenty Shertel, Philologe, Professor an der Universität Odessa
Вікентій Шертель, філолог, професор Одеського університету
Vikenty Shertel, philologist, professor at Odesa University

Robert Whipper, Professor für Geschichte und Philosophie
Роберт Віннер, професор історії та філософії
Robert Whipper, Professor of History and Philosophy

Mykola Lange, Begründer der experimentellen Psychologie
Микола Ланге, засновник експериментальної психології
Mykola Lange, founder of experimental psychology

Erast Andreevsky, Gründer des Kurortes Kuyalnik
Ераст Андріївський, фундатор Куяльницького курорту
Erast Andreevsky, founder of Kuyalnik resort

Denkmal für E. Andreevsky an der Kuyalnik-Mündung
Пам'ятник Е. Андріївському на Куяльницькому лимані
Monument to E. Andreevsky on Kuyalniky estuary

Wilhelm Stieglitz, Kaufmann, Besitzer von Klavierdepots in Odessa
Вільгельм Штігліц, купець, власник депо-складів фортепіано в Одесі
Wilhelm Stieglitz, merchant, owner of piano depot-warehouses in Odessa

Andrii Ansel, theoretischer Physiker, Professor
Андрій Ансель, фізик-теоретик, професор
Andrii Ansel, theoretical physicist, professor

Romulus Prendel, Professor, Geologe und Mineraloge
Ромул Прендель, професор, геолог та мінеролог
Romulus Prendel, professor, geologist and mineralogist

Victor Prendel, General, Teilnehmer der Napoleonischen Kriege
Віктор Прендель, генерал, учасник Наполеонівських воєн
Victor Prendel, general, participant in the Napoleonic Wars

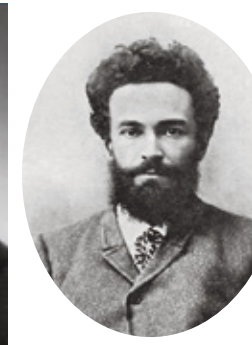
Oleksandr Prendel, Professor, Zoologe und Hydrobiologe
Олександр Прендель, професор, зоолог та гідробіолог
Oleksandr Prendel, professor, zoologist and hydrobiologist

Valerian Ligin, Professor für Mechanik an der Universität Odessa. 1895–1897 — Bürgermeister von Odessa. / Валеріан Лігін, професор механіки Одеського університету. У 1895–1897 рр. — градоначальник Одеси. / Valerian Ligin, professor of mechanics at Odesa University. In 1895–1897 — mayor of Odessa.

Heinrich Schwebs, Professor-Geograph
Генріх Швєбс, професор-географ
Heinrich Schwebs, professor of geography

Mykola Grot, Psychologe, Autor des Buches „Grundlagen der experimentellen Psychologie“
Микола Грот, психолог, автор книги «Основи експериментальної психології»
Mykola Grot, psychologist, author of "Fundamentals of Experimental Psychology" book

Fedir Strautman, Professor der Fakultät für Biologie, Ornithologe
Федір Страутман, професор біологічного факультету, орнітолог
Fedir Strautman, professor of the Faculty of biology, ornithologist

Pylyp Brun ist Historiker und historischer Geograph. Archäologe, Archäograph. Філіп Брун історик, історик-географ. Археолог, археограф. Pylyppe Brun historian, historical geographer. Archaeologist, archaeographer.

Oleksandr Brickner, Historiker. Олександр Брікнер, історик. Oleksandr Brickner, historian

Ernst Mittelsteiner, Direktor der St. Paul Real School in Odesa. Ернст Міттельштейнер, директор реального училища Св. Павла в Одесі. Ernst Mittelsteiner, director of the St. Paul's Real School in Odesa.

Robert Whipper, Professor für Geschichte und Philosophie. Роберт Віппер, професор історії та філософії. Robert Whipper, Professor of History and Philosophy

Oleksii Surilov, Professor-Rechtsanwalt, wissenschaftlicher Betreuer der ersten Dissertation über den rechtlichen Status der Kolonisten von Odesa. Олексій Сурілов, професор-юрист, науковий керівник першої дисертації щодо правового стану Одеських колоністів. Oleksii Surilov, professor of law, scientific supervisor of the first dissertation on the legal status of Odesa colonists.

Zusammenfassung der Dissertation des deutschen Staatsbürgers Pollert Hainer „Rechtlicher Status deutscher Einwanderer in der Ukraine. Schüler von O. Surilov. Автореферат дисертації громадянина Німеччини Поллерта Хайнера «Правовий стан німецьких переселенців в Україні. Студент О. Сурілова. Abstract of the dissertation of German citizen Pollert Heiner "Legal status of German settlers in Ukraine." Student of O. Surilov.

Graf Michail Tolstoi, Gründer des Rettungsdienstes in Odesa nach dem Vorbild Wiens. Граф Михайло Толстой, засновник служби швидкої допомоги в Одесі за прикладом Відня. Count Mikhail Tolstoy, founder of the Ambulance Service in Odesa following the example of Vienna

Woldemar Reisch, Wirtschaftsingenieur, Direktor der Odesa Flour Milling School und der Odesa Mill Tech School / Вольдемар Рейсх, інженер технолог, директор Одеської школи борошномелів та Одеського млинового технікуму / Woldemar Reisch, engineer technologist, director of Odesa School of Flour Millers and Odesa Mill Tech School

Edward Mack und seine Frau. Geboren in Alexandergif. Vikladach. Schriftsteller. Autor des Buches „Die Geschichte der Kolonie Groß-Liebenthal bei Odesa“. Едвард Мак з дружиною. Народився в Александрегіلفі. Викадач. Письменник. Автор книги «Історія колонії Гросс-Лібенталь, що під Одесою». Edward Mack with his wife. Born in Alexandergif. Vikladach. Writer. Author of the book "History of the colony of Gross-Liebenthal, near Odesa."

Karl Stump, Schriftsteller, Vorwissenschaftler, Ethnograph. Forscher zur deutschen Auswanderung in Ost- und Südosteuropa. Geboren in der Kolonie Alexandergif. Карл Штумп. Письменник, до наук, етнограф. Дослідник німецької еміграції Східної та Південно-Східної Європи. Народився у колонії Александрегіلف. Karl Stump. Writer, before science, ethnographer. Researcher of German emigration in Eastern and South-Eastern Europe. Born in Alexandergif colony.

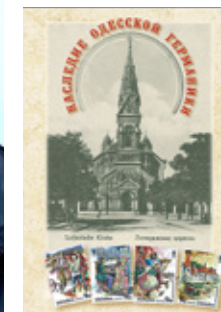
Oksana Kanenberg-Sandul, außerordentliche Professorin, Abteilung für Internationales Recht, Rechtsakademie Odesa. Оксана Каненберг-Сандул, доцент кафедри міжнародного права Одеської юридичної академії. Oksana Kanenberg-Sandul, Associate Professor of the Department of international law at the Odesa law academy

Monographie von O. Kanenberg-Sandul „Rechtlicher Status deutscher Kolonisten im Süden der Ukraine. Монографія О. Каненберг-Сандул «Правовий стан німецьких колоністів на Півдні України. Monograph by O. Kanenberg-Sandul "Legal status of German colonists in the South of Ukraine

Oleksandr Surilov. Historiker, Schriftsteller, Schöpfer des Museums „Erbe von Odesa Germanica“ Олександр Сурілов. Історик, письменник, творець музею «Спадщина Одеської Німеччини» Oleksandr Surilov, historian, writer, creator of "Heritage of Odesa Germanica" museum

Postkartenalbum „Das Erbe von Odesa Germanika“ Альбом листівок «Спадщина Одеської Німеччини» Album of postcards "Heritage of Odesa Germanica"

Erste Autos und Flieger von Odesa

Перші автомобілісти та авіатори Одеси

First cars and aviators of Odesa

Die Odesa-Deutschen, als Pioniere des heimischen Automobil- und Luftfahrtwesens, bestätigten mit ihren Errungenschaften zu Beginn des 20. Jahrhunderts den hervorragenden Ruf ihres Volkes als technologisch fortschrittliche europäische Nation.

Одеські німці, як піонери вітчизняного автомобілізму та авіації, своїми досягненнями підтверджували на зорі ХХ століття високу репутацію свого народу як передової в технічному плані європейської нації.

Germans of Odesa, as pioneers of domestic automobiles and aviation, confirmed with their achievements at the dawn of the 20th century the high reputation of their people as a technologically advanced European nation.

F. Zorn und A. Van der Skruif über die Oryx-Vuette.
Ф. Цорн та А. Ван-дер-Шкруф на вуаєтці «Орікс»
F. Zorn and A. Van der Skruif on "Oryx" voiture

Treiber für Hersteller K. Vikander
Водій фабриканта К. Вікандера
Driver of the manufacturer K. Vikander

Plakate und Verzeichnisseiten werben für Werkstätten, Lagerhäuser und Geschäfte, die Autos und Ersatzteile dafür verkaufen: Simson-Autos aus Deutschland. Lager, Troizka St., 13; Fabriken und Werkstätten zur Herstellung von Mercedes-Autos; Lagerhaus Pavlo Faatz, Kanatna St., 15; Benz Autos, Rishelievka St., 11; Lager für Mercedes- und De-Dion-Bouton-Autos; Renault- und Lloyd-Autos
Плакати та сторінки довідників з рекламою майстерень, складів та магазинів з продажу автомобілів та запчастин для них: Автомобілі Сімсон з Німеччини. Склад, вул. Троїцька, 13; Заводи та майстерні з виготовлення автомобілів «Мерседес»; Склад Павла Фатца, вул. Канатна, 15; Автомобілі марки «Бенц», вул. Рішельєвська, 11; Склад автомобілів «Мерседес» та «Де-Діон-Бутон»; Автомобілі «Рено» та «Ллойд»
Posters and pages of directories advertising workshops, warehouses and stores selling cars and spare parts for them: Simson cars from Germany. Warehouse, 13 Troitska St; Factories and workshops for production of Mercedes cars; Pavlo Faatz warehouse, 15 Kanatna St; Benz cars, 11 Rishelievka St; Mercedes and De Dion-Bouton car warehouse; Renault and Lloyd cars

Komitee der Automobilsalon, 1912
Комітет автомобільного салону, 1912 р.
Automobile salon committee, 1912

Ehrengäste bei der Einweihung der Odesa Automobilsalon, 1912
Почесні гості на освяченні Одеського автосалону, 1912 р.
Distinguished guests at the consecration of Odesa automobile salon, 1912

Zagalnyy-Ansicht des Odesa Automobilsalon im Jahr 1912
Загальний вигляд Одеського автомобільного салону 1912 р.
General view of Odesa automobile salon in 1912

Der erste Automobilsalon in Odesa im Jahr 1912. Gretska St., 48.
Перший автосалон в Одесі 1912 р. Вул. Гретька, 48.
The first automobile salon in Odesa in 1912. 48 Gretska St.

Repräsentanz — Mercedes-Partnerschaftshaus in Odesa
Представництво — Дім товариства компанії «Мерседес» в Одесі
Representative office — House of "Mercedes" company partnership in Odesa

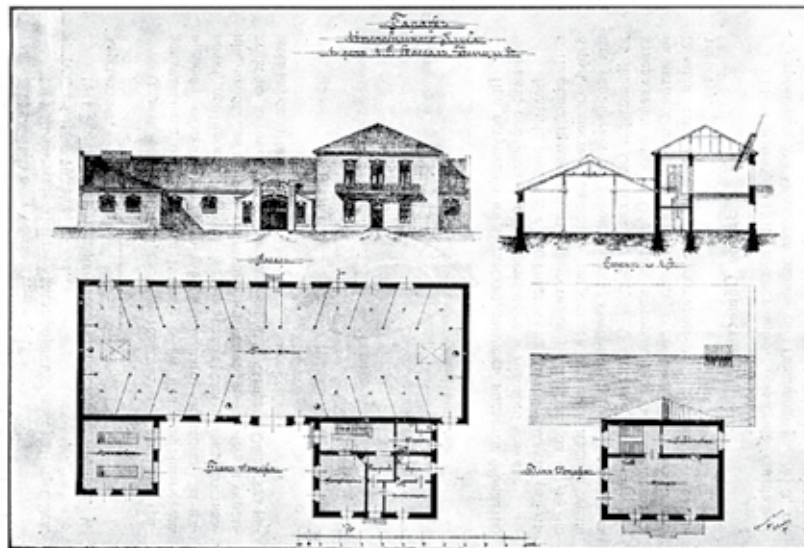
Bericht über das Büro von Pavlo Faatz. Verkauf von Mercedes-Autos.
Рахунок контори Павла Фаатца. Продаж автомобілів Мерседес.
Account of Pavlo Faatz's office. Sale of Mercedes cars.

Odesa-Hof in der Gavanna-Strasse, wo sich die Garage des Automobilclubs befand
Одеський двір на вулиці Гаванній, де знаходився гараж автомобільного клубу
Odesa courtyard on Gavanna St, where the garage of Automobile club was located

Stadtratskarte für die Berechtigung zum Führen einer automatischen Kutsche, 1911 / Білет Миської Управи на право управління автоматичним екіпажем, 1911 / City Council ticket for the right to operate an automatic carriage, 1911

Zeichnung und Zeichnung des Grundrisses für die Garage des Automobilclubs in Odesa, Gavanna St., 3
Креслення та малюнок Плану приміщень гаражу автомобільного клубу в Одесі, вул. Гаванна, 3
Drawing and sketch of the plan of garage premises of automobile club in Odesa, 3 Havanna St

Krimlauf, 1912 / Кримський пробіг; 1912 p. / Crimean Run, 1912

Gemeinsame Reise Odesa — Tiraspol — Odesa, 1910
Спільна поїздка Одеса — Тираспіль — Одеса, 1910 р.
Odesa — Tiraspol — Odesa joint trip, 1910

Autofahrerhandbuch 1913. Veröffentlichung der Automobilpartnerschaft Odesa.
Довідник автомобіліста 1913 р. Видання Одеського автомобільного товариства.
1913 Automobilist's handbook. Published by Odesa automobile association.

Michel Renault-Schwaheim und Bernhard Falz-Fein — Studentenfotos berühmter Autofahrer aus Odesa / Мішель Рено-Швагейм та Бернхард Фальц-Фейн — студентські фотографії відомих одеських автомобілістів / Michel Renault-Schwaheim and Bernhard Falz-Fein — student photos of famous Odesa motorists

Pavlo Libman, Persönlichkeit des öffentlichen Lebens, Mitglied der Sportverbände von Odesa
Павло Лібман, громадський діяч, член спортивних товариств Одеси
Pavlo Libman, public figure, member of Odesa sports associations

Edward Wacker. Vertreter von Adam-Opel Autos in Odesa.
Едуард Вакер. Представник автомобілів «Адам-Опель» у Львові.
Edward Wacker. Vertreter von Adam-Opel Autos in Odesa.

F. Zorn, Direktor der Niederlassung Odesa des Automobilkonzerns Benz
Ф. Цорн, директор одеського відділення автомобільної фірми «Бенц»
F. Zorn, director of Odesa branch of "Benz" automobile company

Briefkopf mit Pavlo Faatz' eigenem Stempel
Фірмовий бланк із власною печаткою Павла Фаатця
Letterhead with Pavlo Faatz's own seal

Pavlo Faatz, Vertreter von Daimler- und Mercedes-Automobilen.
Павло Фаатц, Представник компанії «Даймлер» та автомобілів марки «Мерседес».
Pavlo Faatz, Representative of "Daimler" company and "Mercedes" cars.

Foto einer Mercedes-Garage mit Autos
Фото гаража «Мерседес» з автомобілями
Photo of "Mercedes" garage with cars

Werbung für den Personenverkehr Simferopol — Saki — Jewpatoria
Реклама пасажирського сполучення Сімферополь — Сакі — Євпаторія
Ad for Simferopol — Saki — Yevpatoriya passenger service

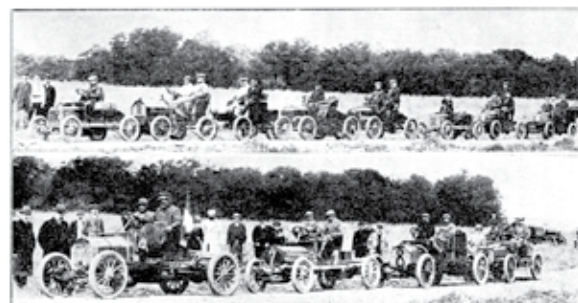
Oryx-Auto. Fahren: J. Russo und F. Zorn.
Автомобіль «Орікс». За кермом Я. Руссо та Ф. Цорн.
"Oryx" car. Driven by J. Russo and F. Zorn.

Siegerfall im Lauf Odesa — Katerinoslaw (heute Dnipro) — Odesa, 1913.
Переможець Кейс у пробігу Одеса — Катеринослав (нині м. Дніпро) — Одеса, 1913 р.
Case, the winner of Odesa — Katerinoslaw (now Dnipro) — Odesa race, 1913.

Peugeot-Auto. V. Vassal. Preis der Fabrik „Provodnik“.
Автомобіль «Пежо». В. Васал. Приз фабрики «Провідник».
Peugeot car. V. Vassal. "Provodnik" factory prize.

Autorennen Mykolayiv — Odesa, 1907
Автомобільні перегони Миколаїв — Одеса, 1907 р.
Mykolayiv — Odesa automobile race, 1907

Im Naturschutzgebiet Askania-Nova bei Falz-Fein
У заповіднику «Асканія-Нова» у Фальц-Фейна
In Askania-Nova Nature Reserve near Falz-Fein

A. Kaulbars — Gründer und erster Präsident des Odesa Aero Club
А. Каульбарс — засновник та перший президент Одеського аероклубу
A. Kaulbars — founder and the first president of Odesa aeroclub

Einer der ersten Odesa-Fliegerpiloten Pavlo Springfeld
Один із перших одеських пілотів-авіаторів Павло Шпрінгфельд
Pavlo Shpringfeld — one of the first Odesa pilots-aviators

Der erste Flieger von Odesa — Alexey Van der Shkruf bereitet sich auf den Flug vor
Перший одеський авіатор — Олексій Ван-дер-Шкрүф готується до польоту
The first Odesa aviator — Alexey Van der Shkruf prepares for flight

A. Kowanko. Gründer der Luftwaffenschule. Entwickler von Luftschiffen und Ballonflügen. Er wurde in Odesa auf dem 2. Christlichen Friedhof beigesetzt.
О. Кованько. Засновник військово-повітряної школи. Розробник дирижаблів та польотів на аеростатах. Похований в Одесі на 2 Християнському цвинтарі.
A. Kovanko. Founder of Air force school. Developer of airships and balloon flights. Buried in Odesa at the 2nd Christian Cemetery.

Odesaer Bierkönige und Winzer

Одеські пивні королі та винороби

Odesa beer kings and winemakers

Bier gilt zu Recht als das deutsche Nationalgetränk. Kein Wunder, dass die Deutschen ihre Brautraditionen in der Ukraine fortsetzen, insbesondere in den Städten am Schwarzen Meer. So wurde 1862 in Odesa die erste Brauerei im Besitz von Johann Anselm gebaut. Das 1890 gegründete Werk Wilhelm Sanzenbacher gehörte laut unabhängigen Technologen hinsichtlich seiner Ausstattung zu den besten in Europa. Sein Bier konkurrierte erfolgreich mit namhaften österreichischen und deutschen Brauereien. Unter den Einwohnern von Odesa war ausgezeichnetes, lokal gebrautes deutsches Bier das beliebteste alkoholische Getränk.

Пиво, справедливо, визнається національним німецьким напоєм. Чи варто дивуватися, що традиції пивоваріння німці продовжили і в Україні, особливо у чорноморських містах. Так, у 1862 році в Одесі було збудовано перший пивоварний завод, господарем якого був Йоганн Ансельм. Заснований у 1890 році завод Вільгельма Санценбахера, за оцінкою незалежних технологів, за своїм оснащенням був одним із найкращих у Європі. Його пиво успішно витримувало конкуренцію вже з давно відомими австрійськими та німецькими пивними заводами. Серед одеситів чудове німецьке пиво місцевого виготовлення було найпопулярнішим хмільним напоєм.

Beer is rightly recognized as a national German drink. Is it any wonder that Germans continued their brewing traditions in Ukraine, especially in the Black Sea cities? Thus, in 1862, the first brewery was built in Odesa, the owner of which was Johann Anselm. Wilhelm Sanzenbacher's plant, founded in 1890, was, according to independent technologists, one of the best equipped in Europe. His beer successfully competed with the already well-known Austrian and German breweries. Among Odesites, excellent locally brewed German beer was the most popular hoppy drink.

Werbung für Produkte der Odesaer Brauereien „F. Enni und Co., Kempe und die Durjan Brothers und Sanzenbacher. / Biersorten: Tisch, Kulmbach, Lager, Pilsen, München, Monopol, Export, Tsarskoe, Porter. / Реклама продукції одеських броварень «Ф. Енні і Ко», «Кемпе та братів Дур'ян» та Санценбахера. Сорта пива: Столове, Кульмбахське, Лагер, Пільзенське, Мюнхенське, Монопол, Експорт, Царське, Портер. Advertisements for products of Odesa breweries „F. Enni und Co“, „Kempe and the Durjan brothers“ and Sanzenbacher. Beer varieties: Table, Kulmbach, Lager, Pilsner, Munich, Monopol, Export, Tsarskoe, Porter.

Werbung der Pilsener und Münchner Bier, hergestellt von der Partnerschaft der Brauerei Odesa, ehemals Sanzenbacher. Реклама Пільзенського та Мюнхенського пива, виготовленого Товариством Одеського пивоварного заводу, колишнього Санценбахера. Advertisement for Pilsner and Munich beer, produced by Odesa Brewery Partnership, formerly Sanzenbacher.

Werbung der Brauerei F. Enni und Co., Odesa. Реклама пивоварного заводу «Ф. Енні і Ко», Одеса. Advertisement for „F. Enni und Co.“ brewery, Odesa.

In Erinnerung an die Odesa-Ausstellung von 1910. Postkarte „Französischer Champagner von Henry Roederer“. Reims — Odesa. / На згадку про Одеську виставку 1910 р. Листівка «Французьке шампанське Генрі Редерера». Реймс — Одеса. / In memory of the Odesa exhibition of 1910. „French champagne by Henry Roederer“ postcard. Reims — Odesa.

Werbepostkarte der Odesaer Brauerei „F. Enni und Co“. Реклама листівки Одеського пивоварня «Ф. Енні та Ко». Advertising postcard of Odesa „F. Enni und Co.“ brewery — Odesa.

Panoramablick auf die Odesa Brewery Partnership. Ehemaliges Sanzenbacher-Werk. Панорамний вид Товариства Одеського пивоварня. Колишній завод Санценбахера. Panoramic view of Odesa Brewery Partnership. Former Sanzenbacher plant.

Postkarte der Brauerei Matilda Kemp, Odessa
Листівка пивоварного заводу Матильди Кемпе, Одеса
Postcard of Matilda Kemp Brewery, Odessa

Postkarte der Brauerei Matilda Kemp, Odessa
Листівка пивоварного заводу Матильди Кемпе, Одеса
Postcard of Matilda Kemp Brewery, Odessa

Brauerei „M. Kempe“ wurde im November 1872 gegründet. Gründer waren Rudolf Genrikhovych Kempe und die Brüder Ferdinand und Friedrich Leontjewitsch Kempe. 1892 ging das Unternehmen an Rudolf Kempe und 1899 an R. Kempe's Witwe Matylda Ludvigovna über. Das Werk hatte Niederlassungen in Jalta, Nikolaev und Kertsch. Die jährliche Produktion beträgt etwa 130.000 Eimer Bier bei einem Umsatz von 200.000 Rubel. Die größten Umsätze erzielt das Werk auf der Krim, im Kaukasus und im Fernen Osten und exportiert auch ins Ausland: nach Konstantinopel, Kairo, Alexandria. Wiederholt mit prestigeträchtigen Medaillen ausgezeichnet...

Пивоварня «М. Кемпе» заснований у листопаді 1872 р. Засновниками були Рудольф Генріхович Кемпе та брати Фердинанд та Фрідріх Леонтійович Кемпе. У 1892 році фірма перейшла до Рудольфа Кемпи, а в 1899 до вдови Р. Кемпе — Матильда Людвігівна. Завод мав відділення у Ялті, Миколаєві та Керчі. Щорічне виробництво близько 130 000 відер пива при обороті в 200 000 рублів. Найбільший збут завод має у Криму, на Кавказі та Далекому Сході, експортує також закордон: до Константинополя, Каїра, Олександрії. Нездорозово нагороджувався престижними медалями.

The M. Kempe Brewery was founded in November 1872. The founders were Rudolf Genrikhovych Kempe and the brothers Ferdinand and Friedrich Leontievich Kempe. In 1892, the company passed to Rudolf Kempe, and in 1899 to R. Kempe's widow, Matylda Lyudvigovna. The plant had branches in Yalta, Mykolaiv and Kerch. Annual production was about 130,000 buckets of beer with a turnover of 200,000 rubles. The plant has its largest sales in the Crimea, the Caucasus and the Far East, and also exports abroad: to Constantinople, Cairo, Alexandria. It has been repeatedly awarded prestigious medals...

Werbung für die Brauerei der Gebrüder Kempe und Duryan, Odessa, St. Vynogradna.
Реклама пивоварного заводу Кемпе та братів Дур'ян, Одеса, вул. Виноградна.
Advertisement for Kempe & Duryan Brothers' brewery, Odessa, Vynogradna St

Medaillon auf dem Haus, in dem Matilda Kempe lebte / Медальйон на будинку, де проживала Матильда Кемпе /
Medallion on the house where Matilda Kempe lived

M. Kempe. Die Besitzer der Fabrik der Gebrüder Kempe und Duryan.
М. Кемпе. Господина заводу «Кемпе та братів Дур'ян».
M. Kempe. Owner of the Kempe and Duryan Brothers factory.

Postkarte der Brauerei „F. Enni und Co“ in Odessa
Листівка броварні «Ф. Енні та Ко» в Одесі
Postcard of "F. Enni and Co" brewery in Odessa

Informationen zum Handelshaus „Olaf und Duryan“
Інформація про торговий будинок «Олаф і Дур'ян»
Information about "Olaf and Duryan" trading house

Fresken in der Bierhalle von Friedrich Jenny, Sofievka St. 5a
Фрески в пивний Фрідріха Енні, Вул. Софіївська, 5а
Frescoes in Friedrich Jenny's beer hall, 5a Sofievka St

Wilhelm Genzler — ein enger Verwandter von Sanzenbacher, Besitzer einer Seifenfabrik in der Schrytalna Straße / Вільгельм Генцлер — близький родич Санценбахера, господар миловарного заводу на вулиці Шпигальній / Wilhelm Genzler is a close relative of Sanzenbacher, the owner of soap factory on Shpytalna Street

Werbung für das Fabriklager der Seifen- und Kerzenfabrik von W. Sanzenbacher im Vellari-Haus, zwischen den Straßen Katerininska und Richelevska / Реклама фабричного складу миловарного та свічкового заводу В. Санценбахера в будинку Веллари, між вулицями Катерининської та Рішельєвської / Advertisement for the factory warehouse of W. Sanzenbacher soap and candle factory in the Vellari house, between Katerininska and Rishelievskaya streets

Werbung der Odesaer Seifen- und Kerzenfabrik „W. Sanzenbacher und Co“ / Реклама Одеського миловарного та свічкового заводу «В. Санценбахер і Ко» / Advertisement of Odesa "W. Sanzenbacher and Co" soap & candle factory

Zirkus Odesa. Geschenk an die Stadt von W. Sanzenbacher. / Одеський цирк. Дарунок місту від В. Санценбахера. / Odesa Circus. The gift to the city from W. Sanzenbacher.

Das Haus von Wilhelm Sanzenbacher, in dem sich der Zirkus und das Varieté befanden. Odesa, st. Koblewska, 25. / Будинок Вільгельма Санценбахера, де знаходився цирк та вар'єте. Одеса, вул. Коблевська, 25. / The house of Wilhelm Sanzenbacher, where circus and variety show were located. Odesa, 25 Koblewska St.

Heinrich Ludwig Edouard Roederer, Besitzer einer Sektfabrik in Odesa Генріх Людвіг Едуард Редерер, власник заводу шампанських вин в Одесі Heinrich Ludwig Edouard Roederer, owner of champagne wine factory in Odesa

Postkarte der Champagnerfabrik Heinrich Roederer in Odesa Листівка шампанського заводу Генріха Редерера в Одесі Postcard of Heinrich Roederer champagne wine factory in Odesa

Winzerpartnerschaft „Heinrich Roederer in Odesa. Panoramablick auf die Anlage. Das Gebäude bestand aus 4 Etagen, zwei davon unterirdisch. Товариство виноробства «Генріх Редерер у Одесі». Панорамний вид заводу. Будинок складався з 4-х поверхів, два з них — під землею. "Heinrich Roederer in Odesa" Winemaking Partnership. Panoramic view of the plant. The building consisted of 4 floors, two of them — underground.

Moderne Ansicht der Tore der ehemaligen Champagner-Weinfabrik. Odesa, Frantsuzkiy Boulevard, 36. Сучасний вид воріт колишнього Заводу шампанських вин. Одеса, Французький бульвар, 36 Modern view of the gates of the former Factory of champagne wines. Odesa, 36 Frantsuzkiy Boulevard.

Weinprobe in der Shabo-Kolonie Проба вина у колонії Шабо Wine tasting in Shabo colony

Weinlese in einer deutschen Kolonie Збір винограду у німецькій колонії Harvesting grapes in a German colony

Weinkarte der Bierbar im Stadtgarten Винна карта пивного бару у Міському саду Wine list of the beer bar in the City Garden

Unsere Zeitgenossen

Наші сучасники

Our contemporaries

Pfarrer Oleksandr Gross während einer Predigt / Пастор Олександр Гросс під час проповіді / Pastor Oleksandr Gross during his sermon

Oleksandr Surilov, Solist der Odesa Philharmonic. Nach Angaben seiner Mutter stammt er von den deutschen Bauernhöfen der Chadhibeyvskyi-Mündung. Олександр Сурілов, соліст Одеської філармонії. По матері походить із німецьких хуторів Хаджибейського лиману. Oleksandr Surilov, soloist of the Odesa Philharmonic. On his mother's side, he comes from the German farmsteads of the Khadzhibeyvskyi estuary.

Valeriy Gaberstro. Repräsentiert eine berühmte Seefahrerfamilie. Stammt von den Pioniersiedlern von Groß-Liebenthal ab / Валерій Габерстро. Представляє відому морську родину. Походить із першопоселенців Гросс-Лібентал / Valeriy Gaberstro. Represents a famous maritime family. Comes from the first settlers of Gross-Liebenthal.

Modelle historischer Schiffe von Valeriy Gaberstro / Моделі історичних кораблів, виконані Валерієм Габерстром / Models of historical ships made by Valeriy Gaberstro

Rostyslav, Enkel von Valeriy und Alla Gaberstro / Ростислав, онук Валерія та Алли Габерстро / Rostyslav, grandson of Valeriy and Alla Gaberstro

Alla Gaberstro, geborene Siple, Valeriy's Frau, stammt aus Odesa und stammt ebenfalls aus einer Familie mit großen maritimen Traditionen. Einer der Großväter ist Mitglied der lutherischen Gemeinde, Mitglied der ersten Stadtduma von 1863, Kaufmann Heinrich Siple.

Корінна одеситка, Алла Габерстро, уроджена Сіппле, дружина Валерія, також із сім'ї з великими морськими традиціями. Один із дідів — член лютеранської громади, голосний першої, 1863 року, Миської думи купець Генріх Сіппле.

Native Odesite, Alla Gaberstro, née Siple, Valeriy's wife, also from a family with great maritime traditions. One of her grandfathers was a member of the Lutheran community and of the first, in 1863, City Duma, merchant Genrikh Siple.

Oleksandr Jungmeister — ein Vertreter einer berühmten Odesaer Familie, ein Historiker-Lehrer, eine prominente Persönlichkeit der nationalen Kulturgesellschaft „Wiedergeburt“ in Odesa, beteiligte sich aktiv an der Wiederbelebung des spirituellen Erbes der Odesaer Deutschen und der Restaurierung ihrer ehemaligen Kirchen. / Олександр Юнгмейстер — представник відомої одеської сім'ї, історик-педагог, видатний діяч національно-культурного товариства «Відродження» в Одесі, брав активну участь у відродженні духовної спадщини одеських німців та відновленні їхніх колишніх храмів. / Oleksandr Jungmeister was a representative of a famous Odesa family, historian and teacher, prominent figure in "Wiedergeburt" national-cultural society in Odesa, and took an active part in the revival of the spiritual heritage of Odesa Germans and the restoration of their former churches.

Dmytro Jungmeister ist ein Nachkomme der Jungmeister-Piloten, Doktor der technischen Wissenschaften, Professor, Autor wissenschaftlicher Entdeckungen und Erfindungen, einer der Autoren des Buches „Bruderschaft der Jungmeister-Kriegspiloten“ und hat die Biografien von Vertretern der Familie Jungmeister studiert seit mehr als 30 Jahren.

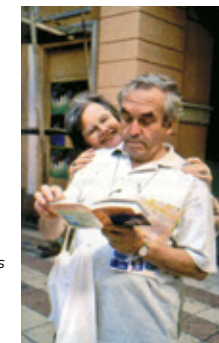
Дмитро Юнгмейстер — нащадок льотчиків Юнгмейстерів, доктор технічних наук, професор, автор наукових відкриттів та винаходів, один із авторів книги «Братство воєнлетів Юнгмейстерів», понад 30 років займається вивченням біографій представників роду Юнгмейстерів.

Dmytro Yungmeister is a descendant of the Yungmeister pilots, Doctor of Technical Sciences, professor, author of scientific discoveries and inventions, one of the authors of the book „The Brotherhood of Military Pilots Yungmeisters“, has been studying the biographies of representatives of the Yungmeister family for more than 30 years.

Der Münchner Künstler und Architekt Wilhelm Lutzenberger und seine Frau Karin von Saucken bei einem Besuch im Archiv von Odesa im Jahr 1998. 1945-48. V. Lutzenberger befand sich in Odesa in einem deutschen Kriegsgefangenenlager. Im Jahr 2000 organisierte er eine Ausstellung seiner Aquarelle und spendete für die Restaurierung des Opern- und Ballettheaters Odesa.

Художник та архітектор із Мюнхена Вільгельм Лютценбергер та його дружина Карін фон Заукен під час відвідин Одеського архіву у 1998 році. У 1945-48 рр. В. Лютценбергер перебував в Одесі у таборі німецьких військовополонених. 2000 року — він організатор виставки своїх акварелей та жертводавець на реставрацію Одеського театру опери та балету.

Artist and architect from Munich Wilhelm Lutzenberger and his wife Karin von Saucken during a visit to Odesa archives in 1998. In 1945-48 W. Lutzenberger was in Odesa in a camp for German prisoners of war. In 2000, he organized an exhibition of his watercolors and donated to the restoration of Odesa Opera and Ballet Theater.

Borys Skadovsky (Berlin, Deutschland) ist ein Nachkomme der berühmten Familie Skadovsky in der Ukraine, den Gründern des Hafens und der Stadt Skadovsk und der Familie Falz-Fein, den Gründern des Naturschutzgebiets „Askania Nova“.

Борис Скадовський (м. Берлін, Німеччина) — нащадок відомого в Україні сімейства Скадовських, засновників порту та міста Скадовськ та Фальц-Фейнів, засновників заповідника «Асканія Нова».

Borys Skadovsky (Berlin, Germany) is a descendant of the Skadovsky family, well-known in Ukraine, founders of the port and city of Skadovsk, and the Falz-Fein family, founders of the Askania Nova nature reserve.

Professor Arthur Golver. Ein gebürtiger Ackermann. Er studiert die Geschichte der Deutschen Bessarabiens. Професор Артур Гольвер. Уродженець Акермана. Займається історією німців Бессарабії. *Professor Arthur Golver. A native of Ackerman. He studies the history of Germans of Bessarabia.*

Ein Anwalt aus Frankfurt am Main ist Oleg Luzanov, ein Nachkomme der ersten Siedler von Odesa. Das Herrenhaus der Luzanovs in der Marazlievskaja-Straße in Odesa. Адвокат із Франкфурта на Майні Олег Лузанов, нащадок першопоселенців Одеси. Садиба Лузанових на Маразлієвській вулиці в Одесі. *Lawyer from Frankfurt am Main — Oleg Luzanov, a descendant of the first settlers of Odesa. The Luzanovs' manor house on Marazlievskaja Street in Odesa.*

Teilnehmer der jährlichen Tour der Nachkommen der Siedler der deutschen Kolonien bei Odesa, organisiert vom Chefbibliographen der University of South Dakota (Fargo, Vereinigte Staaten), Professor Michael Miller.

Учасники щорічного туру нащадків поселенців німецьких колоній під Одесою організованого головним бібліографом Університету Південної Дакоти (м. Фарго, США) професором Майклом Міллером.

Participants of the annual tour of descendants of settlers of German colonies near Odesa, organized by the chief bibliographer of the University of South Dakota (Fargo, USA), Professor Michael Miller.

Russisch-deutsche Familie Borisov, Verwandte von Arthur Golver
Російсько-німецька родина Борисових, родичів Артура Гольвера
The Russian-German Borisov family, relatives of Arthur Golver

Roland von Kloss, Urenkel des Feldmarschalls von Beltz am Grab seines Urgroßvaters
Роланд фон Клос, правнук фельдмаршала фон Бельца на могилі прадіда
Roland von Kloss, great-grandson of Field Marshal von Beltz at his great-grandfather's grave

Borys Grachykov (Sram) mit Baroness Renault-Schwaheim
Борис Гречиков (Шрам) з баронесою Рено-Швагейм
Borys Grachykov (Sram) with Baroness Reno-Schwaheim

Elvira Pleska, Forscherin zur Geschichte und Kultur der Schwarzmeerdeutschen / Ельвіра Плєска, дослідник історії та культури Чорноморських німців / *Elvira Pleska, researcher of the history and culture of the Black Sea Germans*

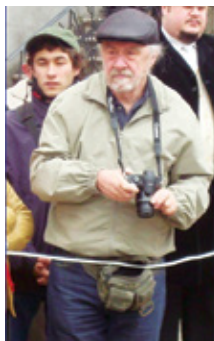
Svyatoslav Richter ist ein weltberühmter Musiker / Святослав Ріхтер — музикант зі світовим ім'ям / *Svyatoslav Richter is the musician with a world-famous name*

Die Datscha der Wagners. Odesa. Mukatschewa-Gasse. Дача Вагнеров. Одеса. Мукачівський провулок. *The Wagners' dacha. Odesa. Mukachevsky lane.*

Georgiy Zozulevych, Vertreter zweier Adelsfamilien aus Odesa — Wagner und Keferov
Георгій Зозулевич, представник двох знатних одеських родин — Вагнеров та Кеферов
Georgiy Zozulevych, a representative of two noble Odesa families — the Wagners and the Keferers

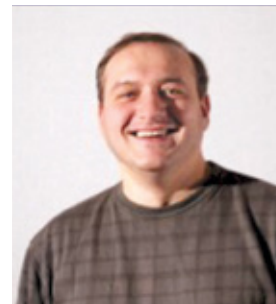
Günther Vossler — Leiter der Gesellschaft Bessarabiendeutschen (Stuttgart) / Гюнтер Фосслер — голова Товариства бессарабських німців (Штутгарт) / *Günther Vossler — head of Society of Bessarabian Germans (Stuttgart)*

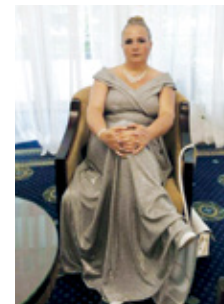
Alfred Eisfeld, einer der führenden Forscher der Geschichte und Kultur der Schwarzmeerdeutschen, Ph.D. mit seiner Frau, der Archivarin Olha Konovalova / Альфред Айсфельд, один із провідних дослідників історії та культури Чорноморських німців, доктор філософії з дружиною, архівістом Ольгою Коноваловою / *Alfred Eisfeld, one of the leading researchers of the history and culture of the Black Sea Germans, PhD with his wife, archivist Olha Konovalova*

Fernsehkameramann und Journalist Yuri Rukh — Autor von Dokumentarfilmen über die Geschichte des deutschen Siedlungsgebiets in der nördlichen Schwarzmeerregion
Телеоператор і журналіст Юрій Рух — творець документальних фільмів з історії німецької осіlosti в Північному Причорномор'ї
Cameraman and journalist Yuri Rukh is the creator of documentaries on the history of German settlement in the Northern Black Sea region

Timofiy Krinitsky, Künstler des Odesaer Theaters für Musikkomödie, Enkel von Lev Oprits — Lehrer des A. Jungmeister-Männergymnasiums / Тимофій Криницький, артист Одеського театру Музичної комедії, онук Льва Оприца — вчителя Чоловічої гімназії А. Юнгмейстера / *Timofiy Krinitsky, artist of Odesa Theatre of Musical Comedy, grandson of Lev Oprits, teacher at A. Yungmeister Boys' Gymnasium*

Lyudmyla Viktyuk, Urenkelin des legendären Odesa-Fliegers Alexei Van der Shkruff / Людмила Вікток, правнучка легендарного одеського авіатора Олексія Ван-дер-Шкруфа / *Lyudmyla Viktyuk, great-granddaughter of the legendary Odesa aviator Olexsii Van der Shkruff*

Der Bayerische Hauschor unter der Leitung seines Leiters Professor Wolodymyr Köhn
Хор Баварського будинку під керівництвом його директора — професора Володимира Кьона
The Bavarian House Choir with its director Professor Volodymyr Köhn

Alex Fiterer, ein Bauer aus dem Dorf Altstove in der Nähe von Odesa
Алекс Фітерер, фермер із села Алтєстове, на околицях Одеси
Alex Fiterer, a farmer from the village of Altstove, near Odesa

Olexsii Keller, Direktor des Instituts für Ethnische Studien, das Archivinformationen über das Schicksal der Unterdrückten während der Jahre des Stalin-Terrors untersucht
Олексій Келер, директор ВНО «Інституту етнічних досліджень, що вивчає архівні відомості про долі репресованих у роки сталінського терору
Olexsii Keller, director of Institute of Ethnic Studies, which studies archival information about the fates of those repressed during the years of Stalin's terror

Zoya Vyskovatova ist von Hirsch-Brahm, die Urenkelin der Besitzer des gleichnamigen Gymnasiums in der Nähe der Kirche. Foto der Turnhalle.
Зоя Висковатова — фон Гірш-Брам, правнучка власників однойменної гімназії біля церкви. Фото гімназії.
Zoya Vyskovatova — von Hirsch-Bram, great-granddaughter of the owners of the eponymous gymnasium near the church. Photo of the gymnasium.

Baron Eduard von Falz-Fein ist eine bekannte Persönlichkeit des öffentlichen Lebens in Europa, ein Sportler und Philanthrop, der Enkel des Bruders des Gründers des Askania-Nova-Reservats in der Region Cherson, Friedrich Baron Eduard von Falz-Fein — відомий у Європі громадський діяч, спортсмен та меценат, онук брата засновника заповідника «Асканія-Нова» на Херсонщині, Фрідріха
Baron Eduard von Falz-Fein is a well-known public figure in Europe, athlete and philanthropist, the grandson of the brother of the founder of Askania-Nova reserve in Kherson region, Friedrich

Haus der Familie Falz-Fein in Odesa / Будинок сім'ї Фальц-Фейн в Одесі / The Falz-Fein family home in Odesa

Edwards Tochter — Lyudmyla Falz-Fein
Дочка Едуарда — Людмила Фальц-Фейн
Edward's daughter — Lyudmyla Falz-Fein

Schloss der Grafen von Schönborn. Seit 1946 befindet sich im Dorf das Sanatorium „Karpaty“. Dorf Karpaty, Bezirk Mukatschewa, Region Transkarpatien.
Палац графів Шенборнів. З 1946 р. санаторій «Карпати», с. Карпати, Мукачівський район, Закарпатська область Palace of Schönborn Counts. Since 1946, "Karpaty" sanatorium, located in the village of Karpaty, Mukachevo district, Zakarpattia region

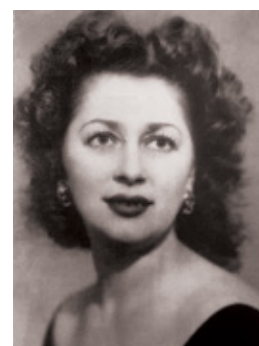
Serhii Vasiljev mütterlicherseits aus der Familie der Grafen Schönborn
Сергій Васильєв, по матері — з роду графів Шенборнів
Serhii Vasiljev, on his mother's side — from the family of Schönborn Counts

Briefmarke Schloss Schönborn, 2020
Марка замку Шенборнів, 2020 р.
Schönborn Castle stamp, 2020

Collage zur Erinnerung an die Falz-Feins
Колаж, присвячений пам'яті Фальц-Фейнів
Collage dedicated to the memory of the Falz-Feins

Elsa Shepp-Hardova, Primadonna der Operette
Ельза Шепп-Гардова, примадона оперети
Elsa Shepp-Hardova, operetta prima donna

Linda Strautman, Galeristin, Kunstkritikerin
Лінда Страутман, галерист, мистецтвознавець
Linda Strautman, gallerist, art critic

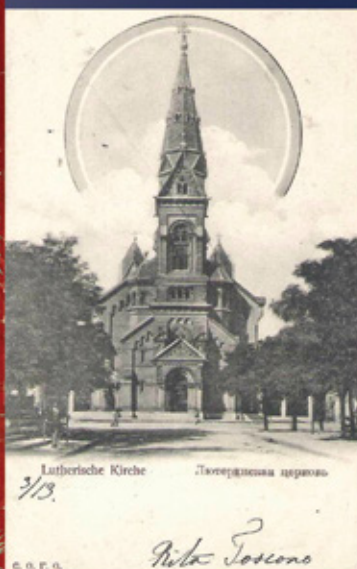
ERNTE-MASCHINEN DEERING

Grüßet, liebe, wie bringe ich den Glanz in die Scheuer?
Die Zeit der Ernte müdet sich, doch Scheuer bräut Reue!
„Der Reue Ernte ist nicht schwer“, seufzt der Mann mit Caren,
„Schalt ein „Maschine“ mit her, um dem will ich's leicht machen!“

Sieh her, wie er aus Leinwand, den Glanz hervor, treibt,
Wie er die goldenen Scheuerkorn im Spinn überreißt!
Das schenkt dir der gold'ne Feld, das Landmann's höchste Ruhd
Der Reue Glanz der Welt, ein Reue hält weit und breit!

Der Stadt führt ihr in Herze ich, den Glanz hin und gar
Und sieht diese goldenen Ernte zu Reue bringend!“

Deering & Co.
für Süd-Russland, Kaukasus
und Mittel-Asien
Charles Deering
Sole Agent
Königsplatz 10

omr.gov.ua